

Війна, Зеленський і пустота

Нам потрібен не кіношний, а реальний президент
» стор. 4

Такий язик до Брюсселя не доведе

Чи означає заява Вадима Пристайки, що Києву вже довели думку «зайвих на борт не брати»?

» стор. 6

Дякував за те, що били в тюрмах і на волі, а не величали раби

Йосипа Сліпого чотири рази засуджувала радянська влада і лише через 18 років засланы звільнила, на клопотання Папи Римського та американського президента

» стор. 21

Україна молода

Четвер, 17 лютого 2022 року

№7 (5878)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 28,242 грн
1 € = 32,028 грн
1 рос. руб. = 0,374 грн

Криза через постріли

Навіть сама підготовка до вторгнення Росії на нашу територію обходиться світовій економіці у величезну суму втрат, здорожчання енергоносіїв та зростання інфляції

» стор. 7

РИМА ТИЖНЯ

На стежці

Олександр ІРВАНЕЦЬ

Зустрілися якось сусіди на стежці серед села. Він йшов до неї, провідати — а вона до нього йшла. Розмова у них зав'язалась, чи, можна сказати, полилась, про те, що відбувається зараз у світі й навколо нас.

Та й каже Микола: «Мій дід мав машингвер і знав лісові стежки, а я собі маю Stinger, якщо прилетять їх «пташки». Не треба мені тут порадирика! Чого б я найменше хотів — це бачити тут у ватниках і вушанках «старших братів»!»

І каже Марія: «Я теж готова, ти тут не один готов. В Москві є Вова, у Києві — Вова, а в нас тут немає Вов! Щось там молили по радіо, про якийсь там «масовий стрес». У мене ніхто їм не буде радий, ні кури, ні кіт, ні пес! А ще як потопчуть мені помідори, я їх, гадів, усіх, переб'ю. У мене для цього лежить в оборі NLAW (по буквах: ен-ел-ей-дабл ю). Хоч їм і важко дочовпати, що ми — не один народ, не пушу я їх танки і чоботи на скопаний мною город».

По цій розмові почимчикували удвох до буфету вони, бо всі у селі насправді чекали ніяк не війни, а — весни!

Уже самі маневри «поставили на вуха» всю планету.
Фото з сайту slovoidilo.ua.

Василь Марочко
голова ради Асоціації дослідників голодоморів в Україні

«Інтелектуальна продуктивність Джеймса Мейса періоду 1990-х років і до останніх днів вражала — 125 наукових і публіцистичних статей. Це в 5 разів більше, ніж він написав у США».

■ ОСОБИСТІСТЬ

Хай не згасне Мейсова свіча...

Відомому досліднику Голодомору виповнилося б 70 років

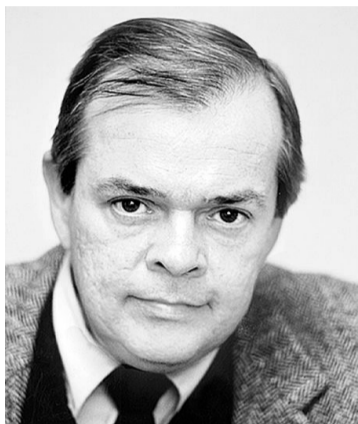
Ліна ТЕСЛЕНКО

Публічний діалог «Запалена свіча», присвячений 70-річчю історика, дослідника Голодомору в Україні Джеймса Мейса, відбудеться у Києві саме в день його народження — 18 лютого. У заході, який організовують Інститут дослідження Голодомору Національного музею Голодомору-геноциду та «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, візьмуть участь двоє істориків, письменників і поетеса Наталя Дзюбенко-Мейс, доктор історичних наук, професор Василь Марочко, директорка Інституту дослідження Голодомору Світлана Маркова. Скульптор Володимир Корень представить проект арт-об'єкта на честь загальнонаціональної акції «Запали свічку», започаткованої Джеймсом Мейсом.

«У 1990 році на першу міжнародну конференцію з Голодомору до Києва приїхав цілий інтелектуальний десант: Джеймс Мейс, Марко Царинник, Орест Субтельний. Я пам'ятаю цю конференцію, бо сам був її учасником у Будинку культури Ради Міністрів на вулиці Інститутській, виголошував там доповідь, — згадає голова ради Асоціації дослідників голодоморів в Україні Василь Марочко. — Це був велелюдний захід, на який можна було потрапити лише по перепустках. До речі, на конференцію не пропустили і Наталку Дзюбенко, журналістку «Голосу України», майбутню дружину Джеймса...»

Ми зустрілися з Мейсом, Царинником і Субтельним на терасі, яка виходила в сад, відбулася приязна розмова дослідників, які працюють над однією темою. Яким запам'ятався Мейс? Молодий, освічений, інтелігентний чоловік, представник західного світу. А ще його посмішка — вона не сходила з обличчя Джими ні тоді, ні навіть у скрутні часи, коли він тяжко хворів. Запала в пам'ять і його українська мова з англійським гортаним дифтонгом, яку він вивчив, по суті, самотужки, щоб мати змогу працювати з українськими джерелами».

Він народився в Америці, але вважав себе українцем. Бо перейнявся трагічною долею українського народу та його болями так, що присвятив йому все наукове життя. У

Джеймс Мейс.
Архівне фото.

1993 році Мейс переїхав в Україну, створив тут сім'ю та продовжив свої дослідження. Український період історика був надзвичайно плідним.

«Його інтелектуальна продуктивність періоду 90-х років і до останніх днів вражала — 125 наукових і публіцистичних статей. Це в 5 разів більше, ніж він написав у США! — продовжує Василь Марочко. — У 1994 році він подав ідею створення інституту дослідження геноциду. Я пам'ятаю ті збори в Спілці письменників і гарячу дискусію під час них. Цей інститут не мав бути схожим на вже існуючі академічні інституції, він мав представляти Україну в світі і сприяти визнанню Голодомору геноцидом. Концепція була цікава і перспективна. Але, на жаль, вона так і не була реалізована: через опір і певну пасивність суспільства, яке Джими назвав постгеноцидним, а отже, не готовим до різких змін».

Василь Марочко наголошує, що далекоглядність пана Мейса вражала: «Все те, що сьогодні відбувається довкола України, Джими передбачав. Але хіба йому тоді хтось вірив? «Війна з Росією? Та що він таке каже!» А Мейс уже тоді нас усіх застерігав».

Одержимий правдою, він понад усе хотів, аби Україна нарешті почула мільйони замордованих, голосом яких він став. «У 2003 році у Верховній Раді відбувались слухання по Голодомору. Тоді я не знав, що він прийшов на них весь обмотаний бинтами, після нещодавньої операції, — продовжує Василь Марочко. — Перемагаючи біль, піднявся на трибуну і доповідав. Як він сам колись сказав, «ваші мертві вибрали мене», тож самовіддано їх захищав. Навіть перебуваючи вже на порозі вічності»... ■

Тарас ЗДОРОВИЛО

Уже зранку 16 лютого по околицях Станиці Луганської російські найманці вели вогонь з мінометів калібру 82 мм. Неспокійно було на фронті і напередодні: російсько-окупаційні війська чотири рази порушували режим припинення вогню, два з яких — із застосуванням забороненого Мінськими домовленостями озброєння. Протиник гатив по позиціях ЗСУ поблизу Катеринівки, населених пунктів Лобачеве, Оріхове та тієї-таки Станиці Луганської з мінометів калібру 82 та 120 мм, станкових протитанкових гранатометів та протитанкових ракетних комплексів.

Головне управління розвідки Міністерства оборони України повідомило, що командування ЗС РФ посилює контроль стану справ у з'єднаннях і частинах 1-го (Донецьк) та 2-го (Луганськ) армійських корпусів. Ще з кін-

■ НА ФРОНТІ

«Заметіль» проти загроз

Від «Байрактарів» не приховати підступності

ця минулого тижня на тимчасово окупованій території в Донецькій та Луганській областях відмічено збільшення кількості інспекційних груп вищих органів військового управління ЗС РФ.

Водночас російські окупаційні адміністрації у взаємодії з окупаційним командуванням продовжують активні заходи з комплектування особовим складом першого та другого армійських корпусів. Здійснюються рейди по приватних підприємствах, громадських місцях з метою виявлення придатних до військової служби осіб, які ухиляються від обліку в окупацій-

них військоматах.

«Наша розвідка відслідковує все 24/7, а головне — порівнює все з даними наших партнерів, які отримують інформацію своїми шляхами, включаючи супутникове спостереження», — прокоментував міністр оборони України Олексій Резніков. Він нагадав, що в повітрі на постійному чергуванні перебувають українські «Байрактари», від ока яких приховати не можна практично нічого. «Ми знаємо точно всі місця розташування озброєння, навіть того, що завозиться сьогодні для потягів 1-го та 2-го АК, які є складо-

вою частиною ЗС РФ. І я нагадаю, що, за нашими даними, дві тисячі кадрових офіцерів ЗС РФ перебувають на території ОРДЛО, керуючи найманцями та іншими покидьками», — акцентував міністр оборони.

Нагадаємо, українська армія — це чверть мільйона бійців, станом на кінець минулого року. Із 1 січня 2022 року ця кількість зросла ще на 11 тисяч. Нині у різних регіонах України відбуваються навчання Збройних сил «Заметіль-2022», під час яких українські військові відпрацьовують свої навички щодо захисту держави. ■

■ СЕЛЯНИ І К^о

Спільна праця без олігархів

Влада не сприяє розвитку фермерського руху, підриваючи продовольчу безпеку держави

Олег ГАНСЬКИЙ

В агенції «Укрінформ» відбулася пресконференція Асоціації фермерів та приватних землевласників України «32 роки фермерському руху України: успіхи та невдачі». «Без селянина немає держави, без фермера — майбутнього», — сказав, відкриваючи захід, президент Асоціації Віктор Гончаренко. За його словами, структура була створена самими фермерами для захисту своїх прав та інтересів. «Ми єдина організація, яка сьогодні може висловлювати позицію українських фермерів, адже нас не фінансують ні політики, ні олігархи», — додав Віктор Гончаренко. — Фермери сьогодні — прості люди, які працюють і живуть у селі, тримаючи на собі всю соціальну сферу та годуючи український народ».

За словами учасників зустрічі, останні ініціативи української влади не сприяють розвитку фермерського руху, а відкриття ринку землі, внаслідок чого дрібні фермери не можуть викупити навіть кілька десятків гектарів ріллі у постійне користування, і взагалі може звести цей процес нанівець. «У 1991 році в Україні була створена перша сотня фермерських господарств, в 1994 році — перші 35 тисяч госпо-

дарств, і надалі динаміка була позитивною, але темпи зростання суттєво уповільнилися, — констатує голова Союзу українського селянства Іван Томич. — Так, до 2010 року було створено 45 тисяч фермерських господарств, які сплачували податки і створювали робочі місця. Після 2010 року з'явилася зворотна спрямована тенденція: відтак на сьогодні працюють і сплачують податки 32,5 тис. фермерських господарств». У той час, як, зокрема, у Польщі, за словами Івана Томича, працює 1,5 млн. фермерських господарств, а в Румунії — 3,8 млн.

«Фермер — основа села, — резюмував перший віцепрезидент Асоціації Віктор Шеремета, наголошуючи не лише на соціальній ролі цих людей у розвитку вітчизняних регіонів, їх вкладу у забезпечення продовольчої безпеки держави, а й їхньому патріотизмі, здатності захистити Україну і реалізувати тут необхідні зміни. — Наш побратим Віктор Чмиленко загинув на Майдані. Ми знаємо тих фермерів, які в аграрних районах Донецької, Луганської областей не пустили різних «моторол» у свої регіони».

Детальніше про пресконференцію та проблеми розвитку фермерства в Україні читайте у наступному номері «України молоді». ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Із приміщення Чугуївського районного відділу Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи днями зник одяг 36-літнього чоловіка, якого двічі переїхав кортеж Олександра Ярославського. Втрачені важливі речові докази може вплинути на хід слідства, тому міністр внутрішніх справ Денис Монастирський назвав цей інцидент уже другою спробою сфальсифікувати резонансну справу.

Як відомо, наступного дня після трагедії до поліції прийшов один із рядових співробітників компанії бізнесмена і добровільно взяв на себе вину. Втім слідчі встановили, що у момент ДТП він перебував в іншому місці. Натомість сигнал телефону самого Ярославського, який нібито в цей час уже спав удома, був зафіксований в районі аварії.

Проти водія, що обмовив себе, порушили кримінальну справу за неправдиві свідчення слідству, проте він уже кудись зник. Через цю службу плутанину кілька днів тому позбувся посади начальник поліції Харківської області Станіслав Перлін. Тепер розслідування вестимуть фахівці

■ РЕЗОНАНС

Іронія долі

У справі ДТП з участю кортежу бізнесмена Олександра Ярославського вже почали зникати речові докази

офісу генпрокурора та Головного слідчого управління, які вже прибули до Харкова.

А власник кортежу і досі не з'явився на допит, оскільки наступного дня вилетів до Лондона. «Очевидно, що хтось дуже не хоче нести відповідальність за скоєне, —

прокоментував ситуацію очільник МВС. — Можливо, терміновий відліт Ярославського ніяк не пов'язаний із загибеллю людини і є лише реакцією на можливу агресію Російської Федерації або відпочинком чи приватною справою. Але повертайся якнайшвидше, пане Ярославський. У нас є до вас багато запитань».

Із таким же проханням звернулася до бізнесмена і генеральна прокурорка Ірина Венедиктова. «Я хочу, щоб розібралися всі по справедливості, як воно було, — сказала вона. — Але те, що поспішили всі, — це факт. І те, що треба було провести більше слідчих дій, більш ретельно, це так само факт. І ці факти будуть уже, мабуть, підставою для дослідження і в межах службової перевірки, і в межах слідства в кримінальному провадженні».

Цікаво, що під колеса двох автівок Ярославського потрапив молодий чоловік, який мав алкогольну та наркотичну залежність і вже тричі побував у в'язниці. За умовою останнього звільнення, йому заборонялося залишати місце проживання з 22-ї години до 6-ї ранку. Але смертельна ДТП сталася якраз пізнього вечора після десятої. ■

■ РАХУНКОВА ПАЛАТА ■ РАХУНКОВА ПАЛАТА ■ РАХУНКОВА ПАЛАТА ■ РАХУНКОВА ПАЛАТА

280 млрд доларів коштувала Україні війна з Росією, згідно зі звітом Лондонського Центру економіки та бізнесових досліджень CEBR.	81,3 млрд гривень українці заборгували за комунальні послуги, повідомили у Державній службі статистики.	для 10 млн осіб в Україні готують підвищення пенсій, повідомила міністерка соціполітики Марина Лазебна.	понад 62 тис. комп'ютерів придбано в межах проекту «Ноутбук кожному вчителю», звітвали у Міносвіти.	86-те місце в світі посіла Україна в рейтингу демократій та опинилася у блоці країн із так званими гібридними демократіями, згідно зі щорічним звітом Economist Intelligence Unit (EIU).
---	--	--	--	---

ПАМ'ЯТЬ

Ангели оберігають

Небесну сотню згадують у дні наймасовіших розстрілів Євромайданівців 2014 року

Сьвдокія ФЕЩЕНКО

У столиці вдев'яте 18 лютого відбудеться тиха акція «Ангели пам'яті», приурочена захисникам незалежності України під час Революції гідності. Розпочнуть її об 11.00. Символічну традицію пошанувати загиблих за свою країну білими ангелами започаткували ще 2014 року, коли у лютому в середмісті Києва люди не шкодували свого життя, аби довести, що не хочуть жити у «братньому союзі Януковича й Путіна».

Частина Інститутської вулиці, від майдану Незалежності, де в лютому дні 2014-го відбулися масові розстріли Євромайданівців, майже відразу після тих трагічних подій поміж собою почали називати алеєю Героїв Небесної сотні. Відповідне рішення Київради було опубліковане та набуло чинності 30 січня

2015 року.

Відтоді щоразу українці у лютому в усьому світі створюють тисячі витинанок із білого паперу, які символізують загиблих за Україну і нашу спільну болючу пам'ять та віру в перемогу світла над темрявою. Паперових ангелів у Києві розвішують на деревах, що були свідками розстрілу ополічниками Януковича та Путіна мирних українців, котрі відстоювали своє право за гідність.

Цьогоріч до акції знову приєдналися кілька десятків великих і малих українських міст, сіл, ініціативу підтримали школи, вищі, військові частини, бібліотеки, музеї у різних куточках нашої країни, розповідає ініціаторка, співачка, організаторка свого часу музичного рейтингу «Територія А» та ведуча однойменної телепрограми Анжеліка Рудницька. До акції

У Києві удев'яте відбудеться акція «Ангели пам'яті». Архівне фото Укрінформу.

долучаються українські громади й амбасади з понад 15 країн світу, серед них — Канада, США, Туреччина, Греція, ОАЕ, ПАР, Польщі, Угорщина, Латвія, Португалія, Фінляндія, Хорватія.

«Акція «Ангели пам'яті» перетворилася з невеликої київської ініціативи на масштабну народну акцію шани і любові по всьому світу, — коментує Анжеліка Рудницька. — Нині вже важко відслідкувати всі місця проведення акції, яка залишилася тихою (бо відбувається без гасел і закликів, лише з молитвами, свічками й ангелами), утім перетворилася на справді народну та всесвітню. Для мене кожен ангел — цінний, він не лише символ загиблих за Україну, а й знак небай-

дужості тих, хто, попри всі складнощі, творить нову омріяну Україну».

Цьогоріч «Ангелипам'яті» триватимуть 18 — 20 лютого. Приходьте до пам'ятних місць у будь-який час. Акція «Ангели пам'яті» проходить за підтримки команди Національного музею Революції гідності.

18 лютого 2014 року в Україні розпочався найтрагічніший етап Революції гідності. Упродовж того й наступного дня у центрі Києва загинуло 26 людей та понад 700 було поранено. А 20 лютого було ще трагічнішим. Силовики і снайпери винищили за ті три доби протистояння близько 100 найсміливіших героїв нового часу, які стали Небесною сотнею. ■

ВИСОКА НОТА

«Реквієм» про життя

Народжений у Києві австрійський маестро Ілля Король представить оригінальне виконання твору Моцарта

Валентина ГРИГОРЕНКО

Ансамбль класичної музики імені Лятошинського. Фото Альони ГАСТИ.

Ансамбль класичної музики імені Лятошинського вшанує у Києві 19 лютого пам'ять про подвиг Героїв Небесної сотні виконанням «Реквієму» Вольфганга Амадея Моцарта. Відомий колектив Національного будинку органної та камерної музики України очолить запрошений диригент з Австрії, всесвітньо відомий спеціаліст з історично поінформованого виконавства Ілля Король.

За словами народженого у Києві маестро, його інтерпретація значно відрізнятиметься від звичних уявлень про моцартівський «Реквієм», сформованих масовою культурою та практикою виконання. На концерті, який відбудеться в Національній філармонії України, слухачі переконуються, що це твір не про смерть, а про життя.

«Ми постараємося повернутися до тих важливих деталей, які затерлися в процесі романтичної традиції і багаторазового виконання твору Моцарта. Адже ми навіть сприймаємо «Реквієм» з точки зору наших романтизованих уявлень про цей твір — що це музика про смерть. Насправді це музика про життя, і це видно після уважного прочитання латинського тексту. Також ми це почуємо у самій музиці Моцарта», — розповідає Ілля Король, який у 2001 році отримав громадянство Австрії за свої музичні досягнення.

Відомо, що «Реквієм» Моцарт не встиг дописати. Після смерті композитора тільки перші дві частини були закінчені повністю, а решта фрагментів залишилися на чернетках.

Вдова композитора Констанція доручила завершити твір учням Моцарта: Зюссмаєру, Фрейштадлеру та Ейблеру. Після закінчення «Реквієму» стало відомо, хто ж Моцарт його замовив. Ним виявився граф Франц фон Вальзег, який часто платив композиторам за твори, які потім видавав за власні. Він мав намір виконати «Реквієм» на згадку про свою дружину.

Нагадаємо, що після пожежі у костелі Святого Миколая 3 вересня 2021 року музичні колективи Національного будинку органної та камерної музики України, серед яких і ансамбль імені Лятошинського, втратили майданчик для регулярних виступів і тепер змушені виступати в інших залах Києва. Згідно з розпорядженням Кабміну, Міністерство культури та інформполітики має до кінця наступного року реалізувати проєкт будівництва в Києві «Будинку музики» та перемістити до нього державне підприємство «Національний будинок органної та камерної музики України». Проте втілення цього проєкту досі не розпочалося. ■

МЕДИЦИНА

Серце на три життя

У Черкаському обласному кардіоцентрі провели ще одну унікальну трансплантацію

Людмила НІКІТЕНКО

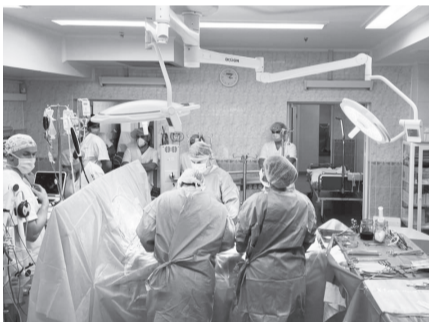
Черговий успіх черкаських лікарів: в обласному кардіоцентрі провели ще одну трансплантацію серця. Про це повідомляє Олег Журба, завідувач відділу серцево-судинної хірургії Черкаського обласного кардіологічного центру.

«Ще одне врятоване життя. Ще одна безсонна доба. Ще одна трансплантація серця у нашому кардіологічному центрі. Нині вже переводимо 54-річного пацієнта у звичайну палату. За кілька тижнів

він зможе повернутися до свого звичного життя. Щоправда, в цьому житті вже не буде «звичних» задишок і тяжкості, які пацієнт відчував останні кілька років», — зазначає Олег Журба.

Лікар дякує рідним донора, які надали згоду на пожертву органів після констатації смерті мозку близької людини. «Завдяки цьому важливому рішення в Черкасах за одну ніч було врятовано аж три життя», — говорить Олег Журба.

Трансплантація — це завжди особливо хвилюючий процес, оскільки, ок-

У Черкаському обласному кардіоцентрі чергове провели трансплантацію серця. Фото з фейсбука Олега ЖУРБИ.

рім операції, є ще багато організаційних моментів. Олег Журба уточнив: «Операцію із трансплантації серця виконували кілька бригад медиків». Це була злагоджена робота всієї команди кардіоцентру, медиків Національного інституту серцево-судинної хірургії імені Миколи Амосова, а також особисто директора Василя Лазоришинця. ■

ЯК ЦЕ БУЛО

Старе місто 3D

Віталій Пітвало за допомогою понад півтисячі світлин відтворив зникаючі Черкаси

зі мною й інші містяни, які цікавляться історією Черкас», — каже Віталій. За його словами, на те, аби фото історичної будівлі з'явилося на сайті «Зникаючі Черкаси», інколи вистачає й 5 хвилин, а часом треба витратити й кілька днів, якщо попрацювати зі старими історичними картами і з'ясувати точно, де

Ретроподорож у минуле Черкас від Віталія Пітвала. Фото з сайту retro.ck.ua.

ж саме стояла та чи інша будівля. Наразі у «Зникаючих Черкасах» виставлено понад 500 таких фотографій. Окрім цього, в архіві Віталія вже зберігаються і чекають своєї черги ще приблизно разів у чотири більше світлин. ■

Людмила НІКІТЕНКО

Неймовірно цікаву й корисну справу почав робити у Черкасах ІТ-спеціаліст Віталій Пітвало: він повертає у сьогодення зникаючі Черкаси. Віталій створив сайт «Зникаючі Черкаси» (retro.ck.ua), на якому виставляє на карті фото старих будівель міста в 3D-моделі. Його історичний віртуальний проєкт набув неабиякої популярності у користувачів соціальних мереж не тільки з Черкас.

«Я виріс у Черкасах і нині бачу, як місто на очах змінюється, як зникає стара забудова, а на тих місцях з'являються нові будинки», — розповідає «Україні молодій» Віталій Пітвало. Уточняю, що давно захоплюється архітектурою, тож вирішив віртуально повернути старі Черкаси у сьогодення.

«Усю роботу на сайті виконую сам. А своїми старими світлинами діляться

<p>■ РАХУНКОВА ПАЛАТА</p> <p>31% становить рівень тіньової економіки в Україні, заявили в Мінекономіки.</p>	<p>■ РАХУНКОВА ПАЛАТА</p> <p>Понад 10% ВВП виробив агро-сектор України мунулоріч, зазначили в Мін-агрополітики.</p>	<p>■ РАХУНКОВА ПАЛАТА</p> <p>Кожен 5-й українець познайомився з коханою у соцмережі, констатували у Держстаті.</p>	<p>■ РАХУНКОВА ПАЛАТА</p> <p>В 3 рази виріс книжковий ринок завдяки програмі «єПідтримка», поінформував гендиректор та основний власник видавництва «Фоліо» (м. Харків) Олександр Красицький.</p>	<p>■ РАХУНКОВА ПАЛАТА</p> <p>У 3 областях України не вистачає підручників для шкіл українською мовою, заявив уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремень.</p>
--	--	---	--	--

Тетяна ПАРХОМЧУК

■ ТЕНДЕНЦІЇ

Війна, Зеленський і пустота

Нам потрібен не кіношний, а реальний президент

Близько трьох років тому ми стали заручниками експерименту кіношного президента Голобородька-Зеленського. Адже реальний гарант Конституції Зеленський також потрапив у пастку блискуче екранізованого нарративу. Принаймні про це ще на початку своєї каденції він зізнався в одному з інтерв'ю престижному британському виданню The Guardian, мовляв, із самого початку саме образ Голобородька визначає дії шостого президента України. Відповідаючи на запитання кореспондента: «Яка відмінність між грати президента на екрані та бути президентом у житті?» — Зеленський відповів: «Це дуже схоже».

Доволі досвідчений, безумовно, успішний (і, як стверджував Коломойський, цинічний) бізнесмен-шоумен Володимир Зеленський повністю став заручником власного персонажа.

Гра на програш

Що ж маємо наразі? Останній соціологічний вимір показує рейтинг Зеленського 21,8%, за місяць до цього він був 24%. І хоч усе, що відбувається з популярністю чинного президента останні місяці, ще не є особистою електоральною катастрофою Зеленського, але це точно серйозний напруг на можливі неприємності та сигнал, що його навіть сам президент зумів ідентифікувати.

Судячи з активізації Володимира Зеленського, він усе ще прагне відвернути гіпотетичну загрозу, відмотати ситуацію, як це робив уже неодноразово. Проблема в тому, що інструментів у його руках для цього залишається усе менше, та й ті вже не першої свіжості, креатив у команді так собі, а відмотувати доведеться чимало.

Колись несподіваний удар по Медведчуку за посередництва РНБО справив неабияке враження на патріотичне середовище й не лише призупинив танення всенародної любові до президента, а й докинув йому децимлю симпатій. Проте занадто часто й не завжди доцільне використання цього інструменту самоствердження звело його ефективність нанівець. Тепер результатів засідань РНБО країна не чекає з таким трепетом, як раніше, зате з насолодою смакує цифри, які демонструють соціологи, звертаючи увагу на рух Володимира Зеленського вглиб антирейтингу.

Чи додадуть плюсів санкційні заходи проти телеканала проросійського нардепа Євгена Мураєва «НАШ»? Навряд чи. Адже в гру вступила ціла низка негативних процесів, запущених самим президентом та його оточенням, що може розірвати рейтинг на шматки.

Детська про неприкриті корупційні скандали, починаючи з офшорів самого Зеленського та закінчуючи незрозумілим швидким збагаченням його депутатів; спровоковану урядовцями (свідомо чи через профнепридатність) енергетичну кризу й обвал економіки, що потягнули за собою зростання тарифів та швидке здорожчання життя і катастрофічне зубожіння українців; вибіркове застосування владою права (коли своїм можна навіть пити за кермом, влаштовувати ДТП, і їм за це нічого не буде); недолугу кадрову політику як на державному, так і на місцевому рівнях; постійні конфлікти та розколи в середовищі «слуг» і, звісно, невідповідність головного героя в реальному житті кіношному образу Голобородька.

Профнепридатність, випробувана війною

А останні вишеньки на торті — це політичне протистояння в судах із п'ятим президентом Петром Порошенком та дивні поведінка й заяви в час реальної загрози вторгнення кремлівських окупантів в Україну.

У риториці Зеленського щодо цієї ситуації принаймні на початку не було жодної світоглядної ноти. На кшталт що намір вторгнення Путіна в Україну — це не просто боротьба за територію. Це — боротьба за місце в історії. І Україна має позбавити Росію українозалежності, а без зміцнення ідентичності цього зробити неможливо. Так, ніхто з нас не має такого досвіду, є лише історичні приклади, але в даній ситуації у президента Зеленського мусила б спрацювати синергія факторів тієї самої ідентичності, а це — тисячі окремих національно свідомих оптик, голосів, характерів та історій. Наразі ж ми маємо дієву пропагандистську історію антиідентичності — ЗЕтелеканал «ДОМ», що прагне через парламент обійти закон і розмовляти з українцями мовою агресора.

А тим часом російські політики й пропагандисти гарячково поширюють тезу про «Україну, яка зриває виконання Мінських угод». І все виглядає так, що команда Зеленського їм у цьому допомагає, ставлячи під загрозу консолідовану підтримку Заходу. Адже публічні сумніви у доречності й потрібності цих угод, висловлені українськими посадовцями, дуже допомагають російській пропаганді.

Звичайно, в команді Зеленського існує явне бажання оголосити «Мінськ» помилкою або злочином «режиму Порошенка» — і в такий спосіб ударити як по внутрішньополітичних ворогах, так і по зовнішньополітичних зобов'язаннях. До речі, подібний сценарій потроху тестують члени команди Зеленського.

Табір Зеленського покидають його колишні соратники, конфлікти переходять у публічну площину, а самостійність і впливовість глави держави зростає до непристойності.

Натомість кращою лінією поведінки для українських дипломатів та посадовців виглядає публічне і регулярне нагадування про те, що «Мінськ» руйнує саме підтримувані Росією бойовики. Які дотепер не спромоглися виконати навіть перші вимоги, котрі стосуються безпеки. Дипломатична опора (від необхідності) на «Мінськ» є неминучою принаймні до появи якихось адекватних дипломатичних альтернатив, які б викликали схвалення в Україні, ЄС та США. Це розуміють у Держдепі. Але не факт, що це достатньо добре розуміють на Банковій.

Давайте відверто: високо піднята медійна хвиля американських та британських ЗМІ стала потужним фактором стримування російських агресорів на українському кордоні. Якби не ця хвиля та щоденне публічне оприлюднення розвідданих ЦРУ, то широкомасштабне вторгнення під вигаданим приводом, імовірно, вже відбулося б.

Президент воюючої країни Володимир Зеленський: «В інформаційному просторі забагато війни». Фото з сайту vzhno.net.ua.

А Зеленський іще не врубився у задум того, що Україну рятують усіма можливими способами. Він, розгублений і дезорієнтований, заявляє, що в інформаційному просторі забагато війни, але від нього в цій ситуації нічого не залежить. Лише від американців, британців та нашої готовності захищати країну.

Не місяць

У тому, що момент, коли українці несподівано розчаруються у месії, якого собі обрали, рано чи пізно настане, годі було сумніватись, адже це закономірно. Можливо, якби в певний момент не сталось надто відверто зміщення пріоритетів у світогляді Зеленського-Голобородька й він продовжував імітувати виконання своєї передвиборчої про-

переходять у публічну площину, а самостійність і впливовість глави держави зростає до непристойності.

У решті виявилось, що головна проблема Зеленського, навіть якщо припустити, що він пішов у президенти зі щирими та чистими намірами, — технічна неготовність до нової ролі. Саме тому він постійно потрапляє у залежність від когось, стає заручником спритніших гравців, а часто ще й мішенню для критики за те, до чого, можливо, й не причетний. Це також сприяє просіданню рейтингу, адже романтичний період давно закінчився. І цілком зрозуміло, що таким хитким та невпевним ставищем президента прагнуть скористатися ті, хто матиме таку можливість.

еклектика: скажімо, поряд із «зеленими», певна кількість котрих демонструє національну позицію, присутні представники Віктора Януковича — Андрій Портнов та Сергій Львовичкін.

Президентська карма — негатив за замовчуванням

І, схоже, навіть олігархи, з якими Зеленський чи то бореться, чи то дружить, уже не сприймають його за самостійного гравця і, головне, не враховують серйозності його президентських амбіцій.

Чимало хто в експертному середовищі вважає, що президент Зеленський перетнув свою точку неповернення і, як колись Порошенко, за замовчуванням почав збирати на себе увесь негатив.

Висновок не новий: людська природа недосконала. Влада розбендує. Абсолютна влада розбендує абсолютно. Саме тому нам треба справжнього, а не кіношного президента, якого можна буде пізнати саме за його державницьким генієм. Бо питання насправді не в тому, аби знайти безгрішного національного месію, а в тому, щоби розгледіти серед справжніх та удаваних лідерів того, хто візьметься зробити з недосконалого людського матеріалу ефективний державний механізм. Хто подує спроектувати Українську державу так, аби максимально скористатися з нашого волелюбства, креативності, солідарності, географічного становища та інших природних і ментальних переваг, а з іншого боку — нейтралізувати нашу схильність до анархії, брак стратегічності, недовіру до будь-якої влади, «талант» взаємопоїдання та інші вади.

Однак подивимось із позитивного досвіду: як не дивно, історія свідчить, що саме системні кризи — це найкращий час будувати майбутнє.

Головне — пам'ятати, що революція — це зміна системи, а не призвищ.

Віра в те, що варто привести на Банкову чергового месію і все зміниться на краще — це про Голобородька. А нам потрібен не кіношний, а реальний президент. ■

грами, довірливі українці йому б іще довго пробачали помилки та провали. Але Зеленському досить швидко стало нудно грати президента, натомість він безмежно полюбив свій статус та нові можливості й, втративши контроль над реальністю, показав справжнє обличчя. Навіть не помітив, як з ікони для мільйонів перетворився на ширму, за якою його оточення реалізує свої забаганки. Власне, момент, коли ціна цих забаганок виявилася занадто обтяжливою для країни, а плата за добробут приведених Зеленським до влади людей — непосильним для суспільства тягарем, і став початком кінця «найвеличчішого лідера сучасності». Посипалися зліплені нашвидкуруч конструкції, дали збій домовленості й укладені пакти про ненапад, а ініціативи президента почали ретельно просіювати через сито недовіри не лише його опоненти, а й прихильники. Але головне — табір Зеленського покидають його колишні соратники, конфлікти

Скажімо, поки президент обміжковував кадрові перестановки в Кабміні, глава його офісу Андрій Єрмак не те що повністю вийшов із тіні, а взагалі почав приміряти на себе мундир гаранта. Принаймні на це скидається його публічна дипломатична активність: поспілкувався із заступницею державного секретаря США Вікторією Нуланд, злітав до Вашингтона на зустріч з радником американського президента з питань національної безпеки Джейкобом Салліваном та поговорив із віцепрем'єр-міністеркою — міністеркою Канади Христею Фріланд. Про що велися розмови, на офіційному сайті глави держави не повідомляється, з чуток ОП вимальовується, що Єрмак просив еліту впливових країн бути поблажливішими в критиці до Зеленського. Це ще раз підтверджує несамостійність Володимира Олександровича. І в цьому чималю роль відіграв політичний несмак гаранта. Бо в його колекційному оточенні — повна

МЕДІА ДЛЯ МАС

«Миротворець», «какаяразніца», плагіат

Результати відбору на «Євробачення-2022» в Україні вважають несправедливими, а її переможницю — симпатиком Росії

Олег ГАНСЬКИЙ

Цьогорічний відбір українського представника на «Євробачення» не порушив давньої традиції — як і попередні, він закінчився скандалом. Причому скандалом із тим самим російським душком...

«У фіналі Національного відбору на конкурс «Євробачення», за підсумками голосування, перемогла співачка Alina Pash, а гурт Kalush Orchestra посів друге місце, отримавши на один бал менше, — повідомляє сайт «Українська правда». Після оголошення переможця учасники Kalush заявили про фальсифікацію.

За даними видання, яке посилається на «Суспільне», учасники Kalush Orchestra отримали 6 балів від суддів і 8 — від глядачів за свій виступ, пройшли за лаштунки і почали вимагати від організаторів продемонструвати протокол з оголошенням результатів, оскільки, на їхню думку, підсумки голосування могли сфальсифікувати.

«Натомість представниця аудиторської компанії PwC в Україні Олена Волкова запевнила, що офіційні результати вже опубліковані, й вони не сфальсифіковані, — пише «Українська правда». — Результати голосування Нацвідбору залежать від голосів глядачів (50%) і журі (50%). Голосування журі відбувається паралельно з голосуванням глядачів, де вони виставляють учасникам бали від 1 до 8. Якщо два або більше учасників наберуть однаково сумарну кількість балів, то перевагу матиме той, хто отримав більшу кількість балів від глядачів... За підсумками голосування співачка Alina Pash отримала 8 голосів від суддів і 7 від глядачів (усього 15), гурт Kalush — 6 від суддів і 8 від глядачів (загалом 14), Wellboy — 7 від суддів і 6 від глядачів (загалом 13)».

«Коли ми хотіли перевірити результати протоколу, перед нами закрили двері. І купа охорони тримала двері. Після того, як двері відкрили, усі порозбігалися, все, що ми могли зробити, — це силою їх тримати. Ми хочемо справедливості, покажіть тільки нам цю карточку і все. Мені здається, дуже дивна позиція. Якби там було усе добре, то не було б таких дій.

Якщо все справедливо, то відразу показується, а тут такого мені не здалося. Люди всі за нас, ви ж бачили. Я впевнений, що ми виграли з величезним відривом, ви не уявляєте, скільки, за нас уся Україна, ми підніmemo людей. Є фальсифікація», — цитує сайт лідера гурту Олега Псюка.

Член журі Нацвідбору, член правління «Суспільного» режисер Ярослав Лодигін пояснив, чому відбулася плутанина під час оголошення результатів: «Під час оголошення ведучий Тимур Мірошніченко заплутався, оскільки отримав у вухо редакторську помилку при читанні документа, де було багато цифр і номерів. Ця плутанина не стосувалася лідируючих позицій, там було все дуже чітко озвучено. З приводу кількості голосів,

які було віддано тому чи іншому учаснику, я думаю, ми зможемо переговорити з авторитетною аудиторською компанією, яка поставила своє ім'я на незалежному підрахунку. Я думаю, що це не буде секретом, скільки там проголосували. Ми не є комерційною організацією, ми суспільний мовник, у нас немає завдання заробити грошей з СМС чи применшити їх кількість. Ми гарантуємо, що ніякого втручання у підрахунки не було».

Сайт Delo.ua уточнює: «Ярослав Лодигін, як повідомляє гурт Kalush Orchestra, у відповідь пообіцяв перевірити результати ще раз і гарантував, що жодної фальсифікації не було, а всі дані будуть оприлюднені, якщо аудиторська компанія PwC, яка відповідає за верифікацію результатів, не буде проти».

За твердженням сайту, пан Лодигін пообіцяв, що перевірка має встановити, як відбувся підрахунок, і всі результати будуть опубліковані. «Ви побачите результати конкретні. Я гарантую вам, що ніяких фальсифікацій там не було. Є протокол. Якщо PwC не заперечуватимуть проти публікації, тому що це їхній документ, ми це зробимо», — заявив посадовець, а на запитання, чи готові організатори до розгляду в судовому порядку, Лодигін відповів ствердно.

«Варто зазначити, що при оголошенні результатів голосування глядачів ведучий конкурс Тимур Мірошніченко примудрився тричі вказати різні результати для гуртів Our Atlantic, Cloudless та співачка Barleben, після чого слово довелося взяти Лодигіну, який підтвердив останній варіант...», — пише Delo.ua, зазначаючи, що саме Kalush Orchestra у підсумку посіли перше місце з голосування глядачів. «Таким чином, їхні претензії стосуються можливої фальсифікації голосування на користь Аліни Паш, яка в голосуванні глядачів посіла друге місце, що, однак, було достатнім для перемоги в цілому, — зазначає видання. — Також саме представник організаторів конкурсу поставив занижену оцінку для Kalush Orchestra: якщо двоє інших членів журі — Тіна Кароль та Джамала — поставили групі 7 та 6 балів, Лодигін дав лише 3».

«Я думаю, я б дав більше балів, якби це був просто Kalush. У цьому форматі мені здалося, що фокус може розсіятися. Моє суб'єктивне переживання — коли я думаю, як ми уявляємо себе [у світі]. Мені здається, ми вже кілька разів уявляли себе — як Україна, як українці, — як такі люди з лісів, з гір у даному випадку... Мені здається, що настав час якоїсь іншої репрезентації, що ми не повинні повторювати цей образ і робити його стереотипним, аби люди нас у Європі, у світі не сприймали лише як людей природи, скажімо так», — прокоментував він.

Також, за твердженням Delo.ua, Аліна Паш і група Kalush мають конфлікт через звинувачення на адресу останньої в плагіаті. Зокрема, незадовго до фіналу нацвідбору ар-

Переможницю відбору на Євробачення-2022 Аліну Паш опоненти звинувачують у любові не тільки до своїх, а й до російських «предків».

тистка звинуватила конкурентів у запозиченні свого нового треку партії контрабаса з її пісні Bosorkanya. Раніше ж звучали звинувачення у крадіжці ідеї для обкладинки синглу Kalush «Гори» в Oinagori Аліни Паш.

Виконавиця навіть заявила перед нацвідбором, що їй «мерзко від того, що хтось називає себе художником, артистом, хоче представляти своєю музикою Україну на Євробаченні, а насправді так нахабно користується, знає, ніби кінь пається на чужому лужку, а він зрозуміло чий». Крім того, нагадаємо, що Паш брала участь у відборі, незважаючи на порушення офіційних правил конкурсу, згідно з якими учасники зобов'язувалися не брати участі в жодних заходах у Криму чи Росії після березня 2014 року.

«Раніше нацвідбір на «Євробачення-2022» вже зіптовхнувся зі скандалом через недотримання учасником вимог його правил. Серед спочатку визначених фіналістів був Laud із піснею Head Under Water, проте безпосередньо в день оголошення учасників фіналу з'ясувалося, що ця пісня раніше вже публікувалася її автором, причому ще у 2018 році. У результаті Laud був дискваліфікований та замінений на виконавця Barleben», — пояснює Delo.ua.

А інформагенція УНІАН наводить нові скандальні факти: українська репвиконавиця Аліна Паш, яка виграла національний відбір на конкурс «Євробачення», занесена до бази «Миротворець» за відвідування Криму.

Агентство зазначає, що Паш внесли до бази у 2019 році «за свідоме незаконне перетинання українського кордону з метою відвідування окупованого Криму». Йдеться про її поїздку на концерт у 2015 році. Втім, за даними видання «Суспільне», яке під час відбору вивчало анкети кандидатів, цей виступ відбувався на приватному заході українців у Криму, а перетин кордону відбувався з боку України. Таким чином співачка, за їхнім твердженням, не порушувала ні законодавство, ні правила конкурсу.

Втім, із таким твердженням погоджуються не всі. За даними сайту «Свідомі», Паш таки літала через Москву. «Це стало відомо з її допису у «Фейсбуку», у якому співачка висловлювала незадоволення російськими авіалініями. У 2019 році ведуча Катя Осадча запитала в Паш про поїздку в Крим через російський кордон, на що та відповіла: «На рахунок того, як ми туди летіли, на жаль, я не могла коригувати цей момент і була безсила у

цьому випадку. Будучи тоді не такою медійною персоною, я не могла думати про такі наслідки, які можуть потім вилізти».

Потім співачка дезавувувала це повідомлення, зауваживши, що Катерина Осадча «впіймала мене в коридорі, в епіцентрі метушні, я поспішала. Вона досить-таки закручено питає мене, каже, що в інтернеті з'явилася така інформація, я їй підтакую, намагаюся зловити контекст, але, врешті-решт, не даю чіткої відповіді». Водночас нинішня переможниця відбору на «Євробачення» чітко розставила політичні акценти: «Росія — агресор, Крим — це Україна, я їздила в Україну».

Понад це, у березні 2017 року співачка Аліна Паш, за твердженням сайту, відвідувала Москву. «Доказом є її допис в Instagram. На фото Паш на Красній площі в хурді з написом Kyiv. «У 2018 році Аліну Паш запросили виступити на російському фестивалі BoscoFreshFest, який організувала компанія Bosco di Ciliegі, що належить довіреній людині Путіна на виборах президента в 2018 році — Михайлу Кусніровичу. Після того, як українські фанати співачки дізналися про виступ, розгорівся скандал. Аліна Паш вирішила відмінити виступ, адже, за її словами, «музиці не місце там, де шум та ненависть». Після цього Паш в інтерв'ю Hromadske заявила, що не засуджує артистів, які їздять у Росію», — повідомив «Свідомі».

Також, за твердженням сайту, Паш заявила: «України не вистачає для того, щоб робити повноцінний крутий якісний продукт» і водночас назвала людей, які критикували її за таке рішення, «агресивними патріотами». Співачку підтримала дружина Сергія Лещенка Анастасія Топольська, яка сама неодноразово давала концерти в Москві після 2014 року. Вона назвала хейтерів Паш «придурками» та «колхозниками». А у 2020 році Аліна Паш записала кавер на пісню Богдана Титомира «Делай, как я». Відео було опубліковане на YouTube-сторінці співачки, проте згодом його видалили.

За таку діяльність Аліна Паш потрапила у базу даних відомого сайту «Миротворець» із припискою: «Центр «Миротворець» просить правоохоронні органи розглядати цю публікацію на сайті як заяву про скоєння цим громадянином усвідомлених дій проти національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, а також інших правопорушень». ■

ЛИХОМАНИТЬ!

Агресору й підігрують

У штаб-квартирі НАТО в Брюсселі відбувається перша за довгий час зустріч з Грузією та Україною на рівні міністрів оборони

Ігор ВІТОВИЧ

Доки Путін продовжує гратися «в солдатиків», Сполучені Штати не бачать ознак деескалації на українсько-російському кордоні, заявив президент США Джо Байден у своєму зверненні щодо безпекової кризи навколо України. «Міністр оборони Росії повідомив сьогодні про те, що деякі військові частини залишили свої позиції (поблизу українського кордону. — **Ред.**) і відходять до місць постійної дислокації. Насправді наші аналітики вказують, що російські збройні сили зберігають позиції, які загрожують Україні. 150 тисяч російських військових перебувають на території Росії та в Білорусі вздовж кордону України. Вторгнення, я вважаю, як і раніше, можливе, тому я запропонував усім американцям на території України залишити межі цієї країни. От чому ми тимчасово перевели своє посольство із Києва до Львова», — відзначив президент США.

Тим часом 16-17 лютого відбувається зустріч міністрів національної оборони країн НАТО, яку в штаб-квартирі Альянсу в Брюсселі проводить генеральний секретар Єнс Столтенберг. Обговорюється ситуація у східній частині Європи, зокрема діяльність Росії вздовж кордонів НАТО та її наслідки для євроатлантичної безпеки. Це перша за довгий час зустріч з Грузією та Україною на рівні міністрів оборони.

Натомість Ізраїль злякався Росії і відмовився продати Україні свою систему протиповітряної оборони. «Ізраїль наклав вето на продаж України системи протиповітряної оборони Iron Dome («Залізний купол»), побоюючись реакції Росії, повідомила газета «Джерусалем Пост». Нагадаємо, торік українці звернулися до влади США з проханням купити систему, але Ізраїль заблокував транзакцію. Можливості системи оборони, продемонстровані під час війни в Газі в 2021 році, викликали інтерес України, йдеться у звіті Ізраїлю.

Хоча міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба ще минулого тижня заявляв, що наша країна прагне тіснішої співпраці з Ізраїлем у галузі протиповітряної оборони, побоюючись російського вторгнення. У звіті ізраїльського громадського телебачення Кап йдеться, що Україна контактувала з Ізраїлем та США щодо системи протиракетної оборони «Залізний купол» та інших технологій попередження про ракети та кіберзахисту.

Оскільки «Залізний купол» є спільним ізраїльсько-американським проєктом, продаж третій стороні не може відбутися без згоди обох країн. Згідно з повідомленням, під час неформальних переговорів ізраїльтяни дали зрозуміти американській адміністрації, що не погодяться передати Києву комплекс «Залізний купол». Ізраїль боявся, що це зашкодить відносинам з Росією, особливо у світлі участі Росії в конфлікті в Сирії. Сполучені Штати були змушені утриматися від передачі систем під впливом Ізраїлю. За даними ізраїльських ЗМІ, вловив останніх місяців українці зверталися безпосередньо до уряду Ізраїлю та просили чиновників схвалити продаж. Але наштотувалися на рішучу відмову. ■

Олег БОРОВСЬКИЙ

■ НА УМІ І НА СЛОВАХ

Такий язик до Брюсселя не доведе

Чи означає заява Вадима Пристайка, що Києву вже довели думку «зайвих на борт не брати»?

На спільній пресконференції після зустрічі в Москві 15 лютого з Олафом Шольцом Володимир Путін укотре наполягав на своєму небажанні бачити Україну в НАТО в будь-якій історичній перспективі. «Кажуть, що найближчими роками України не буде в НАТО, — зазначив Путін. — Що означає «говорять»? Ми з вами повинні розуміти, що означає «кажуть» у міждержавних відносинах. «Кажуть, це не буде завтра. А коли? Після завтра? А що це для нас змінює в історичній перспективі? Повністю нічого. Чи приймуть її, коли підготують до цього? Для нас це вже може бути пізно. Тому ми хочемо вирішити це питання зараз».

Схилиють до поступок?

І, певне, вирішують (чи зважують) не лише в Кремлі, а й у високих європейських кабінетах. Серед найпростіших рецептів — змусити Україну піти на поступки Москві і відмовитися від певних своїх наполягань. Під час візиту до Москви для переговорів з Путіним канцлер Німеччини повідомив, що Володимир Зеленський пообіцяв йому предметне обговорення законодавчого надання Україною так званого «особливого статусу» непідконтрольним Києву територіям Донецької та Луганської областей. Про що Шольц повідомив на спільній пресконференції з президентом Росії.

«Добре, що президент Зеленський учора твердо пообіцяв, що в рамках тристоронньої контактної групи дуже скоро будуть усі передбачені законопроекти: щодо статусу східної України, змін до Конституції і підготовки виборів», — сказав він. Шольц додав, що просив Зеленського наділити переговорників відповідним мандатом «для того, щоб досягнути прогресу».

Днем раніше на спільній пресконференції з Зеленським у Києві Шольц сказав: «Президент ще раз запевнив під час нашої розмови, що надасть законопроекти щодо особливого статусу, зміни до Конституції та виборчого права». Законопроекти, про які говорить Шольц, передбачені Мінськими угодами. Втім Україна наполягає спершу на виконанні Росією беззастережних частин домовленостей, а вже тоді на переході до політичних зі свого боку.

Яких ще поступок добилися від Зеленського Шольц, а кількома днями раніше — президент Франції Емману-

ель Макрон під час переговорів у Києві, українці не дізнаються або дізнаються останніми. Але шила в мішку не втаїш. Посол України у Великій Британії Вадим Пристайко в інтерв'ю з журналістом BBC Radio 5 Стівеном Ноланом припустив, що Україна може погодитися відмовитися від вступу до НАТО, якщо це допоможе запобігти війні з Росією. На запитання, чи Київ розглядає можливість відкласти свої плани щодо членства в НАТО, незважаючи на те, що це прописано в українській Конституції, він відповів: «Ми могли б».

Згодом ведучий перепитав, чи справді посол мав на увазі, що Україна може відмовитися від вступу в НАТО? «Так, ви праві, це те, що записано в нашій Конституції, — заявив він. — Я зараз частково йду проти головного документа, що ми маємо. Коли я кажу це, маю на увазі, що ми гнучкі, намагаючись знайти найкращий вихід. Якщо нам доведеться пройти через якісь серйозні поступки, це те, що ми можемо зробити. Безперечно», — такою була відповідь посла.

Посла вимагають звільнити

Це перша подібна заява від українських офіційних осіб з часів Майдану. Досі ніхто з представників влади чи дипломатів не допускав відмови від курсу вступу до НАТО. Західні ЗМІ ще її широко не коментують, але, без сумніву, ці слова українського дипломата були взяті до уваги у високих європейських політичних кабінетах та штаб-квартирі НАТО. А в Україні вони викликали шквал коментарів.

Речник МЗС України Олег Ніколенко в соціальних мережах, реагуючи на скандальне інтерв'ю дипломата, зауважив, що жодні рішення в зовнішній політиці нашої держави не можуть бути ухвалені всупереч Конституції України. Міністерство закордонних справ України заявило, що слова посла у Великій Британії Вадима Пристайка вирвали з контексту, а відмова від

членства у НАТО суперечить Конституції. Вадим Пристайко також змушений виправдовуватися. Але його пояснення, зокрема в інтерв'ю «Радіо «Свобода» та «Європейській правді», звучать якось непереконливо. Пристайко пояснив, що курс на НАТО залишиться у будь-якому випадку, але оскільки зараз Україна не є членом Альянсу, то в поточному моменті можливі компроміси.

П'ятий президент України та нардеп «Євросолідарності» Петро Порошенко заявив, що вимагає, аби президент Володимир Зеленський відкликав і звільнив посла України у Великій Британії. «Вперше з часів Революції гідності офіційний представник України на міжнародній арені робить заяву про відмову від НАТО. Цим український посол показав, що шантаж і залякування Путіна України працюють. Після обурення суспільства простого спростування буде мало. Єдиний спосіб довести, що позиція Пристайка — це не позиція української влади і Зеленського, — негайно відкликати посла з Лондона і звільнити його з роботи. Якщо Пристайко пропонує Україні відмовитися від НАТО, то краще Україні запропонувати Зеленському відмовитися від такого посла», — зазначив Порошенко.

Можна з високою ймовірністю передбачити, що відставка не буде. Бо, скоріше за все, посол лише озвучив думку, яка виношується в адміністрації Зеленського в марних сподіваннях задобрити відмовою від членства НАТО Росію. Тим більше, що на такому рішенні наполягають і деякі високі західні візитери.

Пристайко є достатньо досвідченим дипломатом, щоб дозволити собі випадково озвучити якусь дурницю, яка відзеркалює його особисті погляди, які, втім, йдуть урозріз з позицією владної команди, до якої він належить. Він очолював, хоч і короткий час, МЗС України. Та й зараз він є не лише «звичайним» послом. У 2017 — 2019 роках був главою

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Президенти України Леонід Кравчук, Леонід Кучма та Віктор Ющенко звернулися до країн, які підписали Будапештський меморандум, та закликали довести, що договір не був звичайним обманом. У тексті звернення йдеться, що майже 30 років тому п'ять ядерних країн зобов'язалися перед Україною поважати її територіальну цілісність та незалежність. Саме через надання країні гарантій безпеки, що вказується у Будапештському меморандумі, Київ добровільно відмовився від ракетно-ядерного потенціалу. Експрезиденти нагадали, що тоді Україна була третьою у світі з ядерного потенціалу, перевершуючи навіть Велику Британію, Францію та Китай. «Тепер Україна може згадувати урочисті обіцянки «великої четвірки» хіба що як знущання», — наголосили вони. За словами президентів, якщо «сьогодні ми програємо», то в майбутньому більше жодна країна не відмовиться від ядерної зброї. Нині на кону світовий авторитет підписантів Будапештського меморандуму, безпека миру та доля України.

місії України в НАТО. Пристайко є членом політичної партії «Слуга народу», належить до найближчого оточення президента Зеленського. Зокрема, у травні 2019-го указом Президента України був призначений заступником глави адміністрації президента України.

Висловлене Пристайком припущення про можливість відмови України від членства в НАТО є можливим відображенням настроїв, а то й і планів, усередині адміністрації Зеленського. І зроблена заява дипломата, скоріше за все, є не випадковою. Вона може бути сигналом про наміри як Кремлю, так і політикам Заходу. А ще може бути таким собі пробним камінчиком для населення України: чи розійдуться від нього бурхливі хвилі, чи народне плесо залишиться спокійно дзеркальним. Буде збурення — на заявника повішають усіх собак, залишиться спокійною — відкритий шлях для реалізації задуму. ■

■ НАХАБСТВО

Який сусіда, така й бесіда

Держдума Росії запустила черговий виток конфронтації

Ігор ВІТОВИЧ

Державна дума Росії звернулася до президента Володимира Путіна з пропозицією визнати самопроголошені «ДНР» та «ЛНР». Напередодні до Думи внесли два схожі проекти постанови. Один — від комуністів, другий — від провладної партії «Єдина Росія». Проект КПРФ передбачає негайне звернення з відповідною вимогою до Путіна. Проект «єдиноросів» спершу передбачає консультації з російським МЗС. Обидва проекти Держдума розглянула у вівторок, більше голосів набрав документ комуністів — 351 голос, а «Єдиної Росії» — 310 (навіть чимала частина «єдиноросів» підтримала більш радикальний проект комуністів). Держдума, фактично, запропонувала Путіну визнати «ДНР» та «ЛНР» і тим самим знищити Мінські угоди.

Поки що рішення депутатів не означає визнання незалежності самопроголошених утворень, це має зробити Володимир Путін. Оглядачі не виключають, що Путін може відхилити звернення чи поставити його

на паузу. При цьому чітко зрозуміло, що провокативне голосування відбулося з ініціативи Кремля, який таким чином здобув ще одну «сокиру», занесену над головою України, та ще один інструмент впливу на представників Заходу.

І у вересні 2014 року («Мінськ-1»), і у лютому 2015-го («Мінськ-2») в документах, підписаних Тресторонньою контактною групою, Донецька та Луганська області визнаються територією України. Визнання їх, як написано у зверненні, «як самостійні, суверенні та незалежні держави», означає відмову від ключового становища Мінських угод. І навіть висунення такої пропозиції — як офіційне звернення парламенту до президента — завдає по угодах серйозного удару. Цілком можливо, що перед нами двохідка: спочатку парламент виступає у ролі «злого слідчого», а потім президент — у ролі «доброго». І заявляє: так, оцінки поділяю, почуття розумію, але щоб не загострювати ситуацію, поки що це рішення передчасне, зазначає російська «Новая газета».

Російська Держдума не вперше вдається до такої популістської «законотворчості». Її постанови від 15 березня 1996 року про оголошення такими, що не мають юридичної сили, Біловезьких угод залишилася в історії лише анекдотичним епізодом. І вона не мала жодних політичних наслідків — на відміну від нинішньої, яка може їх мати, наголошує «Новая газета».

Україна вже засудила наміри Росії визнати незалежність «ДНР» та «ЛНР». Але чинній українській владі забракло рішучості та сміливості вдатися до подібних кроків у відповідь, зокрема до відмови від невідгідних для нас Мінських протоколів. Зокрема, не скористалася нагодою відмовитися від кабальних угод з Мінська після рішення Росії розпочати видавати російські паспорти мешканцям Донбасу. До речі, на згаданому засіданні Держдуми РФ повідомили, що російські паспорти вже отримали 770 тис. мешканців окупованих регіонів Донбасу.

Хоча раніше міністр закордонних справ України Дмитро

З Росії з любов'ю: таку картинку опублікувала британська газета The Guardian.

Кулеба наголосив, що в разі ухвалення рішення Держдумою РФ про визнання так званих «ДНР» і «ЛНР» Росія де-факто і де-юре вийде з Мінських домовленостей з усіма супутніми наслідками. «Ми вже попередили про цю позицію наших партнерів», — зазначив міністр. Речник МЗС України Олег Ніколенко розповів BBC News Україна, що позиція України залишається незмінною: визнання Росією «Л/ДНР» означатиме її свідомий вихід з Мінських домовленостей.

Провокативність дій Держдуми вже визнали на Заході, як і право Києва відмовитися від Мінських протоколів на підставі цієї чергової провокації. Канцлер Німеччини Олаф

Шольц за підсумками переговорів із президентом РФ Володимиром Путіним, які відбувалися одночасно з голосуванням Держдуми, заявив, що якщо Росія визнає незалежність самопроголошених республік, це обернеться порушенням Мінських домовленостей. «Це буде політичною катастрофою», — додав канцлер.

Путін у свою чергу заявив, що в Росії «переважна більшість людей співчуває жителям Донбасу» і парламент нібито керується думкою населення в таких випадках. При цьому президент Росії додав, що в питанні визнання незалежності «ЛНР» та «ДНР» він керуватиметься «можливостями щодо виконання Мінських угод». ■

Олег ГАНСЬКИЙ

Черговий етап ескалації російської агресії проти України має чітку ціну: економіка нашої держави, втім і держави-агресора, суттєво втрачає. А разом із нею — і світова економіка, яка, не відновившись після пандемічних обмежень, отримала додаткове навантаження через побоювання воєнних дій. Найбільше в цій ситуації втрачають країни з недостатньо розвинутою економікою, серед яких і наша Україна. Ми ж, грубо кажучи, страждаємо у цій ситуації двічі: мусимо витратити більше коштів на оборону від агресивного сусіда, і при цьому скорочуються наші прибутки — через зменшення світового валового продукту.

Нафта прямує до 200

Ескалація російсько-українського конфлікту, найімовірніше, призведе до зростання вартості енергоносіїв для багатьох країн, а також до тривалішого періоду підвищеної світової інфляції. Таку думку висловила перший заступник директора-розпорядника Міжнародного валютного фонду Гіта Гопінат. «Інфляція зростає всюди через високі ціни на енергоносії, і цей конфлікт може лише розігнати їх додатково. Тому це один з основних ризиків», — сказала вона.

В останній доповіді МВФ зазначається, що «геополітична напруженість, у тому числі й у Східній Європі», наражає на небезпеку постачання енергоносіїв, міжнародну торгівлю та кооперацію в галузі економічної політики. Нещодавно економісти американського банку JP Morgan Chase описали наслідки можливого сценарію військового вторгнення Росії у справи України. Вони припустили, що в такому разі світові ціни на нафту можуть зрости до 150 доларів за барель. За такого гіпотетичного розвитку подій світове економічне зростання може сповільнитися до 0,9% у першому півріччі 2022 року, а глобальна інфляція перевищить 7%.

І це доволі реалістичний сценарій, адже ціни на нафту марки Brent минулого тижня зросли на 3%, перевищивши 95 доларів за барель і досягнувши таким чином максимумів з 1 жовтня 2014 року. Агенція Reuters стверджує: це пов'язано з можливим вторгненням РФ в Україну та посиленням побоювань щодо дефіциту світових запасів нафти. А тому, на думку аналітиків JP Morgan, унаслідок падіння обсягів експорту російської нафти вдвічі, наприклад через вторгнення в Україну, барель Brent і справді може досягти позначки у понад півтори сотні доларів. При цьому історичний максимум ціни бареля цього сорту нафти становив 147,5 долара і був зафіксований у липні 2008 року. Загалом американські трейдери прогнозують подорожчання бареля нафти до 200 доларів протягом 5 років.

Світ стає на паузу

Така ситуація може мати згубний вплив на економіку. У базовому сценарії МВФ прогнозує, що зростання світового ВВП загальмується до 4,4% у 2022 році порівняно з 5,9% за підсумками 2021-го. Ще у жовтні МВФ очікував, що світова економіка зросте на 4,9% до кінця грудня цього року. Інфляція в економічно розвинутих країнах у 2022 році становитиме 3,9% — на 1,6 процентного пункту більше, ніж прогнозувалося у жовтні. У країнах, що розвиваються, цей показник становитиме 5,9%, або на 1 процентний пункт більше за жовтневий прогноз.

Але зниження показників — це ще не найгірший результат, значного більшого клопоту для держав світу може спричинити необхідність зміни логістики та усталених правил гри. Так, адміністрація президента США Джо Байдена готує плани альтернативного постачання енергоносіїв до Європи на випадок, якщо російське вторгнення в Україну спровокує дефіцит природного газу в Європі та нега-

ГЕОПОЛІТИКА

Криза через постріли

Навіть сама підготовка до вторгнення Росії на нашу територію обходиться світовій економіці у величезну суму втрат, здорожчання енергоносіїв та зростання інфляції

А ТИМ ЧАСОМ...

Скільки Росія заплатить за агресію

За агресивні плани Росії розплачується не лише Україна та передові світові держави, а й сама РФ. Так, за підсумками січня нинішнього року, агенція Bloomberg повідомила, що санкції, які застосовуються до Росії через загрозу військового вторгнення на територію України, завдають серйозної шкоди російському бюджету.

За підрахунками аналітиків, заборона на покупку західними фондами державного боргу РФ обійдеться Росії в 10 мільярдів доларів на рік. Заборона іноземної участі в локальних державних боргових паперах коштуватиме 60 мільярдів доларів. Припинення доступу до платіжної системи Swift коштуватиме Росії 535 мільярдів доларів на рік.

Також аналітики вважають, що у разі нападу на Україну та запровадження санкцій США, запропонованих демократами, відтік капіталу з боргового та фондового ринків Росії може наблизитись до показників 2014-2015 років, а рубль втратить до 20%.

тивно вплине на глобальну економіку. Як зазначає CNN, американські чиновники підтвердили телеканалу, що адміністрація Байдена обговорює з низкою країн та компаній у Європі, на Близькому Сході, у Північній Африці та в Азії можливе збільшення постачання скрапленого природного газу на європейський ринок у разі воєнних дій в Україні.

«Якщо на експорт російських енергоносіїв будуть накладені санкції або Росія використовує газовий експорт як інструмент тиску, ціни на природний газ у Європі, ймовірно, підскачуть», — заявив виданню Bloomberg аналітик Capital Economics Вільям Джексон.

До ескалації геополітичної напруги аналітики додають ще й інші фактори, зокрема вплив чергового штаму коронавірусу «омікрон», все ще низькі рівні вакцинації в багатьох країнах (через це підвищується ймовірність мутацій вірусу, які обходять існуючі вакцини), очікуване посилення грошово-кредитної політики в США, тривалість збереження перебоїв у глобальних ланцюжках постачання, «жорстка посадка» китайського ринку нерухомості, глобальне потепління.

Ми платимо за Крим, Донбас і ворожу риторику РФ

У випадку реалізації цього сценарію Україна опиниться у критичній ситуації — значно гіршій, ніж розвинені держави. Так, уже станом на сьогодні через військову агресію з боку Росії українська економіка зазнає серйозних збитків, втрати іноземних інвестицій становлять 7,2-10,3 млрд доларів щорічно.

Як ідеться у звіті Центру економічних та бізнес-досліджень, військовий конфлікт із Росією коштував Україні 280 млрд доларів за період з 2014 по 2020 роки. Постійне зниження експорту призвело до загальних втрат країни у розмірі до 162 млрд доларів за цей же період. Також анексія Криму коштує Україні до 8,3 млрд доларів щороку. Конфлікт, що триває на Донбасі, обходиться українській економіці до 14,6 млрд доларів на рік. Загальні втрати з 2014 року становлять до 102 млрд доларів.

Сукупні втрати основних фондів для України в Криму та на Донбасі від знищення або пошкодження активів становлять 117 млрд доларів, загальний обсяг недоотриманих податкових надходжень до бюджету України за період з 2014 до 2020 року становить 8,5 млрд доларів.

Російська зброя на українському кордоні, яка ще й не стріляє, але вже призвела до падіння світової економіки.

Фото з сайту radiosvoboda.org.

Аналітики прогнозують, що втрати збільшуватимуться у зв'язку з ескалацією конфлікту. Так днями міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings знизило прогноз зростання ВВП України у 2022 році до 2,9% із 3,9%, зафіксованих у минулорічному серпневому огляді: агентство знизило прогноз рейтингу «В» з «позитивного» на «стабільний». Прогноз погіршився через уповільнення зростання реальної заробітної плати та приватного споживання, зниження внутрішнього попиту в умовах підвищеного геополітичного ризику та високої ціни на газ.

«Прогнозується, що зростання ВВП прискориться до 3,5% у 2023 році... Інфляція залишиться підвищеною на рівні близько 10% у першій половині 2022 року (при подальшому підвищенні облікової ставки НБУ на 200 базисних пунктів до 12%)», — зазначили в агенції, додавши, що інфляція в Україні до кінця 2022 року впаде до 7,9% та 5,3% — до кінця 2023 року.

Аналітики також припускають, що дефіцит держбюджету скоротиться цього року до 3,4% ВВП із 3,8% ВВП у минулому, при цьому заходи щодо підвищення податків на 0,5 процентного пункту допоможуть компенсувати поточний тиск на витрати та очікувані субсидії на газ. При цьому державний борг зменшиться на 9,2 пункту 2021 року — до 44,3% ВВП — на рівень кінця 2019 року.

«Ми прогнозуємо поступове зниження боргу до 42,2% ВВП до кінця 2023 року, що нижче за прогнозований медіанний показник категорії «В» у 67,6%», — йдеться у звіті. Також Fitch очікує прискореного виконання програми фінансування МВФ «стенд-бай» та повної виплати решти коштів у розмірі 2,3 млрд доларів, а потім узгодження нової програми цього року.

«На нашу думку, продовження взаємодії з МВФ залишатиметься ключем у доступі до зовнішнього фінансування», — зазначає агентство, додаючи, що дуже обмежені умови зовнішнього фінансування, ширший дефіцит рахунку поточних операцій та помірний відтік нерезидентів із держпаперів послабляють позицію міжнародних резервів України.

Будівництво на паузі

Однією з галузей економіки, яка вже відчула стагнацію через імовірні воєнні дії на нашій території, стало будівництво — забудовники, особливо у Києві, зайняли вибіжувальну позицію та припинили фінансування спорудження багатьох своїх об'єктів. Найближчим часом реалізація більшості нових проєк-

тів у різних сегментах нерухомості буде поставлена на паузу.

Як заявляють учасники ринку, потужні інвестори не поспішають вкладати кошти у відкриття нових об'єктів, водночас проєкти, реалізація яких почалася набагато раніше за геополітичну кризу, будуть продовжені. Через високу ймовірність військового вторгнення в Україну велика частина інвесторів щонайменше на 1,5-2 місяці призупинила фінансування різних проєктів забудовників.

Гальмування інвестицій стосується проєктів цілої низки девелоперських компаній, що працюють за сучасними європейськими та світовими моделями. Вони реалізують міські та заміські житлові комплекси різних форматів, сервісні апартаменти — апартамент-готелі, прибуткові будинки, логістичні комплекси, сучасні бізнес- та офісні центри тощо.

За оцінками експертів, період «інвестиційної паузи» для лідерів первинного ринку житла, які зводять левову частку всіх об'єктів в Україні, переважно нових форматів категорій комфорт, комфорт+, бізнес та преміум, пройде без особливих проблем. Адже вони мають фінансові та матеріально-технічні можливості вести будівельні роботи тривалий термін без залучення коштів інвесторів-покупців квартир.

У свою чергу, скорочення рівня продажів може негативно позначитися на діяльності невеликих компаній, що реалізують один або максимум два проєкти. Більшість будівель може бути припинено на невизначений термін. Причина — відсутність фінансової подушки у девелоперів.

Усе це призведе до затримки введення в експлуатацію нових проєктів або повного заморожування об'єктів, адже ніхто з потенційних покупців не зацікавлений вкладати кошти у довгобуд. Зупинка будівельних робіт відлякуватиме потенційних інвесторів. При цьому можливі дисконти у розмірі до 20-25% на нерухомість навряд чи подолають їхні цілком мотивовані страхи. Зрештою, від затримок будівництва постраждають українці, які раніше вважали ринок нерухомості одним із найоптимальніших інструментів для вкладення своїх коштів. Наприклад, первинний ринок цікавив понад 80% усіх інвесторів, які намагаються зберегти та примножити свої кошти.

Усе це не тільки створює умови для настання житлової кризи, а й формує великий «інвестиційний» відкладений попит — за прогнозами експертів, до квітня цього року попит на купівлю нерухомості в Україні може ще скоротитися на 30-40%. ■

Ганна ЯРОШЕНКО

Із початком російсько-української війни на Донбасі 35-річний житель Полтави Володимир Романенко став волонтером — за його словами, продавши дві нові квартири, всі кошти спрямував на допомогу фронту. До того ж, доправляючи її в зону бойових дій, «убив» кілька власних автовок, бо там страшні дороги. Невипадково отримав відзнаку президента України «За гуманітарну участь в антитерористичній операції». А потім пішов добровольцем на фронт.

«Перед цим пройшов бойовий вишкіл — тренувався разом із Дмитром Коряком (він був моїм командиром), іменем якого нині названа вулиця в Полтаві, і пошкодив ногу — отримав травму, несумісну з військовою службою, довго лікувався, — розповідає про себе Володимир. — А тоді таки влився до лав захисників України, бо обіцяв це Дмитру. Починав з піхоти, а закінчив службу в 2019 році в окремому взводі розвідки 23-го батальйону 56-ї окремої мотопіхотної бригади. Служив на самісінькому «нулі» — у селищі Піски на Донеччині, виконував завдання з аеророзвідки, збору інформаційних даних на відрізу від Станиці Луганської до Маріуполя. Отримавши сертифікат піхотного снайпера, був ще й марксменом, причому виграв одну з нових снайперських гвинтівок «НАТОвського» калібру, які закупила для армії корпорація Roshen. Ми мали загиблих побратимів, та зі мною, слава Богу, все гаразд. Були стандартні для армії травми, але це не рахується — ми ж знали, на що йшли».

До втілення в життя давньої мрії підштовхнула служба в зоні АТО/ООС

Як і до служби, Володимир Романенко працює керівником підрозділу в одній із полтавських ІТ-компаній, де його дуже цінують як спеціаліста. До того ж створив своє невеличке ТОВ і займається втіленням у життя особистої розробки. За словами Володимира, ця ідея з'явилася ще років 5—6 тому. А чому взявся за її впровадження тільки зараз, пояснення в «айтішника» просте: підштовхнула служба в зоні АТО/ООС, що розділила життя на «до» й «після», внутрішньо змінила його до невпізнання.

«Бачте, я придумав оптимальну версію комп'ютера, який був би зручним, простим для складання, обслуговування й водночас недорогим, — пару моделей корпусів системного блоку власної розробки Володимир Романенко прихочив із собою. — Проблема в чому? Програмно-керовані пристрої для обробки інформації переважно великих розмірів. Звичайно, А-бренди виготовляють комп'ютери менші навіть за мої, але вони відчутно б'ють по кишені — їхня ціна на 50—60 відсотків вища за вартість розроблених мною пристроїв, а це, погодьтеся, доволі суттєво. До того ж вони практично не підлягають модернізації або апгрейду. Скажімо, в більшості цих моделей процесори припаяні до материнської плати, відтак їх неможливо замінити. Я ж усе продумав так, щоб комплектуючі можна було вільно міняти на більш сучасні або потужні, через що комп'ютер стає довговічним».

Мій співрозмовник іще раз наголошує, що прагнув створити максимально уніфіковану модель. Із цих міркувань використав, зокрема, й звичайний комп'ютерний «кулер», що йде в комплекті з процесором. Замінити його також нескладно, адже, на відміну від дорогої турбіни, що встановлена в моделях А-брендів, він завжди є в наявності в будь-якому магазині комп'ютерної техніки. Варто згадати й про те, що зазвичай корпуси системних блоків виготовляють із тонкого заліза, а також пластику, що робить їх доволі ніжними. Натомість Володимир Романенко поставив за мету зробити його надзвичайно міцним.

Щоб у мене не виникло сумнівів щодо міцності використаного металу, Володимир пропонує спробувати зігнути його. Звісно ж, усі мої зусилля виявляються марними. «Тепер вам зрозуміло, що корпус виготовлено не з якоїсь там фольги, як у більшості частини сучасних комп'ютерів, а з повноцінної сталі товщиною 0,8 міліметра й більше. Тож, коли комп'ютер зібраний, він дуже жорсткий і потужний, — констатує винахідник. — А невеликі розміри роблять його надзвичайно зручним. Такий системний блок можна повисити навіть на монітор, прикрутивши чотири болтами до задньої стінки. Один із моїх друзів розмістив його під навісною частиною стола. Словом, тут є простір для уяви».

До речі, розробку полтавського комп'ютерного генія вже закупила одна з компаній. Її працівники збирають унікальні комп'ютери за його інструкціями. «Конкуренції моїм моделям, як на мене, сьогодні немає, — стверджує Володимир Романенко. — Розроблені мною системні блоки вже продають у кількох великих торговельних мережах, із якими співпрацюю. Наприклад, їх можна побачити в нашому «Епіцентрі». Та це не межа моїх амбіцій, бо взагалі планує вивести свою розробку на широкий ринок збуту».

На відміну від начинки комп'ютера, його корпус — українського виробництва (між іншим, він проєктувався під невеликі материнські плати міжнародних компаній ASUS, MSI). Не думайте, що створити його було так просто: перш ніж вийшли на остаточну версію, було перероблено понад 40 варіантів корпусів. Окрім двох основних моделей, скоро запустять у виробництво третю. Всі вони різняться висотою. Та модель, що на підході, за словами Володимира, буде ультратонкою — тільки під спеціалізовану систему охолодження, як в А-брендів. «На ринку таких взагалі немає, — запевняє мій новий знайомий. — Комп'ютер із корпусом зі сталі й такими комплектуючими — це доволі унікальне рішення. Тож сподіваюся, що мою розробку гідно оцінять користувачі комп'ютерної техніки, а отже, нам вдасться «відкусити» частку ринку».

Звісно ж, аби запустити виробництво цих корпусів, потрібні були великі гроші. Володимир Романенко розказує, що повернувся з фронту з боргами, тож первинного капіталу не мав. «Не дивуйтеся, реальна «войнушка» коштує дуже дорого, — посміхається він. — Якщо ти воюєш по-справжньому, отримуєш «інфу», якою не володіє ніхто, в тебе будуть шалені витрати на оптику, різні гаджети, антени, метеостанцію, інше обладнання, ремонт авто, пальне тощо. Втративши два безпілотники (їх збили сепари), я придбав нові за власний кошт. Тож навіть двох зарплат, які виплачували мені держава й моя ІТ-компанія, не вистачало. Після повернення з армії довелося продати свій автомобіль, щоб розрахуватися з боргами. На щастя, маю справжніх друзів, котрі підтримали й морально, й матеріально, за що їм дуже вдячний. Тепер розумію: увесь оцей головний біль, пов'язаний із впровадженням моєї новачки, був потрібний для того, щоб повернутися думками від війни до мирного життя».

Володимир вірить у майбутнє своєї розробки. Адже перша партія його комп'ютерів (приблизно 400 одиниць) була розпродана за якихось два місяці. «Звісно, потужної відеокарти в таку модель комп'ютера не вставиш. Але людям, які працюють із документами, виконують іншу просту роботу, цього й не потрібно. То навіть їм ставити оті громіздкі «коробки» системних блоків? До слова, керівники фірм, які вже випробували ці комп'ютери, починають їх закуповувати. А всі, хто їх бачив, неодмінно цікавляться. Вони справді й недорогі, і «прикольні». Думаю, такий системний блок добре продаватиметься, — іще раз висловлює сподівання автор новачки. — Хоча річ навіть не в цьому. Головне — займатися чимось вартим уваги. Бо це справжня проблема для вчорашніх військових — не всі з нас можуть адаптуватися до мирного життя, не у всіх є друзі, які дадуть поштовх до розвитку. Ми намагаємося об'єднуватися, от створили в Полтаві бізнес-асоціацію учасників бойових дій. Навіть стараємося робити замовлення в побратимів, аби підтримувати один одного. Приємно, що дуже багато хлопців починають створювати щось своє, а не просто перепродують готовий товар».

Змінити вид діяльності змушений був через поранення

Російсько-українська війна внесла корективи й у життя полтавця Богдана Юрчука, який нині має за плечима 41 рік. Свого часу чоловік працював електриком на

МАЛИЙ БІЗНЕС

Мирна

Як знайти своє місце в житті після війни: мотивуючі історії вчорашніх учасників бойових дій

Розроблені Володимиром Романенком комп'ютери вже можна побачити в продажу в магазинах кількох великих торговельних мереж.

Богдан Юрчук доводить на практиці, що вироби з фанери можуть бути справді душевними.

залізницях. Ще 2014 року почав оббивати поріг військомату й проситися на фронт, однак, оскільки не служив в армії, одразу його не мобілізували до війська. «На ту пору разом з однодумцями, чим міг, допомагав нашим бійцям — надсилав у зону бойових дій теплі речі, продукти, сприяв фінансово. А сам був призваний до армії 2015 року за 6-ю хвилею мобілізації, служив у 58-й окремій мотопіхотній бригаді. Ми стояли на самісінькому передньому краї фронту — у місті Авдіївка, спільно з ДУК «Правий сектор» та іншими військовими з'єднаннями брали участь у боях за Авдіївську промзону й відбили її в противника. Мінометні, танкові, артилерійські обстріли там були звичним фоном. Я мав осколкове поранення в черевну порожнину, та через 1,5 місяця знову повернувся у стрій. Звісно ж, і перемерзання, порушення режиму харчування, сну нікому з нас здоров'я не додали. А при легких пораненнях та контузях не завжди навіть була можливість отримати вчасну медичну допомогу через неповний штат та певну специфіку оперативної ситуації, — ділиться

далеко не радісними спогадами Богдан. — Нині маю II групу інвалідності. Після демобілізації ще два роки пропрацював на залізницях. Однак після поранення мав дотримуватися певних вимог лікарів, а це з моєю роботою було складно. Та й зарплата не надто влаштувала. За таких обставин і виникла думка про власну справу».

Чоловік зізнається: довго міркував, чим би зайнятися таким, щоб результат праці й іншим людям подобався, і йому самому. А оскільки мав досвід роботи з комп'ютером, дизайнерськими програмами, вирішив придбати лазерний верстат і виготовляти декоративні вироби з фанери. «Це в основному сувенірна й рекламна продукція, дитячі іграшки, ялинкові прикраси, дрібний «хенд-мейд», — перераховує Богдан Юрчук, попутно демонструючи мені справді душевні витвори своїх рук. — А далі розв'язував проблеми в міру їх надходження. Звісно ж, насамперед постало питання про майстерню. Лазерне різання зазвичай супроводжується димом, тож легше організувати це виробництво у приватному секторі. Відтак облаштував май-

МАЛИЙ БІЗНЕС

справа

Дмитро Пономаренко мріє про вихід зі своїми виробами зі шкіри не тільки на український, а й європейський ринок.

стерню за містом, у батьківській хаті. Тепер, буває, якщо пару ночей протягом тижня сплю вдома, то це вже круто. На жаль, в Україні дуже важко знайти якісну фанеру для лазерного різання. У цьому чи не основна складність. Через те, що в ній багато дефектів, маю чимало відходів, а це впливає й на собівартість виробів».

Скрупульозно вивчивши тенденції ринку сувенірної продукції, Богдан зрозумів, що може запропонувати в цій царині й щось своє. Тоді, у докоронавірусний час, виробили лазерної різки користувалися значним попитом, бо люди частіше ходили в гості, дарували подарунки. Із виробів нашого героя користувалися популярністю топері для кондитерських виробів, квітів, підставки під посуд, подарункові упаковки для спиртних напоїв тощо. Потім був спад, хоч це, за словами майстра народного промислу, теж мало свої плюси: довелося шукати нові ринки збуту своєї продукції, виходити на інші міста й навіть країни.

«А починав із того, що напрацьовував клієнтську базу: навідувався до тих, хто займається в Полтаві кондитерським, туристичним бізнесом, «хенд-мейдом» тощо. Та й деякі торгові точки охоче брали мої виробу на реалізацію. Дуже допомогла сестра — у неї був відділ у магазині сувенірної продукції. Загалом цей товар не залежить на полицях», — запевняє Богдан Юрчук.

Тепер уже не він шукає замовників, а вони — його. Як правило, сплеск замовлень на сувенірну продукцію припадає на передсвяткові дні, коли стає актуальною тема подарунків. Більш сезонними є побутові вироби: підставки, хлібниці, короби тощо. «Ось такий ліхтар — не просто красива, а й прикладна річ, — звертає майстер мою увагу на ще один свій виріб, — його можна використовувати як нічний світильник. В основному їх замовляють на подарунки, при цьому просять нанести гравіювання, дарчий надпис. Коштує такий оригінальний сувенір 306 гривень — вважаю, це не так дорого, адже робота доволі складна. А ось композицію ми розробили разом з волонтеркою з міста Охтирка Сумської області Наталею Вінник і надсилаємо в подарунок дітям учасників бойових дій. Таку композицію й під новорічну ялинку можна поставити, і використовувати як світильник, якщо прикріпити сюди світлодіодну стрічку».

Та й на родинній новорічній ялинці поряд із традиційними висять Богданові прикраси з фанери, а увінчує верхівку український національний символ — тризуб. Усе це теж має доволі оригіналь-

ний вигляд. Правду каже Богдан Юрчук, надзвичайно милі вироби з фанери можна використовувати в багатьох сферах. Найчастіше, за словами чоловіка, він орієнтується у своїй роботі на побажання клієнтів. Тому всь його продукція індивідуальна. Поєднує ж вироби майстра, робить їх впізнаваними, мабуть, те, що всі вони кольору дерева. Проте на початку своєї діяльності вчорашній вояк експериментував з їхнім пофарбуванням, але це здорожчувало продукцію, а до того ж із кольором потрібно було вгадати. І не завжди вдавалося «влучити в десятку». Натомість колір натурального дерева задовольняв усіх, що, врешті-решт, і зумовило вибір майстра. Він вважає, що кожен власник його виробу може за бажання пофарбувати його самостійно.

Якщо не «піджимає» акець термінове замовлення, Богдан Юрчук із задоволенням бере участь у ярмарках, де і свого роду статистику веде щодо того, який товар найбільш ходовий, і черпає натхнення, адже багато хто його вироби щиро хвалить. «Я бачу перспективи розвитку цього бізнесу. Сподіваюся, з часом вдасться «розкрутитися» й перенести майстерню до Полтави, наростити більш серйозні обсяги виробництва, залучити помічників. А ще в планах — відкрити свій магазин. Головне ж — хочеться, щоб людям подобалося те, що я роблю, — це раз наголошує учасник бойових дій. — Це подвійне задоволення — коли й тобі подобається результат твоєї праці, й іншим».

Як доброволець зайнявся лимарством

Учасник російсько-української війни Дмитро Пономаренко, якому в лютому виповнюється 39 років, гартувався в акціях спротиву обох останніх українських революцій — на той час проживав у місті Бердянськ на півдні Запорізької області. 2014 року, коли тільки-но формувалася батальйон «Азов», записався до нього серед першої сотні добровольців. Побував у багатьох «гарячих» точках Донбасу. «Зокрема, брав участь у звільненні міст Маріуполь, Мар'їнка на Донеччині, під час бойових дій отримав контузію, — пригадає доброволець. — Після цього пропонували служити при штабі, та я відмовився. Я зубний технік, маю вісім років практичної роботи в стоматологічних поліклініках. Тож, демобілізувавшись, пробував знайти роботу в Полтаві за спеціальністю, за пів року змінив трьох роботодавців і, розчарувавшись, пішов з медицини. Далі мене «занесло» до громадської діяльності — спершу очолював філію всеукраїнсь-

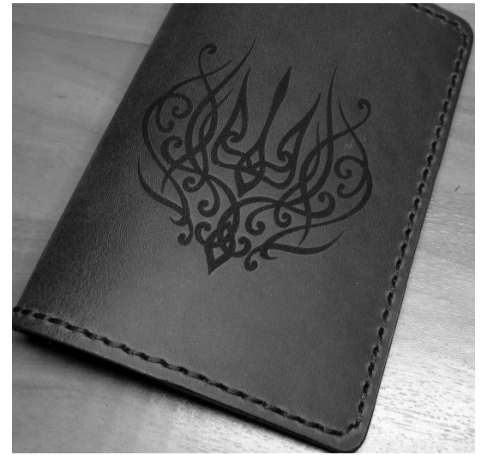
Вироби Дмитра — це оптимальне розв'язання проблеми з подарунком для близьких людей.

кої ветеранської організації, потім Координаційну раду громадських організацій учасників АТО, яку й започаткував разом із Петром Вороною. Не полишаю громадської роботи й досі, хоч тепер намагаюся поєднувати її з власною справою».

Нині Дмитро Пономаренко виготовляє якісні довговічні шкіряні вироби ручної роботи: обкладинки на документи, гаманці, пояси, сумки тощо. Ми розмовляємо з ним у майстерні, під яку він відвів одну з кімнат у своїй полтавській квартирі. «З одного боку, це класно: уранці встав — і вже на роботі. А з іншого — певні недоліки: коли працюєш удома, постійно щось відволікає: то чай, то кава, інколи ж, як у всіх, відсутнє натхнення. У кепському настрої стараюся не працювати, бо це немилуче позначається на якості роботи», — ділиться мій співрозмовник.

Як усе починалося і як він став майстром доволі високого гатунку? «Якось у мене порвався гаманець. Я вирішив, що не святі горшки ліплять, узяв клапоть шкіри й пошив його сам, — розповідає свою історію Дмитро. — Він став моєю першою ручною роботою, і за цей час, як бачите, з ним нічого не сталося. Цей гаманець побачила добра знайома й поцікавилася, чи зможу зробити такий самий до дня народження її хлопця. Я погодився. А далі, як це зазвичай буває, зіграло свою роль «сарафанне радіо». Рік займався цим як хобі, потихеньку збираючи необхідний інструмент, спеціальне допоміжне обладнання — зараз у мене його десь на 1,5 тисячі євро».

Потім учоращньому учаснику бойових дій підвернулася чи не єдина на ту пору програма підтримки ветеранського бізнесу. «Загалом про ветеранський бізнес у нас чомусь забувають. Існують програми для вимушених переселенців, а для учасників російсько-української війни на рівні держави їх узагалі немає, — нарікає Дмитро Пономаренко. — Навіть цю чи не найпершу програму в Україні з підтримки малого та середнього бізнесу ветеранів започаткувала Міжнародна організація з міграції. Програма була з навчанням, до якого залучили успішних українських бізнесменів. Склавши бізнес-план і успішно захистивши його, я став володарем гранта в розмірі тисяча євро. Правда, цих коштів не видавали на руки — на означену суму можна було лише закупити інструмент. Але то була перша реальна допомога. Наступне вливання коштів мав завдяки перемозі в обласному конкурсі учасників АТО/ООС «Мій бізнес» — здобув другу премію за напрямком «Народні промисли». І практично на всю суму закупив на-

туральну шкіру, бо це недешева річ».

Щодо шкіри, то майстер із Полтави пробував співпрацювати з українськими виробниками її, однак дійшов висновку: їхня продукція поступається в якості закордонній. Тож тепер віддає перевагу італійській і турецькій шкірі. Але припускає, що, можливо, і в Україні десь є справжні фахівці в цій сфері, і запевняє, що дуже хотів би з такими познайомитися. Те ж саме стосується й фурнітури: як не крути, а імпортна, за словами мого співрозмовника, краща.

Вироби Дмитра — це оптимальне розв'язання проблеми з подарунком для близьких людей. Невипадково кількість замовлень у нього різко зростає перед святами. Майстер ділиться, що, скажімо, з місяць перед Новим роком мав надзвичайно насичений графік — працював від 8-ї години ранку до 2-ї ночі. Серед його замовників — багато таких, як і він, учасників бойових дій, волонтерів, «байкерів», «рольовиків».

Як і будь-яка ручна робота, пошиття виробів зі шкіри — дуже забарна річ. Навіть виготовлення того ж гаманця, стверджує Дмитро, не поженеш. Спершу він кроїть шкіру (зауважує, що це матеріал, який не пробає помилок: якийсь один «косяк» — і все, клапоть можна викинути). Потім іде збірка, склеювання, прошивання виробу.

«Шию сидільним швом, що відзначається неймовірною міцністю, вручну, так само як і пробиваю за попередньою розміткою дірки — оскільки виготовляю суто «хенд-мейд», це принципово, — констатує майстер. — Хоч уже настільки набив руку, що мій ручний шов важко відрізнити від машинного. Тож іноді навіть свідомо роблю в ньому невеличку нерівність, бо, коли все надто класно, виникає підозра, що це прошито швейною машинкою. Далі черга за обробкою або й пофарбуванням торців, але це вже за бажанням клієнта».

Окрім усього, Дмитро робить ще й штамповане тиснення по шкірі (як приклад, показує мені вже готовий чоловічий шкіряний пояс із тисненням), а також художню перфорацію. Якщо ж хтось воліє мати на виробі малюнок, виконує його в кількох техніках: лазерним гравіюванням або ж вручну — і тут уже майстер не розкриває своїх секретів.

«Як бачите, це не штампівка однакової продукції — кожен виріб є ексклюзивним, — наголошує молодий чоловік. — Найперше обговорюємо із замовником усі деталі, від кольору шкіри аж до того, якою буде фурнітура та якою ниткою він буде прошитий. Відповідно, і ціні сталася немає. Звичайно, мої вироби зі шкіри дорожчі за фабричні, але вони й слугують набагато довше. Усе відносно: якщо для закордонних замовників ці ціни цілком прийнятні (а мої вироби вже знайшли своїх власників, скажімо, і в Естонії, й у Німеччині), то, не секрет, купівельна спроможність українців бажає бути кращою. Звичайно ж, на дрібний опт (а в мене було таке, що для одного замовника виготовляв одразу шість одиниць виробів) завжди роблю знижку. Знижка поширюється й на побратимів, волонтерів — це навіть не обговорюється. Кілька разів на рік, зокрема на День Збройних сил України, День добровольця, роблю в соцмережах розіграш своїх виробів».

Дмитро Пономаренко мріє про справжню майстерню з працівниками й про вихід не тільки на український, а й європейський ринок. «Ця справа дуже перспективна, — переконаний він. — Адже поціновувачі такого зносостійкого матеріалу, як шкіра, а також якісної ручної роботи будуть завжди». ■

22 лютого

UA: Перший	КАНАЛ «1+1»	ІНТЕР	КАНАЛ «УКРАЇНА»	ICTV	НОВИЙ КАНАЛ
06.00, 2.40 Я вдома	06.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з «1+1»	05.25, 22.05 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»	06.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною	03.55 Скарб нації	06.00, 7.40 «Kids time»
06.30 М/ф «Казка про доброго носорога»	07.00, 8.00, 9.00, 12.00, 14.00, 16.45, 19.30 ТСН	07.00, 8.00, 9.00, 12.00 Новини	07.00, 8.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні	04.15 Еврика!	06.05 М/ф
06.40 М/ф «Козлик та його горе»	09.25, 10.20 «Життя відомих людей-2022»	07.10, 8.10, 9.20 «Ранок з «Інтером»	09.00 Зірковий шлях. Новий сезон	04.20 Факти	06.10 М/с «Том і Джеррі»
06.50 М/ф «Круглячок»	11.15, 12.20, 14.15 «Твій день»	10.00 «Корисна програма»	11.20 Історія одного злочину	04.40, 20.20, 2.40 Громадянська оборона	06.40 М/ф «Том і Джеррі зустрічають Шерлока Холмса»
07.00, 8.00, 9.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.25, 1.55, 5.15 Новини	14.45 «Одруження наосліп»	11.00 «Інше життя»	14.30, 15.30, 17.00 Т/с «Водна поліція»	06.30 Ранок у великому місті	07.45 «Орел і решка»
07.05, 0.10 Т/с «Історії Шерлока Холмса»	17.10 Мелодрама «Крила кохання»	15.00, 15.40 «Речдок»	20.10 «Говорить Україна»	08.45 Факти. Ранок	09.50 Т/с «Сирена»
08.10 «Девід Рокко. Італія на смак»	20.53 «Преспорт»	16.30 «Речдок. Особливий випадок»	21.00 Т/с «Ти мене ніколи не забудеш»	09.15, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм	11.40 «Діти проти зірок»
09.10, 3.35 Т/с «Потрійний захист»	20.55, 21.40 Комедія «Папик-2»	17.40 «Новини»	23.10, 2.00 Т/с «У полоні у минулого»	10.10 Прихована небезпека	13.10 Х/ф «Ворог держави»
11.00 Прозоро: про соціальне	22.35 «ТСН. 10 вражаючих подій дня»	18.00, 19.00, 4.15 «Стосується кожного»	01.30 Телемагазин	12.45, 15.45 Факти. День	15.55 «Хто зверху?»
12.00, 18.20 «По-людськи»	22.45 «Твій вечір-2022»	20.00, 3.45 «Подорожі»	02.50 Гучна справа	13.50, 16.20 Т/с «Пес»	18.00, 19.00 Т/с «Будиночок на щастя»
13.10, 1.05 Прозоро: про актуальне	23.30 Комедія «Дім Бобринських»	21.00 «Речдок. Особливий випадок. Шрами війни»	03.50 Реальна містика	17.45, 21.25 Т/с «Морська поліція. Чорноморськ»	20.00 «Пара на мільйон»
14.00 Країна пісень	00.40 Бойовик «Нікіта»	23.50 Х/ф «Лінкольн для адвоката»	5 канал		
15.10, 21.40, 0.00, 2.30, 5.50 Спорт	02.55 «Вражаючі історії ТСН-2»	02.05 Т/с «Той, хто не спить»	08.15, 17.10 Д/с «Спецназ: ближній бій»	18.45, 21.05 Факти. Вечір	22.15 Х/ф «Мисливці на привидів»
15.20 Концерт. Іво Бобул	05.35 «Життя відомих людей»	05.00 «Телемагазин»	09.25 Д/с «Секретно: Друга світова війна»	22.20 Т/с «Розтин покаже-2»	00.35 Х/ф «Хорообрі перцем»
16.30 Д/ф «Боротьба за виживання»	5 канал			23.15 Х/ф «Джанго вільний»	02.40 «Зона ночі»
17.00 Прозоро: про головне	06.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00,	06.30 Історія для дорослих	10.10, 16.10, 22.15 Д/ф «Окупація»	03.35 Я зняв!	23.15 Д/с «Майстри війни»
19.10 Д/ф «Світ дикої природи»	11.00, 12.00, 13.00, 14.00,	07.10, 8.10, 20.50 Актуально.	13.10, 14.10, 17.30, 19.15 Х/ф		
20.00 «Африка. Звір на звіра»	15.00, 16.00, 17.00, 19.00,	Економіка. Політика. Соціум	15.30 Час «Ч»		
21.50 Полюси	0.00, 1.00, 3.00, 4.00, 5.00	07.15, 11.10, 0.10 Д/с «Секретні нацистські бази»	19.40, 2.00 «Дійові особи»		
22.50 Бігус Інфо	Час новин		21.00 Час новин. Підсумки дня		
03.05 Невідомі Карпати			22.00 Час-Time		
НТН	КАНАЛ «2+2»	К1	К2	ТЕТ	
04.45 «Top Shop»	06.00 «ДжеДАІ-2019»	04.30 Судить самі	00.50 Т/с «Три сестри»	03.20 Арт-простір	
06.20 «Вартість життя»	06.15 Х/ф «Ронін»	05.05 Код доступу	03.00 «Нічне життя»	04.10 М/ф	
07.55, 13.00, 18.00, 3.30 «Випадковий свідок»	08.50 Х/ф «Королі вулиць»	05.35 Скептик			
08.30, 12.30, 16.30, 19.00, 3.00 «Свідок»	10.50 Т/с «Булатов»				
09.00 Х/ф «Убити «Шакала»	12.50, 16.55 «Загублений світ»				
10.40 Т/с «Коломбо»	17.55, 1.45 «Секретні матеріали»				
14.10, 21.15 Т/с «Менталіст»	18.15 «Спецкор»				
15.55, 17.00, 19.30 Т/с «CSI: Маямі»	18.50 «ДжеДАІ»				
23.00 Т/с «Віртуози»	19.25 «ДжеДАІ-2021»				
01.10 «Легенди карного розшуку»	20.25 Т/с «Янголи»				
НЛО-ТБ	ФУТБОЛ-1	МЕГА			
06.15 Телемагазин	06.00, 14.05 Чемпіонат Нідерландів. Огляд туру	06.05, 12.30 Містична Україна			
07.20 М/ф «Темний плащ»	07.00, 9.20 «Winter Studio. MatchDay»	06.55 Правила виживання			
08.15 М/ф «Качині історії»	07.30 «Металіст» — «Чорноморець». Winter Cup-2022	07.50, 1.35 Речовий доказ			
09.30 Т/с «Друзі»	10.00, 15.00, 19.00, 22.45 Футбол NEWS	09.00 Вартість життя			
11.20 Мама реготала	10.20 «Гезтепе» — «Галатасарай». Чемпіонат Туреччини	10.10 Таємниці світу			
14.40 Т/с «Куратори»	12.05, 1.50, 3.50 Топ-матч «Шахтар» — «Астана». Контрольна гра	11.30 Природа сьогодні			
15.30 Т/с «Суперкопи»	12.15 «Шахтар» — «Астана». Контрольна гра	13.25, 21.50 Таємні космічні катастрофи			
17.30 Т/с «Швидка»	15.20, 19.20 Yellow	14.25 Щось пішло не так: зворотний відлік до катастрофи			
20.00 Т/с «Поліція Гаваяв»	15.30 «Віллем II» — «Аякс». Чемпіонат Нідерландів	15.20 Найекстремальніший			
21.50 Т/с «Елементарно»	17.15 «Шахтар» — «Рига». Контрольна гра	16.20, 23.40 Як влаштований Всесвіт			
23.40 Мама реготала. Найкраще	19.30 «ПСВ» — «Геренвен». Чемпіонат Нідерландів	17.20 Неймовірні винаходи			
СТБ	ФУТБОЛ-2				
06.05 Т/с «Комісар Рекс»	02.00 «Бока Хуніорс» — «Росаріо Сентраль». Кубок Аргентини	17.50, 0.40 Заборонена історія			
09.00, 11.50 Битва екстрасенсів	04.00 «Нива» (Т) — «Полісся». Чемпіонат України. Перша ліга	18.50 Україна вражає			
11.30, 14.30, 17.30, 22.00 Вікна-новини		19.50, 22.40 Шукачі неприємностей			
13.00, 14.50 Т/с «Сліпа»		20.50 Дика Індія			
15.35, 18.05 Т/с «Слід»		02.45 Бандитський Київ			
19.05, 1.25 Супербабуся		03.35 Дикі Філіппіни Найджела Марвіна			
20.15, 22.50 Т/с «Наперекір долі»					
23.15 Т/с «Щаслива попри все»					
ПРЯМИЙ					
09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.45 «Репортер». Новини					
09.10, 10.10, 11.10, 12.10, 13.15 «Новини країни»					
13.00 «Репортер». Новини					
14.10 «Великий день»					
16.10 «Час пік»					
17.10 «Ситуація»					
18.15 «Ехо України»					
20.00 зі Світланною Орловською					
22.00 «Спецтема»					
23.00 «Війна за незалежність»					

■ ПЕРЕДПЛАТА-2022

Інтернет для всіх — газета для обраних

Найближчим часом можна передплатити «Україну молоду» на березень

«Україну молоду» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги.

Хто з вас, шановні читачі, не встиг оформити передплату на 2022 рік, це можна зробити найближчим часом — до 18 лютого, і ви отримуватимете газету з березня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молодой» на 2022 рік:

на місяць — 57 грн. 08 коп.,
на два місяці — 114 грн. 16 коп.,
до кінця півріччя — 228 грн. 32 коп.,
до кінця року — 570 грн. 80 коп.
Передплатний індекс — 60970

Для організацій, юридичних осіб:

на місяць — 72 грн. 08 коп.,
на два місяці — 144 грн. 16 коп.,
до кінця півріччя — 288 грн. 32 коп.,
до кінця року — 720 грн. 80 коп.
Передплатний індекс — 01555

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере: на місяць — 4 грн., на два-три місяці — 9 грн., на чотири-шість місяців — 11 грн., на сім-дванадцять місяців — 15 грн. 30 коп.

«Україну молоду» можна прочитати в усьому світі через партнерську мережу PressReader

UA: Перший	КАНАЛ «1+1»	ІНТЕР	КАНАЛ «УКРАЇНА»	ICTV	НОВИЙ КАНАЛ
06.00, 2.40 Я вдома 06.30 М/ф «Казка про жадібність» 06.40 М/ф «Козлик та віслучок» 06.50 М/ф «Кульбаба — товсті щоки» 07.00, 8.00, 9.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.25, 1.55, 5.15 Новини 07.05 Т/с «Історії Шерлока Холмса» 08.10 «Девід Рокко. Італія на смак» 09.10, 3.35 Т/с «Потрійний захист» 11.00 Прозоро: про соціальне 12.00, 18.20 «По-людськи» 13.10, 1.05 Прозоро: про актуальне 14.00 Країна пісень 15.10, 21.40, 0.00, 2.30, 5.50 Спорт 15.20 Концерт. Наталія Валевська 16.00 Д/ф «Особливий загін. Суперчуття» 17.00 Прозоро: про головне 19.10 Д/ф «Світ дикої природи» 20.00 «Африка. Звір на звіра» 21.50 Полюси 22.50 Перша шпальта 00.10 Т/с «Спогади Шерлока Холмса» 03.05 Невідомі Карпати	06.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з «1+1»» 07.00, 8.00, 9.00, 12.00, 14.00, 16.45, 19.30 ТСН 09.25, 10.20 «Життя відомих людей-2022» 11.15, 12.20, 14.15 «Твій день» 14.45 «Одруження наосліп» 17.10 Мелодрама «Крила кохання» 20.45, 21.35 Комедія «Папік-2» 22.35 «ТСН. 10 вражаючих подій дня» 22.45 «Твій вечір-2022» 23.30 Комедія «Дім Бобринських» 00.40 Комедія «Сестри» 03.00 «Вражаючі історії ТСН-2» 05.40 «Життя відомих людей»	05.30, 22.10 «Слідство вели... з Леонідом Каневським» 07.00, 8.00, 9.00, 12.00 Новини 07.10, 8.10, 9.20 «Ранок з «Інтером»» 10.00 «Корисна програма» 11.00 «Інше життя» 12.25 Х/ф «Наречена-втікачка» 14.50, 15.35 «Речдок» 16.30 «Речдок. Особливий випадок» 17.40 «Новини» 18.00, 19.00, 3.55 «Стосується кожного» 20.00, 3.25 «Подобиці» 21.00 «Речдок. Особливий випадок. Шрами війни» 23.50 Х/ф «Серед білого дня» 01.35 Т/с «Той, хто не п'є» 04.40 М/с «Пригоди капітана Врунгеля» 05.00 «Телемагазин»	06.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною 07.00, 8.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні 09.00 Зірковий шлях. Новий сезон 11.20 Історія одного злочину 14.30, 15.30, 17.00 Т/с «Водна поліція» 20.10 «Говорить Україна» 21.00 Т/с «Ти мене ніколи не забудеш» 23.10, 2.00 Т/с «У полоні у минулого» 01.30 Телемагазин 02.50 Гучна справа 03.20 Реальна містика	03.50 Скарб нації 03.55 Еврика! 04.15 Служба розшуку дітей 04.20 Факти 04.40 Громадянська оборона 06.30 Ранок у великому місті 08.45 Факти. Ранок 09.15, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм 10.30, 13.25 Х/ф «Капітан Філіпс» 12.45, 15.45 Факти. День 13.50, 16.20 Т/с «Пес» 17.50, 21.25 Т/с «Морська поліція. Чорноморськ» 18.45, 21.05 Факти. Вечір 20.20, 2.40 Секретний фронт 22.20 Т/с «Розтин покаже-2» 23.15 Х/ф «Мерзенна вісімка» 03.40 Я зняв!	06.00, 7.20 «Kids time» 06.05 М/с «Том і Джеррі» 07.25 «Орел і решка» 09.25 Т/с «Сирена» 12.10 «Діти проти зірок» 13.55 Х/ф «Книга джунглів» 15.55, 20.00 «Хто зверху?» 18.00, 19.00 Т/с «Будиночок на щастя» 22.10 Х/ф «Сусіди на стрьомі» 00.25 Х/ф «Загублений світ» 02.20 «Служба розшуку дітей» 02.25 «Зона ночі»
5 канал					
19.05, 1.25 Супербабуся 20.15, 22.50 Т/с «Наперекір долі» 23.15 Т/с «Щаслива попри все»	06.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 19.00, 0.00, 1.00, 3.00, 4.00, 5.00 Час новин	06.30 Історія для дорослих 07.10, 8.10, 20.50 Актуально. Економіка. Політика. Соціум 07.15, 11.10, 0.10 Д/с «Секретні нацистські бази»	08.15, 17.10 Д/с «Спецназ: ближній бій» 09.25 Д/с «Секретно: Друга світова війна» 10.10, 16.10, 22.15 Д/ф «Окупація»	13.10, 14.10, 17.30 Х/ф 15.30 Час «Ч» 19.40, 2.00 «Велика політика» 21.00 Час новин. Підсумки дня 22.00 Час-Time	23.15 Д/с «Майстри війни» 01.10, 5.10 Д/с «Найекстремальніший» 03.10, 4.10 Гра долі
НТН					
04.45 «Top Shop» 06.15 «Вартість життя» 07.55, 13.00, 18.00, 3.25 «Випадковий свідок» 08.30, 12.30, 16.30, 19.00, 2.55 «Свідок» 09.00 Х/ф «Постріл у спину» 10.50 Т/с «Коломбо» 14.10, 21.15 Т/с «Менталіст» 15.55, 17.00, 19.30 Т/с «CSI: Маямі» 23.00 Х/ф «Братство по крові» 01.05 «Легенди карного розшуку»	19.05, 1.25 Супербабуся 20.15, 22.50 Т/с «Наперекір долі» 23.15 Т/с «Щаслива попри все»	07.40 «Полісся» — «Чорноморець». Winter Cup 10.00, 15.00, 19.00, 22.45 Футбол NEWS 10.20, 21.15 «Ніч Ліги чемпіонів» 11.00, 21.55 «FAN TALK» 12.50, 1.50, 3.50 Топ-матч 13.00 «Феєрорд» — «Камбюр». Чемпіонат Нідерландів 14.50, 17.05, 21.05 Yellow 15.20 «Гезтепе» — «Галатасарай». Чемпіонат Туреччини 17.15 «АЗ Алкмаар» — «Гераклес». Чемпіонат Нідерландів 19.20 «Шахтар» — «Астана». Контрольна гра 00.00 «Фенербахче» — «Хатайспор». Чемпіонат Туреччини 02.00 «ПСВ» — «Геренвен». Чемпіонат Нідерландів 04.00 «Альянс» — «Оболонь». Чемпіонат України. Перша ліга	12.55 «Полісся» — «Чорноморець». Winter Cup-2022 15.15, 20.30 Чемпіонат Туреччини. Огляд туру 16.00 «Феєрорд» — «Камбюр». Чемпіонат Нідерландів 18.00 «Ніч Ліги чемпіонів» 18.40 «FAN TALK» 21.15 «Мільйонаріус» — «Флуміненсе». Кубок Лібертадорес 23.00 «Шахтар» — «Рига». Контрольна гра 00.45 «Віллем II» — «Аякс». Чемпіонат Нідерландів 02.25 LIVE. «Аудакс Італіано» — «Естудьянтес». Кубок Лібертадорес 03.15 Yellow 04.25 Огляд 2-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022	17.40 Неймовірні винаходи 18.40, 1.35 Заборонена історія 19.50 Україна вражає 20.50, 23.40 Шукачі неприємностей 21.50 Дика Індія 03.35 Бандитський Київ 04.10 Дикі Філіппіни Найджеда Марвіна 05.05 Судить самі 05.35 Скептик	10.20 Затишна дача 10.50 Дача бороданя 11.20, 17.10 Правила життя 13.00, 16.30 Корисні поради 13.20 Ланчбокс 13.30 Гордон Рамзі готує вдома 14.30 Моя кухня 15.30 Правила виживання 18.50 Удачний проєкт 20.30 Шість соток 22.10 Готуємо разом 23.50, 3.40 Зіркові долі 01.40 Формула любові 03.20 Арт-простір 04.10 М/ф
ПРЯМИЙ					
КАНАЛ «2+2»					
06.15 Телемагазин 07.20 М/ф «Темний плац» 08.15 М/ф «Качині історії» 09.30 Т/с «Друзі» 11.20 Мама реготала 14.20 Т/с «Куратори» 15.30 Т/с «Суперкопи» 17.30 Т/с «Швидка» 20.00 Т/с «Поліція Гавайї» 21.50 Т/с «Елементарно» 23.40 Мама реготала. Найкраще	06.00 «ДжеДАІ-2019» 06.30 Х/ф «Колектор» 08.25 Х/ф «Люди Х-2» 11.05 Т/с «Булатов» 12.55, 19.25 «Загублений світ» 17.55 «Секретні матеріали» 18.15 «Спецкор» 18.50 «ДжеДАІ» 20.15 Т/с «Янголи» 22.00, 23.50 Т/с «Кістки» 01.40 Х/ф «Толкін» 03.45 «Відеобімба-2» 05.45 Телемагазини	06.00, 8.00, 10.00, 17.50 Топ-матч 06.10 «Бешикташ» — «Алтай». Чемпіонат Туреччини 08.10 «Шахтар» — «Астана». Контрольна гра 10.10 «Евертон» — «Монагас». Кубок Лібертадорес 12.00, 14.45 «Winter Studio. MatchDay»	06.05, 13.15 Містична Україна 06.55 Правила виживання 07.50, 2.45 Речовий доказ 09.00 Вартість життя 10.10 Таємниці світу 11.20 Природа сьогодні 14.15, 22.40 Таємні космічні катастрофи 15.10 Щось пішло не так: зворотний відлік до катастрофи 16.10 Найекстремальніший 17.10, 0.40 Як влаштований Всесвіт	К1 06.30 «Top Shop» 08.00 М/с «Юху та його друзі» 08.25 «Ух ти show» 09.10 «Орел і решка. Шопінг» 10.00, 18.15 «Орел і решка. Навколосвітня подорож» 12.00, 20.15 «Орел і решка. Морський сезон» 13.00, 21.10 «Орел і решка. Навколо світу» 14.00 Х/ф «Ларго Вінч: початок» 16.00 Х/ф «Ларго Вінч-2: змова в Бірмі» 23.10 Т/с «Межа» 00.50 Т/с «Три сестри» 02.50 «Нічне життя»	ТЕТ 06.00 ТЕТ Мультиранок 08.45, 22.00 Т/с «Усі жінки — відьми» 09.45, 23.00 Т/с «Бібліотекарі» 10.45 Х/ф «Ніч у музеї-2» 12.45 4 весілля 14.00, 16.00, 4.00 Панянка-селянка 15.00, 4.55 Зірки, чутки та Галлівуд 17.00, 3.00 Супержінка 18.00, 2.00 Богиня шопінгу. Батли за патли 19.00 Розсміши коміка 20.00, 0.00 Одного разу під Полтавою 01.00, 1.30 Країна У-2 05.50 Корисні підказки
НЛО-ТБ					
КАНАЛ «2+2»					
МЕГА					
ФУТБОЛ-2					
СТБ					
ФУТБОЛ-1					

UA: Перший	КАНАЛ «1+1»	ІНТЕР	КАНАЛ «УКРАЇНА»	ICTV	НОВИЙ КАНАЛ
06.00, 2.40 Я вдома	06.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з «1+1»	05.30, 22.05 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»	06.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною	03.50 Скарб нації	06.00, 7.25 «Kids time»
06.30 М/ф «Казки про машини»		07.00, 8.00, 9.00, 12.00 Новини	07.00, 8.00, 15.00, 19.00, 23.00	04.10 Еврика!	06.05 М/ф
06.40 М/ф «Колосок»	07.00, 8.00, 9.00, 12.00, 14.00, 16.45, 19.30, 4.25 ТСН	07.10, 8.10, 9.20 «Ранок з «Інтером»	Сьогодні	04.20 Факти	06.20 М/с «Том і Джеррі»
06.50 М/ф «Курча в клітиночку»	09.25, 10.20 «Життя відомих людей-2022»	10.00 «Корисна програма»	09.00 Зірковий шлях. Новий сезон	04.40 Громадянська оборона	07.30 «Орел і решка»
07.00, 8.00, 9.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.25, 1.55, 5.15 Новини	11.15, 12.20, 14.15 «Твій день»	11.00 «Інше життя»	11.20 Історія одного злочину	06.30 Ранок у великому місті	08.30 Т/с «Сирена»
07.05, 0.10 Т/с «Спогади Шерлока Холмса»	14.45 «Одруження наосліп»	12.25 Х/ф «Французький поцілунок»	14.30, 15.30, 17.00 Т/с «Водна поліція»	08.45 Факти. Ранок	11.15 «Суперінтуїція»
08.10 «Девід Рокко. Італія на смак»	17.10 Мелодрама «Крила кохання»	14.40, 15.35 «Речдок»	20.10 «Говорить Україна»	09.15, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм	13.25 Х/ф «Тарзан. Легенда»
09.10, 3.35 Т/с «Потрійний захист»	20.46 «Проспорт»	16.25 «Речдок. Особливий випадок»	21.00 Т/с «Ти мене ніколи не забудеш»	10.20, 13.25 Х/ф «Втеча з Шоушенка»	15.50, 20.00 «Хто зверху?»
11.00 Прозоро: про соціальне	20.48 «Чистопews-2022»	17.40 «Новини»	23.10 Слідами	12.45, 15.45 Факти. День	18.00, 19.00 Т/с «Будиночок на щастя»
12.00, 18.20 «По-людськи»	20.55 Комедія «Папик-2»	18.00, 19.00, 3.30 «Стосується кожного»	23.50, 2.00 Т/с «У полоні у минулого»	13.50, 16.20 Т/с «Пес»	22.00 Х/ф «Страшилки»
13.10, 1.05 Прозоро: про актуальне	21.45 «Право на владу-2022»	20.00, 2.35 «Подорожі»	01.30 Телемагазин	17.50, 21.25 Т/с «Морська поліція. Чорноморськ»	00.00 Х/ф «Страшилки 2: привиди Гелловіна»
14.00 UA:Фольк	00.55 «ТСН. 10 вражаючих подій дня»	21.00 «Речдок. Особливий випадок. Шрами війни»	03.20 Реальна містика	18.45, 21.05 Факти. Вечір	01.45 Х/ф «Спадкоємці-2»
15.10, 21.40, 0.00, 2.30, 5.50 Спорт	01.05 Драма «Знайомтеся, Джо Блек»	23.50 Х/ф «Круті стовпи»	5 канал		
15.20 Концерт. Анатолій Гнатюк	05.50 «Життя відомих людей»	01.30 Т/с «Той, хто не спить»	09.25 Д/с «Секретно: Друга світова війна»	21.00 Час новин. Підсумки дня	23.15 Д/с «Майстри війни»
16.15 Д/ф «Особливий загін. Суперчуття»		04.25 М/с «Пригоди капітана Врунгеля»	10.10, 22.15 Д/ф «Окупація»	19.40, 2.00 «Прямим текстом з Юрієм Луценком»	01.10 Д/с «Найекстремальніший»
17.00 Прозоро: про головне	06.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 19.00, 0.00, 1.00, 3.00, 4.00, 5.00 Час новин	04.50 «Телемагазин»	13.10, 14.10, 17.30, 19.15 Х/ф	22.00 Час-Time	03.10, 4.10 Гра долі
19.10 Д/ф «Світ дикої природи»	06.30 Історія для дорослих	07.10, 8.10, 20.50 Актуально. Економіка. Політика. Соціум	15.30 Час «Ч»		05.10 Д/с «Найекстремальніший»
20.05 «Дикі обрії Африки»		07.15, 11.10, 0.10 Д/с «Секретні нацистські бази»			
21.50 Полюси		08.15, 17.10 Д/с «Спецназ: ближній бій»			
22.50 Схеми. Корупція в деталях					
03.05 Невідомі Карпати					
НТН	ПРЯМИЙ	КАНАЛ «2+2»	МЕГА	К1	ТЕТ
04.45 «Top Shop»	19.05, 1.25 Супербабуся	07.40 «Металіст» — «Верес». Winter Cup	10.00 «Америка Мінейру» — «Гуарані». Кубок Лібертадорес	17.25 Неймовірні винаходи	10.20 Затишна дача
06.25 «Вартість життя»	20.15, 22.50 Т/с «Наперекір долі»	10.00, 15.00, 20.30, 22.45 Футбол NEWS	11.45, 14.45 «Winter Studio. MatchDay»	17.55, 0.40 Заборонена історія	10.50 Дача бороданя
07.55, 13.00, 3.25 «Випадковий свідок»	23.15 Т/с «Щаслива попри все»	10.20 «Ніч Ліги чемпіонів»	12.55 «Металіст» — «Верес». Winter Cup-2022	18.55 Україна вражає	11.20, 17.10 Правила життя
08.30, 12.30, 16.30, 19.00, 2.55 «Свідок»	09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00, 18.00 «Репортер». Новини	11.00, 15.20 «FAN TALK»	15.10 Чемпіонат Нідерландів. Огляд туру	19.50, 22.40 Шукачі неприємностей	13.00, 16.30 Корисні поради
09.00 Х/ф «Кур'єр на схід»	09.10, 10.10, 11.10, 12.10, 13.15 «Новини країни»	12.45 «Гезтепе» — «Галатасарай». Чемпіонат Туреччини	16.00 «ПСВ» — «Геренвен». Чемпіонат Нідерландів	20.50 Дика Індія	13.20 Ланчбокс
10.50 Т/с «Коломбо»	14.10 «Великий день»	14.30 Чемпіонат Туреччини. Огляд туру	17.50 Yellow	21.50 Астронавти: найважча робота у Всесвіті	13.30 Гордон Рамзі готує вдома
14.10, 21.15 Т/с «Менталіст»	16.10 «Час пік»	17.05 «Віллем II» — «Аякс». Чемпіонат Нідерландів	18.00, 1.00 «Ніч Ліги чемпіонів»	02.45 Бандитський Київ	15.30 Правила виживання
15.50, 17.00, 19.30 Т/с «CSI: Маямі»	17.10 «Ситуація»	18.40 «Аланьяспор» — «Трабзонспор». Чемпіонат Туреччини	18.40, 1.40 «FAN TALK»	03.35 Пересказана історія	18.50 Удачний проєкт
18.00 «Випадковий свідок. Навколо світу»	18.15 «Ехо України»	20.50 «Шахтар» — «Рига». Контрольна гра	20.30 Огляд 1-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022	04.35 Судить самі	20.30 Шість соток
23.00 Х/ф «Мул»	19.45 «П'ята колонка»	22.35 Yellow	21.10 «Аудакс Італіяно» — «Естудьянтес». Кубок Лібертадорес	05.15 Код доступу	22.10 Готуємо разом
01.00 «Легенди карного розшуку»	20.15 «Про політику»	23.05 Чемпіонат Нідерландів. Огляд туру	23.10 «Бешикташ» — «Алтай». Чемпіонат Туреччини		23.50, 3.40 Зіркові долі
НЛО-ТБ	КАНАЛ «2+2»	ФУТБОЛ-2	МЕГА	К1	ТЕТ
06.15 Телемагазин	06.00 Х/ф «В'язень»	00.00 «Евертон» — «Монагас». Кубок Лібертадорес	03.40 «Естудьянтес» — «Ланус». Кубок Аргентини	06.30 «Top Shop»	01.40 Формула любові
07.20 М/ф «Темний плащ»	07.50 Х/ф «Люди X: початок. Россомаха»	01.50, 3.50 Топ-матч «АЗ Алкмаар» — «Гераклес». Чемпіонат Нідерландів		08.00 М/с «Юху та його друзі»	03.20 Арт-простір
08.15 М/ф «Качині історії»	09.55 Т/с «Булатов»	02.00 «А3 Алкмаар» — «Гераклес». Чемпіонат Нідерландів		08.30 «Орел і решка. Шопінг»	04.10 М/ф
09.30 Т/с «Друзі»	11.50, 16.55 «Загублений світ»	04.00 «Волинь» — «Поділля». Чемпіонат України. Перша ліга		09.30 «Орел і решка. Незвідана Європа»	
11.20 Мама реготала	17.55, 1.40 «Секретні матеріали»			10.25, 18.15 «Орел і решка. Навколосвітня подорож»	
14.10 Т/с «Куратори»	18.15 «Спецкор»			12.15, 20.15 «Орел і решка. Морський сезон»	
15.20 Т/с «Суперкопи»	18.50 «ДжеДАІ»			13.10, 21.10 «Орел і решка. Навколо світу»	
17.30 Т/с «Швидка»	19.25 «Воїни доріг»			14.10 Х/ф «Ларго Вінч-2: змова в Бірмі»	
20.00 Т/с «Поліція Гаваїв»	20.15 Т/с «Янголи»			16.20 Х/ф «В контакті»	
21.50 Т/с «Елементарно»	22.00, 23.50 Т/с «Кістки»			23.10 Т/с «Межа»	
23.35 Мама реготала. Найкраще	01.55 «Відеобімба-2»			00.50 Т/с «Три сестри»	
СТБ	ФУТБОЛ-1	МЕГА	МЕГА	К2	ТЕТ
05.55 Т/с «Комісар Рекс»	06.00 Огляд 1-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022	06.00, 8.00, 23.00, 3.30, 5.30 Топ-матч «Бока Хуніорс» — «Росаріо Централь». Кубок Аргентини	06.05, 12.35 Містична Україна	06.30, 8.00 Телемагазин	06.00 ТЕТ Мультиранок
07.55, 11.50 Битва екстрасенсів	06.30, 9.30 «Winter Studio. MatchDay»	08.10 «Фенербахче» — «Хатайспор». Чемпіонат Туреччини	06.55 Правила виживання	07.30 Салат-бар	08.45, 22.00 Т/с «Усі жінки — відьми»
11.30, 14.30, 17.30, 22.00 Вікна-новини			07.50, 1.35 Речовий доказ	08.20 Світ їжі. Новорічні та різдвяні страви	09.45, 23.00 Т/с «Бібліотекарі»
13.05, 14.50 Т/с «Сліпа»			09.00 Вартість життя	09.20, 21.20 Один за 100 годин	10.45 Х/ф «Ніч у музеї 3: секрет гробниці»
15.40, 18.05 Т/с «Слід»			10.10 Тасмніці світу		12.45 4 весілля
			11.35 Природа сьогодні		14.00, 16.00, 4.00 Панянка-селянка
			13.30 Тасмні космічні катастрофи		15.00, 4.55 Зірки, чутки та Галлівуд
			14.30 Щось пішло не так: зворотний відлік до катастрофи		17.00, 3.00 Супержінка
			15.25 Найекстремальніший		18.00, 2.00 Богиня шопінгу. Батли за патли
			16.25, 23.40 Як влаштований Всесвіт		19.00 Розсміши коміка
					20.00, 0.00 Одного разу під Полтавою
					01.00, 1.30 Країна У-2
					05.50 Корисні підказки

UA: Перший	КАНАЛ «1+1»	ІНТЕР	КАНАЛ «УКРАЇНА»	ICTV	НОВИЙ КАНАЛ
06.00 Я вдома	06.30, 7.10, 8.10, 9.10 «Сніданок з «1+1»	05.20, 23.45 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»	06.30, 7.10, 8.15 Ранок з Україною	03.40 Скарб нації	06.00, 6.45 «Kids time»
06.30 М/ф «Капітошка»	07.00, 8.00, 9.00, 12.00, 14.00, 16.45, 19.30 ТСН	07.00, 8.00, 9.00, 12.00 Новини	07.00, 8.00, 15.00, 19.00 Сьогодні	03.50 Еврика!	06.05 М/с «Том і Джеррі»
06.40 М/ф «Котигорошко»	09.25, 10.20 «Життя відомих людей-2022»	07.10, 8.10, 9.20 «Ранок з «Інтером»	09.00 Зірковий шлях. Новий сезон	03.55 Служба розшуку дітей	06.50 «Орел і решка»
06.50 М/ф «Лис і дрізд»	11.15, 12.20, 14.15 «Твій день»	10.00 «Корисна програма»	11.20 Т/с «Доктор щастя»	04.10, 1.25 Факти	08.50 «Ревізори на порозі»
07.00, 8.00, 9.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.15, 1.45, 5.15 Новини	14.45 «Одруження наосліп»	11.00 «Інше життя»	13.30, 15.30 Т/с «Принцеса з Горошиного»	04.35 Громадянська оборона	10.50 Т/с «Будиночок на щастя»
07.05 Т/с «Спогади Шерлока Холмса»	17.10 Мелодрама «Крила кохання»	12.25 Х/ф «Кохання чаклунки»	18.00 Т/с «Водна поліція»	06.30 Ранок у великому місті	16.00 Х/ф «Джуманджі»
08.10 «Девід Рокко. Італія на смак»	20.13 «Преспорт»	14.35, 15.30, 1.30 «Речдок»	20.10 «Говорить Україна»	08.45 Факти. Ранок	18.05 Х/ф «Знайомтесь: Дейв»
09.10 Т/с «Потрійний захист»	20.15 «Чистопеews-2022»	16.25 «Речдок. Особливий випадок»	21.00 Свобода слова Савік Шустер	09.15, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм	20.00 Х/ф «Шість днів, сім ночей»
11.00 Прозоро: про соціальне	20.20 Фантастика «Марсіанин»	17.40 «Новини»	00.00, 2.00 Т/с «У полоні у минулого»	10.10, 20.05 Дизель-шоу	22.00 Х/ф «Ласкаво просимо до раю!»
12.00, 18.20 «По-людськи»	23.15 Трилер «Президент Лінкольн: мисливець на вампірів»	18.00 «Стосується кожного»	01.30 Телемагазин	11.40, 1.50 «На трьох»	00.10 Х/ф «Дитя робота»
13.10, 0.00 Прозоро: про актуальне	01.20 Х/ф «Білосніжка. Казка жаків»	20.00, 3.05 «Подорожі»	04.20 Гучна справа	12.45, 15.45 Факти. День	02.35 «Служба розшуку дітей»
14.00 UA:Фольк	03.10 Комедія «Дім Бобринських»	21.00 Х/ф «007: координати «Скайфолл»	05.20 Реальна містика	13.15, 16.35 Т/с «Пес»	02.40 «Зона ночі»
15.10, 21.40, 23.50, 2.20, 5.50 Спорт	06.10 «Життя відомих людей»	04.00 «Орел і решка. Шопінг»	5 канал		
15.20 Концерт. Пісні про кохання		04.45 «Телемагазин»	07.10, 8.10, 20.50 Актуально.	17.20, 23.55 Т/с «Вижити за будь-яку ціну-3»	
16.30 Д/ф «Боротьба за виживання»			07.15, 11.10, 0.10 Д/с «Секретні нацистські бази»	18.45 Факти. Вечір	
17.00, 0.45 Прозоро: про головне			08.15, 17.10 Д/с «Спецназ: ближній бій»	22.55 Т/с «Вижити за будь-яку ціну-4»	
19.10 Д/ф «Світ дикої природи»	06.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00,			02.50 Я зняв!	
20.05 «Дикі обрії Африки»	11.00, 12.00, 13.00, 14.00,	07.10, 8.10, 20.50 Актуально.	08.50 Натхнення		23.15 Д/с «Майстри війни»
21.50 «НЛО: загублені свідчення»	15.00, 16.00, 17.00, 19.00,	Економіка. Політика. Соціум	09.25 Д/с «Секретно: Друга світова війна»	13.10, 14.10, 17.30, 19.15 Х/ф	01.10 Д/с «Найекстремальніший»
22.40 Д/ф «Дикі тварини»	0.00, 1.00, 3.00, 4.00, 5.00		10.10, 16.10, 22.15 Д/ф «Окупація»	15.30 Час «Ч»	03.10, 4.10 Гра долі
02.30 «Зворотний відлік»	Час новин			19.40, 2.00 «Час за Гринвічем»	05.10 Д/с «Найекстремальніший»
04.15 #ВУКРАЇНІ	06.30 Історія для дорослих			21.00 Час новин. Підсумки дня	
04.45 Геолокація: Волинь				22.00 Час-Тіме	
	20.15, 22.50 Т/с «Коханих не зракайтеся»	06.35, 9.20 «Winter Studio. MatchDay»	08.00, 15.50 Yellow		
	01.10 Детектор брехні	07.30 «Полісся» — «Металіст». Winter Cup	08.10 «Евертон» — «Монагас». Кубок Лібертадорес	14.30 Щось пішло не так: зворотний відлік до катастрофи	K2
		ПРЯМИЙ	10.10 «Аланьяспор» — «Трабзонспор». Чемпіонат Туреччини	15.30 Найекстремальніший	06.30, 8.00 Телемагазин
	09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00 «Репортер». Новини		12.00, 14.45 «Winter Studio. MatchDay»	16.30, 23.40 Як влаштований Всесвіт	07.30 Салат-бар
	09.10, 10.10, 11.10, 12.10, 13.15 «Новини країни»		12.55 «Полісся» — «Металіст». Winter Cup-2022	17.30 Неймовірні винаходи	08.20 Світ їжі. Новорічні та різдвяні страви
	14.10 «Великий день»		16.00 «Аудакс Італіяно» — «Естудьянтес». Кубок Лібертадорес	18.00 Таємничі світова війна	09.20, 21.20 Один за 100 годин
	16.10 «Час пік»		17.45 Чемпіонат Нідерландів. Огляд туру	19.00 Україна вражає	10.20 Затишна дача
	17.10 «Підбиваємо підсумки»		18.40 «Шахтар» — «Рига». Контрольна гра	19.55, 22.40 Шукачі неприємностей	10.50 Дача бороданя
	18.30 «Влада реготала»		20.30 «УПЛ. Розклад туру»	00.40 Заборонена історія	11.20, 17.10 Правила життя
	19.00 «Моя країна»		21.25 «Минай» — «Зоря». Чемпіонат України	02.45 Бандитський Київ	13.00, 16.30 Корисні поради
	22.00 «Запоребрик NEWS»		23.15 «УПЛ ONLINE»	03.30 Пересказана історія	13.20 Ланчбокс
	22.15 «Українські вісті»		23.45 «Мільйонаріос» — «Флуміненсе». Кубок Лібертадорес	04.30 Судить самі	13.30 Гордон Рамзі готує вдома
	22.30 «WATCHDOGS»		01.40 «Фенербахче» — «Хатайспор». Чемпіонат Туреччини		14.30 Моя кухня
			03.40 «Феєнорд» — «Камбюр». Чемпіонат Нідерландів	K1	15.30 Правила виживання
				06.30 «Тор Шоп»	18.50 Удачний проєкт
				08.00 М/с «Юху та його друзі»	20.30 Шість соток
				08.25 «Ух ти show»	22.10 Готуємо разом
				09.10 «Орел і решка. Шопінг»	23.50, 3.40 Зіркові долі
				10.00 «Орел і решка. Незвідана Європа»	01.40 Формула любові
				11.00 «Орел і решка. Навколосвітня подорож»	03.20 Арт-простір
				13.00, 20.10 «Орел і решка. Морський сезон»	04.10 М/ф
				13.50, 21.10 «Орел і решка. Навколо світу»	
				14.50 Х/ф «В контакт!»	TET
				16.50 Х/ф «Черепашки-ніндзя»	06.00 TET Мультиранок
				18.35 Х/ф «Черепашки-ніндзя-2»	08.45 Т/с «Усі жінки — відьми»
				00.10 Х/ф «Читець»	09.45 Т/с «Бібліотекарі»
				02.30 Т/с «Три сестри»	10.45 Х/ф «Персі Джексон та викрадач блискавок»
				03.25 «Нічне життя»	13.00 4 весілля
					14.00, 16.00, 4.00 Панянка-селянка
					15.00, 4.55 Зірки, чутки та Галлівуд
					17.00, 3.00 Супержінка
					18.00, 2.00 Богиня шопінгу. Батли за патли
					19.00 Розсміши коміка
					20.00 Х/ф «Ранковий підйом»
					22.00 Х/ф «Третій зайвий»
					00.00, 1.00 Країна У-2
					00.30, 1.30 Одного разу під Полтавою
					05.50 Корисні підказки

UA: Перший	КАНАЛ «1+1»	ІНТЕР	КАНАЛ «УКРАЇНА»	ICTV	НОВИЙ КАНАЛ	
06.00, 4.35 Енеїда 07.00, 8.00, 9.00, 15.00, 18.00, 21.00, 1.05, 4.00, 5.35 Новини 07.10 М/ф «Як козаки олімпійцями стали» 07.30 М/ф «Як козаки у футбол грали» 07.50 М/ф «Як козак щастя шукав» 08.05 Земля, наближена до неба 08.25 Відтинки України 09.05 «Африка. Звір на звіра» 10.00, 1.30 «Дикі обрії Африки» 10.55 Т/с «Хадсон та Рекс» 13.30, 3.05 Слоненя і баранець: історія дружби 14.30 #ВУКРАЇНІ 15.10 Країна пісень 16.10 Концерт «Твоя музика. Михайло Грицкан» 17.45 Концерт Ніна Матвієнко та Дмитро Андрієць 18.15 Дайджест «Гримерка Євробачення» 18.45 Д/ф «Дикі тварини» 19.20 Художній серіал «Паризькі таємниці» 21.25 Пишемо історію. Чий насправді Крим 21.35 Пишемо історію. Севастополь — місто української слави 22.00 Д/ф «Крим, як це було» 00.15 «НЛО: загублені свідчення» 04.25 Невідомі Карпати	07.00, 4.15, 5.10 «Життя відомих людей» 08.00 «Сніданок. Вихідний» 10.00 «Світ навиворіт» 17.30, 18.30 «Світ навиворіт-13. Еквадор» 19.30, 3.20 ТСН 20.13 «Преспорт» 20.15 «Чистопews-2022» 20.20, 6.05 «Вечірній квартал» 22.15 Комедія «Дикі» 23.20 «Світське життя-2022» 00.30 Фантастика «Марсіанин»	05.15 «Орел і решка. Дива світу» 07.15 Х/ф «Агент Лев» 09.00 «Готуємо разом. Домашня кухня» 10.00 «Корисна програма» 11.05 Х/ф «Буркотун» 13.10 Х/ф «Весна на Зарічній вулиці» 15.05, 20.30 Т/с «Пристрасті по Зінаїді» 20.00 «Подорожці» 22.30 Концерт «Ювілейний вечір Стаса Михайлова» 00.35 Т/с «Плата за порятунок» 04.45 Х/ф «Випадковий запис»	07.00, 15.00, 19.00 Сьогодні 07.30, 3.50 Реальна містика 07.40, 15.20 Т/с «Три сестри» 16.00 Т/с «Звідна» 20.00 Т/с «Звідна» 21.00 Ігри талантів 23.10 Українська пісня року. Концерт 01.30 Телемагазин 02.00 Т/с «Водна поліція»	04.00 Скарб нації 04.15 Еврика! 04.20 Факти 04.45 «На трьох» 05.45 Т/с «Вижити за будь-яку ціну-2» 07.45 Т/с «Вижити за будь-яку ціну-4» 09.00 Т/с «Дільничний із ДВРЗ» 12.40, 13.00 Х/ф «Робін Гуд» 12.45 Факти. День 15.40 Х/ф «Гладіатор» 18.45 Факти. Вечір 19.10 Т/с «Пес» 21.35 Х/ф «Шалений Макс: дорога гніву» 23.50 Х/ф «Богемна рапсодія» 02.20 Я зняв!	06.00, 1.40 «Вар'яти» 06.10 «Хто проти блондинок?» 08.00, 10.00 «Kids time» 08.05 Х/ф «Бетховен-4» 10.05 «Орел і решка. Земляни» 11.00 «Орел і решка» 14.05 Х/ф «Джуманджі: поклик Джунглів» 16.40 Х/ф «Джуманджі: наступний рівень» 19.00 Х/ф «Доктор Стрендж» 21.15 Х/ф «Перший месник» 23.55 Х/ф «Залізне небо: нове пришествя» 02.15 «Зона ночі»	
5 канал						
04.45 «Тор Шоп» 05.55, 13.50, 3.20 «Випадковий свідок» 06.20 Х/ф «Кисневий голод» 08.15 Х/ф «Вічний поклик» 15.00 Х/ф «Саботаж» 17.00 Х/ф «Мушкетер» 19.00, 2.30 «Свідок. Субота» 20.00 Х/ф «Дежа вю» 22.05 Х/ф «Громобій» 00.00 Х/ф «Чорта з два» 01.50 «Легенди карного розшуку»	17.00 Хата на тата 19.00 МастерШеф. Битва сезонів 22.40 Звана вечеря	22.05 Х/ф «Брудний коп» 00.00 Х/ф «Ромео+Джульєтта» 02.15 «Відеоімба-2» 03.45 «Цілком таємно-2017» 05.45 Телемагазини	07.10 Д/с «Найнебезпечніші польоти» 07.50, 8.35, 21.25 Актуально. Економіка. Політика. Соціум 08.00 Форшмак	08.25 Натхнення 09.00, 10.10, 14.10, 15.15, 19.00 Х/ф 11.40 Медекспертиза 12.15, 22.00, 0.10 Концерт 00.50 Топ-матч 01.00 LIVE. «Інтер Маямі» — «Чикаго Файр». MLS 03.00 Огляд 2-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022 04.00 «Альянс» — «ВПК-Агро». Чемпіонат України. Перша ліга	16.30 «Небайдужа» 18.00 «Час за Гринвічем» 20.10, 2.10 Рандеву 21.15 Особливий погляд 21.30 Вікно в Америку 23.35 Yellow	01.10 Невигадані історії 01.40 Є сенс 03.10, 4.10 Гра долі 05.10 Д/с «Найекстримальніший»
НТН						
ПРЯМИЙ						
ФУТБОЛ-1						
ФУТБОЛ-2						
МЕГА						
К2						
04.45 «Тор Шоп» 05.55, 13.50, 3.20 «Випадковий свідок» 06.20 Х/ф «Кисневий голод» 08.15 Х/ф «Вічний поклик» 15.00 Х/ф «Саботаж» 17.00 Х/ф «Мушкетер» 19.00, 2.30 «Свідок. Субота» 20.00 Х/ф «Дежа вю» 22.05 Х/ф «Громобій» 00.00 Х/ф «Чорта з два» 01.50 «Легенди карного розшуку»	08.45 «Щасливий сніданок» 09.00 «Щасливе інтерв'ю» 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00 «Репортер». Новини 10.10 «Соціальний статус» 10.40 «Перша передача» 11.15, 12.15 «Акценти» 13.15 «П'ята колонка» 13.45 «Запоріжжя NEWS» 14.15, 16.15 Концерт 17.15 «Не наша Russia» 18.00 «Анатомія тижня» 20.00 «Культурна політика» 20.30 «Війна за незалежність» 21.00 «Прямий доказ» 21.30 «Влада реготала» 22.00 «THE WEEK» 23.00 «Вата-шоу»	22.05 Х/ф «Брудний коп» 00.00 Х/ф «Ромео+Джульєтта» 02.15 «Відеоімба-2» 03.45 «Цілком таємно-2017» 05.45 Телемагазини	06.00 Огляд 1-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022 06.40, 9.25 «Winter Studio. MatchDay» 07.35 «Верес» — «Чорноморець». Winter Cup 10.00, 15.00, 22.30 Футбол NEWS 10.20 «УПЛ. Розклад туру» 11.15 «Минай» — «Зоря». Чемпіонат України 13.00 «УПЛ ONLINE» 13.30 «Віллем II» — «Аякс». Чемпіонат Нідерландів 15.20, 18.45, 22.50, 1.50 Yellow 15.30 «Америка Мінейру» — «Гуарані». Кубок Лібертадорес 17.15 Чемпіонат Туреччини. Огляд туру 17.55 LIVE. Матч. Чемпіонат Туреччини 19.55 «FAN TALK» 21.40 Чемпіонат Нідерландів. Огляд туру 23.00 «Металіст 1925» — «Шахтар». Чемпіонат України	06.00, 8.00, 10.00, 2.30 Топ-матч 06.10, 2.40 «Минай» — «Зоря». Чемпіонат України 08.10 «Америка Мінейру» — «Гуарані». Кубок Лібертадорес 10.10 «Гезтеле» — «Галатасарай». Чемпіонат Туреччини 12.00, 14.45 «Winter Studio. MatchDay» 12.55 «Верес» — «Чорноморець». Winter Cup-2022 15.15, 21.55 Огляд 2-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022 16.00, 18.55, 21.25 «УПЛ ONLINE» 16.55 LIVE. «Металіст 1925 р.» — «Шахтар». Чемпіонат України 17.45, 20.15 Футбол NEWS 19.25 LIVE. «Олександрія» — «Львів». Чемпіонат України 22.45 LIVE. «Лос-Анджелес» — «Колорадо. MLS»	04.25 Огляд 1-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022 06.00 Огляд 2-го ігрового дня. Відбір до ЧС-2022 07.00 Випадковий свідок 09.20 Таємниці світу 10.20 Вартість життя 11.20, 17.05 Україна вражає 12.20 Таємнича світова війна 14.20 Неймовірний космос 18.00 Довідник дикої природи 19.00 Дика Індія 21.00 Людина: як усе починалося 00.40 Апокаліпсис: Сталін 01.40, 5.20 Містична Україна 02.30 Прихована реальність	06.30 Телемагазин 07.30 Інстаграмур 10.20 Правила життя 12.00 Затишна дача 12.50 Дача бороданя 13.50, 18.50 Удачний проєкт 15.30 Майстри ремонту 17.10 Один за 100 годин 22.10 Будьте здорові 23.30 Твій сімейний лікар 23.50 Говоримо про стосунки 00.40 Корисні поради 01.40 Формула любові 03.20 Арт-простір 03.40 Зіркові долі 04.10 М/ф
НЛО-ТБ						
К1						
ТЕТ						
СТБ						
06.15 Телемагазин 07.20 Check-In. Україна 08.20 М/ф «Месники: найбільші герої землі» 09.15 М/ф «Вартові Галактики» 10.00 М/ф «Аладдін» 11.00 Т/с «Сишиш-шоу» 13.30 Мама реготала 17.50 Х/ф «Все, як ти захочеш» 19.30 Х/ф «Типу круті лягаві» 22.00 Х/ф «Зомбі на ім'я Шон» 00.00 Х/ф «Кінець світу» 02.15 Мама реготала. Найкраще	06.00 «Зброя» 07.05 «ДжеДАІ-2021» 09.05 «Загублений світ» 12.05 Х/ф «Баал, бог грози» 13.55 19-й тур ЧУ з футболу «Динамо» — «Інгулець» 16.00 Х/ф «Ліквідатори» 17.55 Х/ф «Перше вбивство» 19.55 Х/ф «Двійник»	06.00 Огляд туру 17.55 LIVE. Матч. Чемпіонат Туреччини 19.55 «FAN TALK» 21.40 Чемпіонат Нідерландів. Огляд туру 23.00 «Металіст 1925» — «Шахтар». Чемпіонат України	17.45, 20.15 Футбол NEWS 19.25 LIVE. «Олександрія» — «Львів». Чемпіонат України 22.45 LIVE. «Лос-Анджелес» — «Колорадо. MLS»	06.30 «Тор Шоп» 08.00 М/с «Кротик і Панда» 08.30 «Ух ти show» 09.15 «Орел і решка. Шопінг» 11.10 Х/ф «Черепашки-ніндзя» 13.00 Х/ф «Черепашки-ніндзя-2» 14.35 «Орел і решка. Перезавантаження» 00.00 Х/ф «Пережити ніч» 01.45 Т/с «Три сестри» 02.40 «Нічне життя»	06.00 ТЕТ Мультиранок 08.45 М/ф «Динозавр» 10.20 М/ф «Фердинанд» 12.20, 23.05 Розсміши коміка 14.20, 0.35, 1.35 Одного разу під Полтавою 17.20 Х/ф «Персі Джексон: море чудовиськ» 19.20 Х/ф «Фантастична четвірка» 21.20 Х/ф «Фантастична четвірка-2: вторгнення срібного серфера» 00.05, 1.05, 2.05 Країна У-2 02.35 Панянка-селянка 05.50 Корисні підказки	

UA: Перший	КАНАЛ «1+1»	ІНТЕР	КАНАЛ «УКРАЇНА»	ICTV	НОВИЙ КАНАЛ
06.00, 4.10 Енеїда 07.00, 8.00, 8.55, 15.00, 18.00 Новини 07.10 М/ф «Як козаки куліш варили» 07.20 М/ф «Як козаки у хокей грали» 07.40 М/ф «Як козаки наречених визволяли» 08.05 Д/ф «Особливий загін. Суперчуття» 09.00 Божественна літургія ПЦУ 11.00 Недільна літургія УГКЦ 12.30 Недільна свята меса РКЦУ 13.30 Поки Бог не бачить 14.30 Д/ф «Світ дикої природи» 15.10 Країна пісень 16.10 Концерт «Твоя музика. Андрій Заліско» 17.25 Концерт. Наталія Валевська 18.15 Д/ф «Дикі тварини» 18.35 Х/ф «Самотність у мережі» 21.00, 0.20, 5.05 Тиждень на Суспільному 22.00 Х/ф «Гавр» 23.45 #@)??\$0 з Майклом Цуром 01.15 Х/ф «Легенда про княгиню Ольгу» 03.25 Д/ф «Кіноперформанс. Народний Малахій!»	08.00 «Сніданок. Вихідний» 10.00, 3.40 «Світ навиворіт» 18.30 «Світське життя.-2022» 19.30, 4.50 «ТСН-тиждень» 21.00 «Голос країни-12» 23.40 Трилер «Президент Лінкольн: мисливець на вампірів» 01.50 Х/ф «Білосніжка. Казка жахів»	06.15 Х/ф «007: координати «Скайфолл» 09.00 «Готуємо разом» 10.00, 11.00, 12.00 «Інше життя» 13.05 «Речдок. Особливий випадок. Шрами війни» 17.55 Х/ф «Фантомас» 20.00 «Подробиці тижня» 22.00 Х/ф «Весна на Зарічній вулиці» 00.00 Х/ф «Кар'єра Діми Горіна»	05.50 Сьогодні 06.50, 4.40 Реальна містика 08.45 Т/с «Ти мене ніколи не забудеш» 17.00, 21.00 Т/с «Вісімнадцятирічний олігарх» 19.00 Сьогодні. Підсумки з Олегом Панютюю 23.00, 2.00 Т/с «Серце слідчого» 01.30 Телемагазин 03.45 Гучна справа	05.00 Скарб нації 05.10 Я зняв! 05.20 Факти 05.55, 9.40 Громадянська оборона 06.55 Секретний фронт 07.50 Антизомбі 08.50 Прихована небезпека 10.40, 13.00 Т/с «Морська поліція. Чорноморськ» 12.45 Факти. День 16.30 Т/с «Пес» 18.45 Факти тижня 20.55 Х/ф «Місія нездійснена-6» 23.45 Х/ф «Наркокур'єр» 01.55 Х/ф «Мерзена вісімка»	06.00, 7.40 «Kids time» 06.05 М/ф «Суперсімейка» 07.45 «Пара на мільйон» 10.00 Х/ф «Завжди кажи «так» 12.05 Х/ф «Сусіди на стрьомі» 14.05 Х/ф «Доктор Стрендж» 16.40 Х/ф «Перший месник» 19.00 Х/ф «Перший месник: друга війна» 21.50 Х/ф «Перший месник: протистояння» 00.55 «Improv Live Show» 02.45 «Зона ночі»
5 канал					
06.00 Вікно в Америку 06.30 Історія для дорослих 07.00, 8.00, 8.45, 12.00, 15.00, 16.00, 17.00, 21.00, 0.00, 1.00, 3.00, 4.00, 5.00 Час новин	07.10, 0.10 Д/с «Найнебезпечніші польоти» 07.50, 21.25 Актуально. Економіка. Політика. Соціум 08.10 Невигадані Історії	08.25 Натхнення 09.00 Божественна літургія ПЦУ 11.00, 12.05 Божественна літургія УГКЦ 12.50, 15.15 Індійській фільм	16.10, 17.10, 22.00 Концерт 18.00, 2.00, 5.10 Підсумки тижня з Анною Мірошниченко 19.00 «Прямим текстом з Юрієм Луценком»	20.10 Машина часу 20.35 Особливий погляд 21.30 Вечір з Яніною Соколовою 01.10 Д/с «Найекстремальніший» 03.10, 4.10 Гра долі	
НТН	ПРЯМИЙ	МЕГА	К1	К2	ТЕТ
04.45 «Тор Shop» 05.20 Х/ф «Така пізня, така тепла осінь» 07.00 «Випадковий свідок. Навколо світу» 08.50 Т/с «Смерть у раю» 13.20 Х/ф «Громобій» 15.10 Х/ф «Дежа вю» 17.15 Х/ф «Опикун» 19.00 Х/ф «Вірні друзі» 20.55 Х/ф «Без року тиждень» 22.20 Х/ф «Мішель Вальян: жага швидкості» 00.25 Х/ф «Саботаж» 02.20 «Легенди карного розшуку»	09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00 «Репортер». Новини 09.10 «Медексперт» 10.10 «Про особисте» 11.15, 12.15 «Акценти» 13.10 «Запобіжник NEWS» 13.30 «П'ята колонка» 14.00, 15.30 Концерт 17.15 «Не наша Russia» 18.00 «Анатомія тижня» 20.00 «Прямий доказ» 20.20 «Новини від Христини» 20.45 «Sound.ЧЕК» 21.00 «Великі новини» 22.00 «Влада реготала» 22.30 «Щасливий день із політиком» 23.00 «Вата-шоу»	16.15, 19.55, 22.50 Yellow 17.55 LIVE. Матч 3. Чемпіонат Туреччини 20.05 «Індепенд'єнте» — «Бока Хуніорс». Кубок Аргентини 22.00 LIVE. «Атланта» — «Спортінг КС. MLS» 00.10 «Ворскла» — «Верес». Чемпіонат України 02.10 Матч. Чемпіонат Туреччини 04.00 «Чорноморець» — «Маріуполь». Чемпіонат України	06.30 «Тор Shop» 08.00 М/с «Кротик і Панда» 08.40 «Орел і решка. Шопінг» 09.40 М/ф «Вартові джунглів» 11.25 М/ф «Втеча з планети Земля» 13.10 «Орел і решка. Перезавантаження» 00.10 Х/ф «Читець» 02.25 Т/с «Три сестри» 03.20 «Нічне життя»	06.30 Телемагазин 07.30 Інстагламур 09.30 Ідеї ремонту 10.20 Один за 100 годин 12.00 Правила життя 13.40 Правила виживання	14.40 Шість соток 18.00 Удачний проєкт 20.30 Дача бороданя 22.10 Будьте здорові 23.30 Твій сімейний лікар 23.50 Говоримо про стосунки 00.40 Корисні поради 01.40 Формула любові 03.20 Арт-простір 03.40 Зіркові долі 04.10 М/ф 06.00 ТЕТ Мультиранок 10.15 М/ф «Замбезія» 11.45 Розсміши коміка 13.45, 1.20 Одного разу під Полтавою 17.15 Х/ф «Автомонстри» 19.15 Х/ф «3 Парижа з любоб'ю» 21.00 Х/ф «Хітмен: агент 47» 22.50 Х/ф «Третій зайвий» 00.50, 1.50, 2.20 Країна У-2 02.50 Панянка-селянка 05.50 Корисні підказки
НЛО-ТБ	КАНАЛ «2+2»	ФУТБОЛ-2			
06.15 Телемагазин 07.20 Check-In. Україна 08.20 М/ф «Месники: найбільші герої землі» 09.15 М/ф «Вартові Галактики» 10.00 М/ф «Аладдін» 11.00 Т/с «Сишиш-шоу» 13.30 Мама реготала 18.00 Х/ф «Американський пиріг. Весілля» 20.00 Х/ф «Американський пиріг: музичний табір» 22.00 Х/ф «Американський пиріг: дівчата рулять» 00.00 Х/ф «Американський пиріг: книга кохання» 02.00 Мама реготала. Найкраще	06.00 «Зброя-2» 07.05 «ДжеДАІ-2021» 08.50, 1.00 «Загублений світ» 13.45 Х/ф «Люди Х: перший клас» 16.10 Х/ф «Логан» 19.00 Х/ф «Нові мутанти» 20.50 Х/ф «Команда «А» 23.05 Х/ф «Ліквідатори» 03.00 «Відеобімба-2» 05.40 «Найкраще» 05.45 Телемагазини	06.00, 8.00, 10.00, 12.55, 15.10, 17.25, 21.55, 0.00, 2.00 Топ-матч 06.10 «Мільйонаріос» — «Флуміненсе». Кубок Лібєртадорес 08.10 «Олександрія» — «Львів». Чемпіонат України 10.10 «Лос-Анджелес» — «Колорадо. MLS» 12.00 Чемпіонат Нідерландів. Огляд туру 13.10 LIVE. «А3 Алкмаар» — «Феснорд». Чемпіонат Нідерландів 15.25 LIVE. «Спарта» — «ПСВ». Чемпіонат Нідерландів	ФУТБОЛ-1		
СТБ					
04.45 Т/с «Тільки скажи» 08.45, 18.40 Щасливі за сім днів 11.00 МастерШеф. Битва сезонів 14.45 Хата на тата 21.00 Один за всіх 22.10 Таємниці ДНК	06.00, 8.00, 12.50, 16.25, 18.25, 3.50 Топ-матч 06.10 «Лос-Анджелес» — «Колорадо». MLS 08.10 Матч. Чемпіонат Туреччини 10.00, 13.15, 14.45, 18.40, 20.15, 23.00 Футбол NEWS 10.20, 0.50 Yellow				

Україна молода

ГОЛОВНИЙ НАСТАВНИК ПОЛІТИКА ВІСНІВКА СУСПІЛЬСТВО ІСТОРІЯ ЗДОРОВ'Я КУЛЬТУРА

У БРИТАНІЇ ПОЧАВСЯ РЕФЕРЕНДУМ ПРО ВИХІД КРАЇНИ З ЄВРОСОЮЗУ

Довідатися про умови розміщення реклами в «УМ» можна на:

www.umoloda.kyiv.ua

І. ШИМАНЧУК
Рівне

*Коли Україна в нерівній боротьбі
Вся сходила кров'ю і слізьми стікала
І дружної помочі ждала собі,
Європа мовчала...
Олександр Олесь*

Упродовж віків Україна завжди була ключовою країною для безпеки Європи. Це добре розуміли польські королі, московські царі, османські султани. На жаль, сьогоднішні керманичі європейських країн та США цього не розуміють.

У Хотинській битві українські козаки гетьмана Сагайдачного врятували Європу від турецького загарбання. У 1659 р. після переможної Конотопської битви над московитами Річ Посполита на своєму сеймі не затвердила Гадяцьких статей гетьмана Виговського, за якими мала утворитися єдина держава з українців, поляків та литовців, і цим прирекла себе на загибель — тоді Польщу поділили між кількома імперіями. Україна ж втратила свою автономію, натомість Московія зміцніла і привласнила собі історію України, згодом назвавшись Росією, стала імперією та загрозою всій Європі.

Внаслідок багатовікового бездержав'я Україна втратила свою еліту і стала донором для чужих держав.

Роль України добре розумів Ленін, тому й зробив усе, щоб не випустити її з обіймів Росії. У 1918—1921 рр. дер-

ВІДГОМІН ВІКІВ

«Європа мовчала...»

Чи зробить нарешті Захід висновки з помилок минулого?

жави Антанти не допомогли УНР, а, навпаки, допомагали Росії, тим самим виплекавши для себе непримиренного, злобного противника — СРСР, який разом із гітлерівською Німеччиною почав Другу світову війну. 30 червня 1941 р. Гітлер не визнав проголошену у Львові незалежну Українську державу. У 1945 р. прем'єр-міністр Великобританії Черчилль та президент США Рузвельт, знаючи, що саме Сталін разом із Гітлером розпочали світову війну, погодилися на окупацію та встановлення комуністичного режиму у Східній Європі, тоді як УПА далі вела нерівну боротьбу з німецькими та московськими окупантами і сподівалась на допомогу США та Англії, але марно. Штати, маючи атомну бомбу, все ж пішли на поступки СРСР, тим самим зміцнили його, і це була велика помилка.

У наш час гаранті Будапештського меморандуму — США, Велика Британія, Франція, Росія, Китай — дозволили Росії, члену постійної Ради Безпеки ООН, порушити цей меморан-

дум. Росія нахабно окупувала Крим, частину Донбасу та посягає на безпеку Європи.

Керівництво НАТО і ЄС повинні зрозуміти, що Україна є ключовою державою в безпеці Європи, яка вже восьмий рік збройно протистоїть Росії, на що не здатна жодна інша країна цього континенту, навіть Німеччина, тому що українці завжди були вправними воїнами і добре знають усю підступність росіян. Натомість Німеччина дозволила будувати новий газопровід по Балтійському морю, чим іще більше підсилює Росію в економічному плані і тим самим зрадила Україну.

Польща та країни Балтики на собі пізнали всю людиноненавистливу, шовіністичну сутність Росії, тож усіляко допомагають Україні і не проти її входу до лав НАТО та ЄС, тому що розуміють можливості України у зміцненні цих європейських структур. Своєю часу добре розуміли можливості України й президенти Росії Горбачов та Єльцин, які ніяк не хотіли незалежності нашої країни. Не може погоди-

тись із цим і президент Путін, який чудово усвідомлює, що без України йому не вдасться відродити Російську імперію і загрозувати єдності Європи, її безпеці.

Московія-Росія, будучи спадкоємицею Золотої Орди, успадкувала від неї загарбницький ген і не може жити без окупації чужих земель. Російські царі, генсеки, президенти завжди мріяли і мріють про світове панування. Багатовікове виховання московитів у шовіністично-імперському дусі продовжується і зараз, тому змінити цю тенденцію може тільки повний крах Росії, як це сталося в 1945 р. з нацистською Німеччиною.

У наш час українська влада має сприяти любителям «руського міра», його пропагандистам безплатно, навіть з «підйомними», організувати їхній виїзд в улюблену ними Росію, щоб вони там будували «руський мір». Для телеканала «НАШ» і його новоявленої «зірки» Мураєва Україна чужа і непотрібна, тож скатертиною дорога до північного сусіда. ■

Олександр КОСОВЕЦЬ,
ліквідатор аварії на ЧАЕС II
категорії, член Національної
спілки журналістів України
Київ

НАБОЛІЛЕ

Ціна проїзду в міському транспорті не може бути ринковою!

Кілька порад міському голові

Восени минулого року киян ошелешили запланованим черговим карколомним підвищенням цін на проїзд. Один із численних заступників міського голови анонсував підвищення цін з 1 січня цього року до 20 гривень, тобто в 2,5 раза! Потім п. Кличко почав відпрацьовувати назад, зрозумівши, що таке підвищення цін для нього може бути фатальним. Підвищення відтермінували до кінця опалювального періоду, щоб зробити його не таким стрімким для киян. Пристрасті вляглися, але проблема загалом не зникла.

А чи взагалі варто підвищувати плату за проїзд у міському транспорті? Відповідь категорична — ні. Адже і нині ціна одnorазової поїздки в автобусі/метро перевищує «радянську» в 160 разів, у тролейбусі — в 200, а у трамваї — у 267 разів! Якщо порівняти нинішні ціни на бензин і паливо з «радянськими», то вони не зросли і в 100 разів, так само, як електроенергія. Зарплата водіїв теж не зросла з «радянської» у стільки ж, бо тоді водій «Ікаруса»-«гармошки» отримував 350-400 рублів.

У радянські часи міський транспорт був дотаційним (до речі, таким він є і в країнах Євросоюзу), то чому зараз у Києві він має бути самоокупним?

Більше того, в Кривому Розі він уже кілька років є безкоштовним. Невже фінансові можливості провінційного Кривого Рогу більші, ніж Києва? Навряд. А чи раціонально тратить-

ся київський міський бюджет? Тут є питання, особливо до фінансування апарату управління містом. Невже для ефективного управління містом необхідно міському голові мати двох перших (?) заступників і дванадцять (!) звичайних, при цьому сім із них мають однаковий «функціонал» — «з питань здійснення самоврядних повноважень»?

Автор протягом 32 років очолював організацію, яка за функціональною розгалуженістю не має аналогів у Європі. І мені для ефективного управління вистачало трьох заступників, при цьому не завжди ці посади були укомплектовані, але Грамоту Верховної Ради України ми отримали.

Тож, перш ніж укотре залазити в кишені киян і гостей міста, необхідно суттєво скоротити адміністративні витрати в міському бюджеті. Адже кожний заступник має цілий почет помічників, радників, секретарів, які займають відповідні площі, що потребують щоденного прибирання й опалення взимку. А ще витрати на утримання персонального службового автотранспорту — зарплата

водіїв, пальне, гаражі... Невже фінансові можливості 400-тисячного Талліна кращі, ніж у 3-мільйонного Києва, але у столиці Естонії міський транспорт уже кілька років є безплатним? Але там міський бюджет використовується раціональніше.

А ініційована кілька років тому керівництвом міста боротьба з «маршрутками» так нічим і не закінчилась. «Маршрутки», які раніше завжди були ініціаторами підвищення вартості проїзду, спокійно возять киян і гостей міста за 8-10 гривень. То чому міська влада вчиняє гвалт? Необхідно врешті-решт позбутись «маршруток», які відбирають готівку і вперто ігнорують видачу квитків, тоді всі кошти за проїзд містом ітимуть до міської скарбниці, яка суттєво збільшиться.

Тож до наведення ладу з порушених питань розмови про підвищення проїзду в київському міському транспорті варто припинити і розпочинати підвищення тільки паралельно зі зростанням реальної заробітної плати киян, при цьому пільги, гарантовані законодавством України, треба зберегти. ■

В Україні є чимало пам'яток культури та історії, які цілком могли би стати локаціями для зйомок історичних фільмів чи стрічок про середньовічних лицарів. Серед них і замок Калиновських у селі Сидорів, що на Тернопільщині, збудований ще в «бородотому» XVII столітті. Наразі з величної фортеці залишилась лише її північна частина з двоярусною трикутною в плані і дещо заокругленою ззовні сторожовою баштою.

ПОЛІТПАРНАС

Нападнику, стій!

Вадим КРИЩЕНКО
Київ

*Я — ліричний поет
Негучного пісенного складу,
Та коли в рідний край
Злісно рветься нападників рать,
Заряджаю слова —
Хай летять мого гніву снаряди,
І скарають отих,
Хто нам долі воліє зламать.*

*Хочу чимсь підсобить
Нашим воїнам — мужнім солдатам,*

*Що героїстично стоять
В бліндажах перестрілних узвиш.
Гей, нападнику, стій!
Повертайся до тамбовської хати,
Бо бабахне і в'є
На снаряд перетворений вірш.*

*Нам не треба війни,
Нам не треба смертей і руїни,
Сліз з дитячих очей,
Матерів в чорних стрічках журби.
Гей, нападнику, стій!
В цьому нападі сам ти загинеш,
А від зла і погроз
Зостанеться лиш пляма ганьби.*

■ НА ЩОДЕНЬ

Що покласти в тортмошок?

Рецепти ситних страв, які зручно брати з собою на роботу

Олена ЧЕРКАСЕЦЬ

Ідальні на роботі немає, кафе поблизу — також, а доставка — страшенно дорога. Що робити, якщо протягом робочого дня немає можливості вийти з офісу і нормально пообідати? Можна гризти горішки-насиння, втішаючи себе тим, що це принаймні корисно, можна щоденно їсти бутерброди з ковбасою і спохопитись уже влітку, коли улюблений костюм зменшився так розмірів на два... А можна повноцінно ласувати смачними і корисними стравами, адже сидіти весь день на кефірі з булочкою — точно не вихід. Тоді у поміч приходять страви власного приготування. А якщо у вас на роботі є ще й мікрохвильовка — взагалі проблему вирішено. То що з'їсти на обід на роботі? А ось ми вам зараз усе й розповімо!

Італійський салат

Дана страва досить цікава і відрізняється від багатьох інших, оскільки слугує одразу і салатом, і гарніром. Тобто вона однаково смачна і в гарячому, і в холодному вигляді та ще й досить бюджетна.

Для салату вам знадобиться: цілнозернові макарони — 100 г; куряча грудка — 250 г; сир «Моцарела» — 50 г; оливки — 4 шт; болгарський перець або помідори — 2 шт.; морква — 1 шт; оливкова олія.

Займемося приготуванням. Відваріть макарони, як вказано на упаковці, відкиньте їх на друшляк і обдайте холодною водою. Пересипте макарони в ємність для продуктів. Маслини розріжте навпіл і вийміть кісточки.

З болгарського перцю видавіть серцевину, очистіть його від насіння та наріжте соломкою. Моркву почистіть і натріть на тертці.

Обсмажуйте овочі на середньому вогні протягом п'яти хвилин. Додайте моркву і перець до макаронів, перемішайте і присипте спеціями. Тепер відваріть курячу грудку і розберіть її на волокна.

З'єднайте всі продукти, додайте сир «Моцарела» і заправте салат оливковою олією. Такий простий гарнір можна приготувати навіть до святкової дати. А в буденний день це розкішний обід.

Шаурма з куркою і сиром по-домашньому

Цю страву ми звикли купувати на вулиці у кіосках фастфуду, але свіжість та якість інгредієнтів там нерідко викликають сумнів. Приготувати смачну шаурму в домашніх умовах нескладно: вона складатиметься з вірменського лаваша, м'яса і свіжих овочів. У ній немає ніяких шкідливих продуктів, тому цю їжу можна не тільки дорослим споживати, а й давати на перекус у школу й дітям.

Головні компоненти начинки — м'ясо й спеції! Але, окрім них, у шаурму кладуть помідори, цибулю, перець, солоні чи мариновані огірки, капусту, листя салату, гриби, кукурудзу, корейську моркву... Гриби, до речі, можна використовувати як мариновані, так і підсмажені з цибулькою. Якихось чітких правил тут не існує, ви можете покласти все, що вам подобається. А ще використовуйте зелень: кріп, кінзу, базилік, петрушку.

А тепер найголовніше — правильно вибрати лаваш, який обов'язково має бути свіжим. Якщо він бодай трішки підсох, то для приготування цієї страви не підходить, оскільки його важко буде згорнути без тріщин і розривів.

Тепер до роботи. Для того, щоб

Плов.

Норвезький салат.

ваша шаурма вийшла соковитою та м'якою, м'ясо обов'язково необхідно попередньо замаринувати. Підійдуть лимонний сік, кефір, несолодкий йогурт, оливкова олія, соєвий соус... Будь-який найпростіший маринад зробить навіть жорстке м'ясо ніжним та смачним. Після того, як м'ясо кілька годин помаринувалося, злегка обсушіть його паперовим рушником та підсмажте. Найкраще використовувати для цього чавунну сковорідку. Свинину та яловичину слід смажити на добре прогрійтій практично сухій сковорідці, постійно помішуючи до рум'яної скоринки. А ось куряче та індиче філе — з додаванням маринаду, в якому м'ясо й маринувалося.

Наприкінці смаження можна додати трішки французької чи діжонської гірчиці. Завдяки такій технології ваша грудка, яка пісна та сухувата, стане дуже соковитою.

А тим часом готуємо соус для начинки: для цього можна використовувати сметану, сир (твердий або вершковий), майонез, часниковий або сметанний соус, кетчуп, гірчицю тощо. Для любителів гостренького найсмачнішою буде шаурма з часниковим соусом, на приготування якого витратите всього кілька хвилин: для цього необхідно змішати сметану з часником і солоним огірком і подрібнити до однорідності у блендері.

Далі викладаємо начинку — і згортаємо-пеленаємо нашу шаурму так, аби з неї не витікав м'ясний та овочевий сік.

Розгорніть лист лаваша на столі і від краю відступіть кілька сантиметрів. Першим шаром завжди викладають овочі: моркву, огірки, капусту, що завгодно, окрім помідорів, їх краще викладати на м'ясо. Потім покладіть лист салату чи подрібнену зелень, а на нього — м'ясо. Полейте пригтованим раніше соусом. Далі черга за додатковими компонентами на кшталт консервованої кукурудзи, горошку чи грибів. Зверху все щедро притрушуємо тертим сиром.

Начинку слід спочатку накрити короткою частиною лаваша, потім зігнути по краях бокові частини і наприкінці у кілька обертів згорнути рулет.

Вже готову заготовку слід злегка обсмажити на сухій сковорідці з обох боків. Звісно, що краще використовувати сковорідку-гриль, яка зробить на шаурмі апетитні смугасті підпалини. Проте, якщо такого кухонного начиння у вас немає, можна скористатися і чавунною. Зверху бажано розташувати якийсь вантаж. Підійде навіть банка з водою, встановлена зверху на кухонну дощечку.

Вогонь слід робити помірний, щоб усі складники встигли добре прогретися всередині й розплавився сир. Якщо ж смажи-

Шаурма.

Салат з макаронами італійський.

ти шаурму на сильному вогні, то лаваш швидко підгорить, а всередині начинка залишиться холодною. Вдома подавайте одразу просто з жару. А для перекусу на роботі наріжте готову страву на шматочки і розігрійте кілька хвилин у мікрохвильовці. Повірте, це буде однаково смачно.

Найсмачніший плов з курки

Це сучасна інтерпретація традиційної східної страви. Існують два різновиди плову — узбецький і азербайджанський, які відрізняються тим, як готувати страву. У першому випадку рис і м'ясо — а це баранина або свинина — готуються разом, у другому — окремо, а в кінці з'єднуються. Для смаку додають усяку всячину: сухофрукти, родзинки, барбарис, овочі, горіхи, прянощі. І хоч говорять, що справжній плов готують у казані на вогнищі, ми приготуємо його по-своєму.

Плов з куркою — це саме та страва, яку можна взяти з собою на обід на роботу. Оскільки вона нежирна, її можна смакувати навіть холодною.

Отож спробуємо приготувати. Для цього знадобиться: куряче філе — 1 кг, морква — 500 г, цибуля ріпчаста — 500 г, рис — 500 г, часник — 3 головки, рослинна олія — 250 мл, зіра — 1 ч. ложка, сіль, перець.

У каструлю з товстим дном влийте рослинну олію та покладіть туди нарізане невеликими кубиками куряче філе. Посоліть та поперчіть за смаком. У той час, як смажиться м'ясо, очистіть моркву та натріть її на тертушку. Цибулю «роздягніть» від лупиння і наріжте півкільцями. Коли м'ясо набере рум'яного кольору, додайте овочі і смажте, доки цибуля не набуде золотистого кольору.

Добре переберіть рис і потім ретельно його промийте, щоб не було сміття і бруду. Висипте його в гусятницю і залийте кип'яченою водою, вона повин-

на покрити рис на висоту близько трьох сантиметрів. Потім зменшіть вогонь до середнього, закрийте плов кришкою і варіть до повного випаровування води протягом години. Головне — рис не перемішувати!

Коли вода випарується, вимкніть вогонь, відкрийте кришку, вставте в плов очищений часник, знову закрийте кришкою і залиште його настоюватися на пів години. Все, страва готова. Можете розкласти по лоточках і пригостити цією смакотаю своїх колег.

Норвезький салат з оселедцем

Це досить бюджетний рецепт салату без майонезу, утім смачний, корисний та ще й швидкий у приготуванні.

Вам знадобиться оселедець слабосолений, картопля — 3-4 штуки, огірок солоний — 2-3 штуки, цибулина червона, олія нерафінована — 3-4 столові ложки.

Відваріть картоплю, наріжте її кубиками та відразу помістіть її у глибоку миску, куди будемо висипати усі інгредієнти.

З сіллю — обережно, тому що солоних інгредієнтів вистачає. Далі беремося розбирати оселедець. Нарізаємо його і також перемішуємо в миску. Наступним інгредієнтом буде солоний огірок. Досить пари-трьох невеликих. Він потрібен для додаткового забарвлення. Нарізаємо дрібними кубиками і висипаємо до вже наявних інгредієнтів.

Окрасою салату стане червона цибуля. Її нарізаємо півкільцями.

Заправкою для салату буде ароматна соняшникова олія. Кілька столових ложок, не більше.

Перемішуємо і розкладаємо по тарілках, а у нашому випадку по лотках, прикрашаємо червоною цибулею зверху, не забуваємо взяти виделку. І вуаля! Ваша обідня страва — готова.

Смачної вам роботи в офісі! ■

НОМІНАНТ

Комікс-реквієм:

несподівана
відвертість

Костянтин РОДИК

Коли мандруєш європейськими містами, твій шлях повсякчас перепливають книгарні. І причаровують вони не так навіть репертуаром чи мерчендайзингом, як тим, що відкриваються рано-вранці, разом із сусідніми кав'ярнями: можеш забігти по книжку дорогою на роботу (до речі, так само незвично для нас рано відчиняються й бібліотеки). І ще: чи не кожна третя книгарня торгує винятково коміксами. А серед універсальних книгарень не побачив жодної, де не було б осяжного відділу графічних історій.

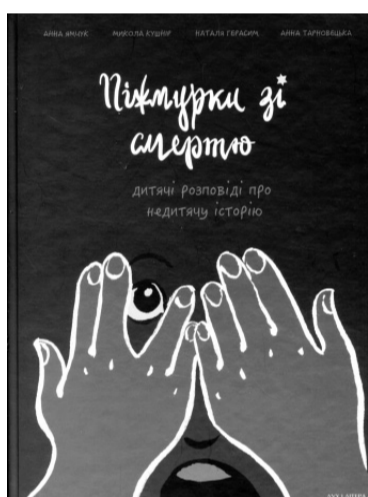

Книгарня коміксів у Брюсселі; 7-ма ранку.
Фото Костянтина РОДИКА.

Комікси на Заході — це зовсім не товар для дітей-підлітків. Такі там, звісно, є, окремими стелажками, але загалом комікси — то книжки для людей іншого сприйнятвого типу, візуального. І адресовані переважно дорослим. Розмаїт детективів, трилерів та любовних романів. Адаптації світової класики. Минувшина закоміксована чи не вся. Ось подарункова графічна історія Брюсселя у трьох томах. А там — історія Франції часів Другої світової, оповіdana кінодокументалістом Томасом Колареком і популярним філософом Мішелем Онфре (українською перекладено дві його праці; рецензія на одну з них — в «УМ» від 25.01.2017).

Неабияким попитом, судячи з розмаїтої пропозиції, користуються графічні біографії — від художників та письменників до політиків. Власне, «політичний» сегмент комікс-асортименту вражає найбільше. Графічні репортажі воєнних кореспондентів із «гарячих точок»; журналістське розслідування міждержавної корупції — «Саркозі й Каддафі: гроші та бомби»; аналітична прогностика — «Арабське майбутнє: молодь на Близькому Сході». Складних тем для індустрії графічних історій не існує — як-от, наприклад, культурологічна інтерпретація уроків Авшвіца.

Щось подібне запропонувало торік київське видавництво «Дух і Літера»: композицію зі свідчень очевидців Голокосту в Чернівцях «Піжмурки зі смертю». Дитячі розповіді про недитячу історію. Оповідь побудовано у вигляді діалогу двох сучасних 13-річних підлітків у музеї історії та культури євреїв Буковини та під час спільних походів містом. Старшокласниця Еріка розповідає гімназистові Олексію драматичні історії кількох дитлахів віком 6 і 9 років, які зіткнулися з воєнним лихом. Наприкінці кожного розділу — лаконічні «дорослі» коментарі, що відтворюють місцевий історичний контекст. Спогади маленьких в'язнів гетто вималювано у стилістиці мультяшних «Сімпсонів», що, як відомо, добре «заходять» глядачам будь-якого віку.

Як пригледітися — це структура, успішно використана у кількох відомих літературних творах. Приміром, у романі «Життя попереду» Емілі Ажара (псевдо Ромена Гарі, під яким письменник здобув другу Гонкурівську премію у 1975-му). Там також оповідачеві спочатку шість років, тоді дев'ять, потім тринадцять, а наприкінці до читача говорить уже геть доросла (з погляду дошкільняти) людина віком понад двадцять. Точнісінько так само побудовано й останній роман Стівена Кінга «Згодом» (2021): чотири вікові погляди на одну історію. Такий спосіб організації тексту дозволяє авторові проговорювати надскладні «прості» питання й унікаати банальних відповідей, спричинених дорослим прагматизмом. І зараз — оминути дидактичну зарозумілість, отой горезвісний «виховний момент».

Ось у нашій книжці картинка, де напхом напханий пором переправляє євреїв через Дністер (депортация чернівецького гетто до Трансністрії): в'язень стрибає з борту в річку, лунає постріл охоронця. «То була невдала спроба втечі?» — запитує дев'ятирічний хлопчик у тата; «Ні, сину, то була вдала спроба вкоротити собі віку», — відповідає той; а мати, сім'я котрої вже побувала у кількох колах пекла, ніби реконструює останню думку самогубця: «Мені страшно від думки про те, що нас чекає на тому березі...»

Не завжди екзистенційні пи-

тання набувають відповідей у цій книжці. Як-от в епізоді, коли людей женуть на розстріл і «місцеві жителі були не тільки в колоні, але й серед конвоїрів». Олексій спантелечений: «Еріко, але як могло статися, що серед конвоїрів був учитель математики Йосипа?». Та не здатна пояснити: «На це питання немає однозначної відповіді...». Напевне, така можна відповісти — але для цього спочатку треба б адаптувати до дитячого сприйняття «Банальність зла» Ханни Арендт...

«Піжмурки зі смертю» — правдиво-жорстока книжка. Влітку 1940-го СССР анексував у Румунії Буковину. Почалася мобілізація до Червоної армії. Шестирічний хлопчик пригадає, як побачив батька-адвоката у советському однострої: «Татку, чому на тобі такий дивний одяг?». Мати каже малому: «Тепер наш тато — солдат, Герберте, він захищатиме нас із тобою від поганих людей!». Ну так — попервах здавалося, що гірше за румунів нікого бути не може. Але ж автори нашої графічної історії мусили б знати більше за колишнього Герберта і його маму? Коли мова добирає весни 1944-го, «освободителі» знову вигулюють на малюнках і в коментарях: офіцер простягає руку до чернівецької з малою на руках: «Ось, тримай цукерку, дівчинко!». Як таке можливо після «Солодкої Дарусі», з ТИМИ цукерками?! Можна було би вва-

КОРОТКІ СПИСКИ: ДИТЯЧЕ СВЯТО

Далі публікуємо Короткі списки кращих видань сезону-2021, визначені наприкінці грудня експертами Всеукраїнського рейтингу «Книжка року». Шорт листи подано за абеткою — лавреатів буде названо незабаром.

Книжки для малечі

- Оленка БУГРЕНКОВА. Як зліпити сніговика. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 24 с. (к)
- Саша ВОЙЦЕХІВСЬКА. Марусині важливі справи. — К.: Наш формат, 40 с. (п)
- Ліна ЖУТАУТЕ. Кіка-Міка і велика П'ятьма; Кіка-Міка та омріяний день народження. — К.: Знання, 36+36 с. (п)
- Найкращі вірші для дітей. Сашко ДЕРМАНСЬКИЙ. Прикольні вірші; Наталя ЗАБІЛА. Улюблені вірші; Вікторія НИКОЛЕНКО. Школьні вірші; Ганна ЧУБАЧ. Веселі вірші. — Х.: Школа, 80+80+80+96 с. (п)
- Григорій ФАЛЬКОВИЧ. Пароплави і кити. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 32 с. (п)
- Василь ФЕДІСНКО. Всезнатика. Мій перший підручник; Лічба від 1 до 5; Чарівний світ. Дракончик. Однорожок. Русалонька; Сергій ЦУШКО. Хто там? Сергій ЦУШКО, Василь ФЕДІСНКО. Книжка з подвійним секретом. Джунглі. Транспорт. У лісі. Ферма. — Х.: Школа, 30+18+10+10+18+10+10+10+10 с. (к)
- Леонід ХМІЛЕВСЬКИЙ. Казка про рожеву пташку Фламінго. — К.: б/н, 38 с. (к)

* номінувалося 18 видань

Література для молодших школярів

- Велика ілюстрована книга казок. Том 2. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 128 с. (п)
- Валя ВЗДУЛЬСЬКА. Українські скарби; Олеся МАМЧИЧ / Софія ТОМІЛЕНКО. Овва як була! Абетка з історії України. — К.: Портал, 88+72 с. (п)
- Григорій Скворода — дітям. Байки в переказі Олександра Виженка і малюнках-згадках Анни Сезон. — К.: Час майстрів, 108 с. (п)
- Сашко ДЕРМАНСЬКИЙ. День народження привида; Три казкові повісті. — К.: Наш формат, 48+304 с. (п)
- Сашко ДЕРМАНСЬКИЙ. Різдвяна крамничка тітоньки Мальви. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 56 с. (п)
- Козаки правлять країною. — Брустурів: Discursus, 80 с. (о)
- Юрій НІКІТІНСЬКИЙ. Міцна дружба Дімона. — Х.: Ранок, 64 с. (п)

* номінувалося 33 видання

Література для школярів середніх класів

- Надія ГЕРБІШ, Ярослав ГРИЦАК. Велика різдвяна книжка. — К.: Портал, 200 с. (п)
- Наталка МАЛЕТІЧ. Леся. Мандрівний клубочок. — К.: Портал, 152 с. (п)
- Зірка МЕНЗАТЮК. Величні собори України. — Чернівці: Букрек, 192 с. (п)
- Джоан Е. РОЛІНГ. Квідич крізь віки; Різдвяна свинка. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 160+320 с. (п)
- Олена ШКАВРОН, Наталія ШЕЙН. Експедиція за дивовижними тваринами. — К.: Час майстрів, 216 с. (п)
- Анна ЯМЧУК, Микола КУШНІР, Наталія ГЕРАСИМ, Анна ТАРНОВЕЦЬКА. Піжмурки зі смертю. Дитячі розповіді про недитячу історію. — К.: Дух і Літера, 112 с. (п)
- Петро ЯЦЕНКО. Сила пари; Союз радянських речей. — К.: Портал, 120+152 с. (п)

* номінувалося 34 видання

Книжки для юнацтва

- Анна БАГРЯНА. Вітрова гора. — К.: Наш формат, 240 с. (п)
- Вони змінили світ. Лікарі й біологи. — Х.: Талант, 120 с. (п)
- Сергій ГРИДІН. Крейзи. — К.: Знання, 95 с. (п)
- Анастасія ЛЕВКОВА. Спільна мова. Як народжуються і живуть слова. — К.: Портал, 200 с. (п)
- Тетяна РУБАН. Фізик. — Х.: Талант, 112 с. (п)
- Дж.Р.П. ТОЛКІН. Гобіт, або Туди і звідти. — Л.: Астролібія, 304 с. (п)
- Апа SHARK. Моя Америка. — Х.: Ранок, 208 с. (п)

* номінувалося 23 видання

жати це прихованою алюзією, але подальший перебіг оповіді свідчить радше про те, що автори коміксу й не читали роману Марії Матіос.

Дивно виглядає сьогодні ця «толерантність» до советської окупації, що своєю брутальністю аж ніяк не поступалася румунській, проте мала набагато серйозніші хронічні наслідки. Ситуацію рятує хіба художниця: червоні солдати та петлиці советських солдатів виразно дисонують із колоровою стилістикою усього коміксу, виглядаючи «як волосся в супі». Це означення з якоїсь книжки Ільфа і Петрова. А ще у них є про «неспалому ідею» — у нашому випадку такою є поблажливість до досі токсичних советських мітів. Але спішемо це на перший млинець: «Піжмурки зі смертю» — піонерська книжка; так і про таке українські видавці зі своїм молодим читачем досі не розмовляли. Вийшло —

окрім означених «але» — професійно, а відтак привабливо.

До речі, «Дух і Літера» не вперше запроваджує на вітчизняний ринок якісний графічний нонфікшн. 2019-го вийшла біографія Анни Франк від майстрів коміксу з Нью-Йорка. На звороті обкладинки наведені захоплені відгуки тамтешньої преси про це видання, зокрема, й такий: «Найкращий зразок ідеальною шлюбу між журналістикою та мистецтвом». І це — не перебільшення.

Книжка вітчизняних авторів (Анна Ямчук та Микола Кушнір — тексти, Наталія Герасим — консультування, Анна Тарновецька — художниця), можливо, й поступається у технічній вправності, однак цілком конкурентна до тієї американської. ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

Дмитро ПОГОДЖУК

Таки вдалося мені вполювати обдаровану гуцульську мисткиню Арсенію Кісичук не в її замському помешканні, а в рідному Космачі на Гуцульщині, де вона насолоджувалась красою рідних гір з мольбертом у руках і намагалася відтворити те космацьке диво на папері, бо дуже вже полюбила художниця акварель і в маларстві віддає перевагу акварельним фарбам. З майбутньої картини переливалися різними відтінками зелені зарості папороті, а над ними звисали, ніби ліани, вербові галузки. Арсенія віддавна кохається в пейзажах рідних околиць і картину, над якою працювала, зарахує до їх числа, назвавши «Розцвітала папороть в Карпатах».

Ходять у горах легенди, що цвіт папороті може побачити не кожна людина, а тільки надзвичайно щаслива і чистого сумління та й файної вдачі. Якраз такою і є Арсенія Кісичук і, либонь, тому їй вдалося помилуватися цвітом папороті та ще й написати таку доладну картину. Хоч малярству мисткиня приділяє зазвичай обмаль уваги, бо її життя, її кебета — то все-таки шкіра. А вже цьому ремеслу надавали і надають у її родинному гнізді — Космачі — першорядного значення. І серед відомих майстрів тут значилися Курило Гудим'як, Анна Никорак, Семен Дудюк, Василь Гудим'як, Семен Боб'як... Отож, аби збагнути секрети творчості Арсенії Кісичук, маємо перенестися до Космача, де в 1960 році напровесні на небосхилі народних мастаків зійшла її зоря.

Коваль прийшов до дружини-породіллі аж десятої днини

Дзвонили дзвони в космацьких церквах і нагадували горянам про службу Богу, бо була неділя. Не просто неділя, а Шуткова неділя, звана в Україні як Вербна. Семениха Пожоджучка бігла берегом Тікачі й несла в руці цинівку з рум'яковою гарбатою. Не бігла, а летіла, бо у її доньки Анни врешті-решт народилася дитина. Дівчинка.

Як священник відправив службу Богу, освятив шутку, вийшли газди і газдині, легіні і дівочки з церкви — і понісся Космаччиною поголос-звістка, що в Анни Пожоджук та Николи Кісичука народилася дівочка.

— Не я б'ю, шутка б'є! Віднині за тижень — Великдень! З онукою вас, Семенихо! — вітали на церковному подвір'ї Параску Пожоджук знайомі горішнани, куди вона, захекана, ледве встигла добігти з пологового будинку, аби не запізнитися на службу Богу. А знало її багато космачан, бо була в селі поштовою, єдиною швалею на цілу Космацьку Гуцульщину.

А тим часом блаженна Анна чекала свого чоловіка, аби з ним розділити народження дочки. Чекала від нього гратуляцій, та він не йшов. Запивав зі споборниками в кузні. Він був сільським ковалем. Вислуховував глузування п'яної ватаги: «Який ти коваль, коли у тебе донька народилася, а не син...». Коваль візьме ті докори глибоко до серця і прийде до дружини в пологовий будинок аж десятої днини, принесе породіллі пляшку пива, витягне з кишени два засмальцовані пряники та подасть акушерці. Опісля візьме донечку на руки і покватиться додому. Покватиться не сільським гостинцем, аби бачили люди, а бережком потічка Тікачі навпроти течії і вийде Рипою, що притулилася до Семенішиного кавалка ґрунту. Увійде до хати і не покладе дою в яворову колісочку, а в кут на постіль, аби там лежала. Анна, ще ідучи за чоловіком, вже добре розуміла: її сімейному щастю приходить кінець.

На сороковий день в Семенішиній світлиці зберуться чотири пари кумів, гості, прийде старенький парох Космача отець Дольний і охрестить дівчинку, дасть їй ім'я та поблагословить на щастя, на долю, на багато літ. А батька-ковала знову непокоїтиме думка, що його первістком стала донька, а не син. Він задумає зле і підніме руку на свою дитинку, аби згубити її зі світу. Та дівчинка народилася на Шуткову неділю, і Господь заступить її собою, відборонить її від несподіваної смерті. А наступного дня постаріла за ніч від горя Парас-

АРТ-ПРОСТІР

Розцвітає папороть у Карпатах, «Батурин горить»...

Знана в Космачі та Івано-Франківську кравчиня і вишивальниця Арсенія Кісичук творить дивовижні скульптури зі шкіри

ка Пожоджук покличе свого зятя і скаже: «Як ви підняли руку на малу дитинку, на свою кровинку, то що зробите зі мною, з дружиною Анною? Я не подам вас до суду, най Господь Бог дасть вам належне за содіяне. Даю вам як відкупну — будинок, лишень заберіться з нашого життя».

І він пішов. Пішов, як іде блудний син, — галасвіта. Аби лютий коваль не вбив ще й Анни, Семениха збере її і відправить до Станіславова учитись на лікарку. А скалічену внучку виходить, випестить і в два з половиною рочки таки поставить на ноги.

Нині немає уже на світі Семенихи Пожоджучки, і коваль Никола Кісичук вже давно на дорозі правди. Та й Анну Господь покликав до себе. Залишилась тільки пам'ять у старших людей у Космачі. А до нас іде дівчинка — та сама, котрій судилося вижити і подивувати своїм талантом світ.

Гуцульщина, Шевченкіана, Стефаникові мотиви

Іде нині вже жінка, на долю якої звалилось багато бід. Іде Арсенія Кісичук як зрлий митець, як істинний художник до свого глядача, до свого шанувальника, іде зі своєї майстерні-робітні. Іде з маленького закутка — кімнатки на піддашші старого станіславівського дерев'яного будинку, яка одночасно слугує їм з чоловіком Миколою і майстернею, і вітальнею, і кухнею, і спальнею, бо саме так у нашій державі можновладці поцінують талант. Талант горнеться до таланту, краса до краси.

Арсенія поєднала свою долю з парубком зі славної родини Кубійовичів Миколою Кривком. Живуть собі удвох, як голуб з голубкою, воркують, радяться і творять чудові твори мистецтва. Микола малює гарні картини, різьбить, зокрема різьбив іконостас у Космачі до церкви Святої Трійці. Арсенія — прегарно вишиває, особливо низзю, творить екстраординарні рушники і успадкувала ремесло бабусі — вона звана в Космачі та Івано-Франківську кравчиня. Але основа творчості — обробка шкіри. Не просто обробка, як у давнину, а дивовижні скульптурки зі шкіри.

Творчість Арсенії Кісичук умовно можна поділити на такі цикли: тематика Космацької Гуцульщини, Шевченкіана, Стефаникові мотиви та християнство на зламі тисячоліть. Перш ніж створити твір, Арсенія виконує десятки, а часом і сотні ескізів, кольорову гаму, вивчає тему, читає-перечитує історичні твори. Коли створить композицію, знайде форму, вирішить пластичну ідею, підбере шкіру — починає працювати над виробом. Позаяк шкіра не є білою, а має тілесний колір, то мисткиня використовує якомога світлішу, аби художній твір був виконаний у гарячій гамі барв. Пластику фігур тварин, дерев, квітів тощо Арсенія робить якомога декоративніше, графічніше, унікально при цьому натуралізму. Такі пошуки тривають довго, аби добитись лаконічності, проте мисткиня зберігає при цьому історичні моменти, цецто золоту серединку. А це найскладніше.

Надзвичайно притаманною для творів Арсенії Кісичук є їхня монументальність (навіть якщо це звичайне, на перший погляд, пуделко). Уся творчість художниці пронизана символізмом, який не ранив очі. В «Гайдамаках» Арсенії Кісичук за однойменним твором Тараса Шевченка — це шкіряна пластика, прикрашена символами сльози, зерна,

Знана мисткиня Арсенія Кісичук.

Космацький «капелюх». Фото з власного архіву.

Роботи зі шкіри Арсенії Кісичук.

зокрема пророслого, яке символізує багатство України як хлібної держави, продовження нашого прадідівського роду. Захоплюю з цієї серії є й інакша робота мисткині — «Батурин горить», котра за своєю пластикою нагадує свічку-огарок. Поодинокі видніються фігурки людей. Це все, що залишилось у той час від Батурина, знищеного, сплюндрованого російськими завойовниками.

Сумно перегукується з нинішнім днем ще одна робота Арсенії — «Заки море перелечу». На ній мисткиня зобразила лебедя, який склав крила, і по ньому, покидаючи могили своїх предків, ідуть у вічність галичани — в чужі світи, за кавалком хліба. Ідуть битим шляхом, а навкруги вирує океан. Робота виготовлена способом морщення шкіри і пофарбована в кольорі темного океану. Тільки молода пара — молода сім'я — залишається на своїй землі. Це наша надія. Це — майбутнє України.

Витвори Арсенії Кісичук зачаровують композицією, технікою виконання, багатством барв. Як-от «Камінний хрест». На ній український селянин оре чорне поле, аде чорноземами так багата земля наша. А доокруж — гарячі барви. Це сонце пече немилосердно. І думи селянина, як межі, ідуть з-під поля. І стоїть хрест на горбі. Він упав тінню, як межа між сусідами-ворогами. Це дорога в далеку Канаду. Це казкове пуделко, що має назву «Камінний хрест», не раз намагалися придбати в Арсенії то японці, то італійці, то французи, які навіть не обізнані з українською літературою, історією, не знають української мови, проте мова творчості Арсенії Кісичук доступна для всіх.

Данина рідному Космачу і широкому світові

Або пуделко «Аркан». Це данина пам'яті рідному Космачеві. Заворожена місцевими народними обрядами і звичаями, Арсенія Кісичук не раз бувала на космацьких весіллях, милувалася ношею космацьких гуцулів, їхніми запальними танцями і, безсумнівно, щораз глибше занурювалася в історію Космача. Так і виник задум створити виняткове пуделко «Аркан», справжню реліквію. На ньому художниця зобразила, як біля ватри танцюють легіні запальний танець, а над ними гордо височать золоті Космацькі гори. Цю серію доповнює пуделко «Різдво» — один з останніх виробів мисткині. Від нього віє особливою святковістю: ангели обступили Дитя, а внизу — царі і пастирі, мати

Божа і старий Йосиф. Усі вони розділені ангелом. Зачудовує лаконічність, декоративність фігур, графічність. Тут немає нічого зайвого, переважає аскетизм, і тільки блищить зоря, що сповіщає про народження Месії.

З таких малих форм, як пуделко, скриньки, обкладинки до книг, почесні адреси, сумки тощо, поступово народжується шкіряна монументальна пластика — особлива авторська техніка, до якої Арсенія йшла довгі роки. Поки тема ця невичерпана, вона буде творити довго, правдоподібно, і не один рік.

Арсенія одну й ту ж тему може обігрувати багато разів, знову і знову-таки повертатися до неї, робити нові композиції, справжні відкриття. І всякчас шукати нові форми, дизайнерські вирішення. Усі композиції розписує мисткиня фарбами, які підсилюють відчуття, розкривають тему. Художниця володіє сімнадцятьма техніками художньої обробки шкіри.

Шлях Арсенії у велике мистецтво починався таки з Космача. Із тих давніх мистецьких шкіл, які й нині мають світову славу. Серед них і космацька школа обробки шкіри, яку в різні часи представляли і репрезентують зараз славні роди Гудим'яків, Дзвінчуків, Пожоджуків, Боб'яків, Янкошуків, Дудюків, Никораків... Вони не могли не вплинути на юну Арсенію. Бо ще на початку минулого століття шкіряні вироби Василя Пожоджука з присілка Бані були добре знані не лише на Гуцульщині, а й у Франції, Чехії, Польщі, Австрії.

Власне, коли перед Арсенією постав вибір професії, то юна космачанка не вагалася, а з великим захватом пішла вчитися в Косівський технікум народних художніх промислів імені Василя Касіяна, в якому закінчила відділ обробки шкіри. Та цього для неї виявилось замало. Згадалися тоді Шевченкові слова: «і свого не цурайтесь, і чужого научайтесь». Тож вирішила Арсенія повчитись ще в імени-

тих майстрів з обробки шкіри Латвії, Литви, Естонії і, безперечно, в народних умільців Гуцульщини. А це значить, що в народне мистецтво Арсенія прийшла вже зрілою умільцею, професійною і високообдарованою, справжнім універсалом. Вона бачить різницю між мистцем і майстром лише в тому, що майстер виконує одну роботу протягом усього свого життя і досягає неабиякої досконалості в певному виді своєї творчості, а професійний художник володіє сумою знань, і насамперед малюнка, живопису, композиції. Він торує свою дорогу, використовуючи ці знання. Добре знає історію мистецтва, скульптуру і створює цілковито інше мистецьке середовище.

Арсенії всього цього не бракує. Проте вона ще глибше національна мисткиня і патріотка України та дуже горда з того, що її виняткова творчість так файно репрезентує українську націю в Україні і світі. Вона органічно поєднує у своїй творчості різні концепції, історичні колізії, по-сучасному їх інтерпретує. Це й принесло їй визнання, і вона першою з космачських мистців та й взагалі випускників Косівського технікуму отримала у 2000 році літературно-мистецьку премію імені Василя Стефаника в номінації образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва.

Чотири пори року, чотири сторони світу, чотири вітри і чотири темпераменти

Хтось, можливо, кепкує з Арсенії, чому вона у своїй творчості так вцепилася за той хрест? Але ж усім добре відомо, що саме він символізує чотири пори року, чотири сторони світу, чотири вітри і чотири темпераменти. До того ж наша Церква усе починає хрестом і усе ним закінчує. Тож не дивно, що саме цей символ зайняв так багато місця у творчості Арсенії Кісичук.

Однак творчий портрет мисткині був би неповним, якби ми не згадали про її друзів і однодумців. Якраз із ними в залі Івано-Франківської організації Національної спілки художників України перед Великодніми святами 2000 року Арсенія Кісичук зорганізувала виставку під романтичною назвою «Арсенія з односторонніми». Звісно, основу виставки становили твори самої Арсенії, а поруч з ними експонувалися витвори зі шкіри її приятелів Наталії Винницької, Тетяни Матвіїшин, Ольги Шулепи, Галини Бабака, Ірини Костюк, Світлани Петренко, Лідії Стефанишин, Оксани Бейлах, Мирослава Яремака, Наталі Басєвської, Валентини Шіляк з Івано-Франківська, Любові Гумен зі Снятинщини, Ігоря Копчика зі Львова, Івана Шимчука з Косова, Галини Олександрівни Надвірної... Ця виставка отримала немало схвальних відгуків у пресі. Зокрема, часопис «Експрес» підкреслював: «В Івано-Франківську закінчилася художня виставка, яку тисячі відвідувачів оглядали, наче справжнє диво. Те, що вдалося організувати визнаній майстрині Арсенії Кісичук, — унікальна річ не тільки для України. Від 10 до 23 квітня у виставковій залі Івано-Франківської організації Національної спілки художників України експоновано роботи західноукраїнських майстрів художньої оброб-

ки шкіри. Експозиції, рівної франківській за масштабністю, досі не було».

Необхідно зазначити, що ця виставка зорганізувала Арсенія задля того, аби привернути увагу громадськості та й преси до сучасного стану в мистецтві художньої обробки шкіри: на ті мізерні статки, які мають мистці, на постійну хронічну нестачу матеріалу — шкіри — та й її високу ціну, на цілковиту байдужість урядових структур до народної творчості. А вночі свій творчий звіт Арсенія Кісичук присвятила своїм сороковим роковинам від дня народження, двадцятиліттю творчої діяльності та десятиліттю перебування в членствах Національної спілки художників України.

Арсенія Кісичук знайшла свій шлях у декоративно-ужитковому мистецтві. Сьогодні її почерк немислимо сплутати з творчістю інших мистців цього профілю. Вона впевнено крокує попереду серед майстрів обробки шкіри України і веде за собою інших. А бути першою, звісно, нелегко. Та потужна енергія, яку випромінюють твори Арсенії, приводить у виставкові зали сотні глядачів, які знову і знову повертаються. Кожен шанувальник творчості художниці знаходить у її роботах щоразу інші нюанси.

Арсенія Кісичук сьогодні — це добре знана українська художниця не лише в Україні, а й у Канаді, Італії, Японії, Швеції, Австралії. До її помешкання часто навідуються гості звідусіль. Її творчістю милувалися голова товариства «Гуцульщина» у Великобританії Василь Потяк, заступник голови Об'єднаних гуцульських товариств західної діаспори Стефан Горганюк, подільські історики Борис Кушнір з Кам'янця-Подільського та професор з Тернополя Андрій Криський... Її роботи високо оцінили письменники, лауреати Шевченківської премії Роман Іванчук, Степан Пущик, народний артист України Дмитро Гнатюк...

І тут несподівано Арсенію Кісичук навістила біда: вона тяжко захворіла, потрібні були величезні кошти на операцію та реабілітацію. Забили на сполох шанувальники її таланту: збирали гроші, молилися за її одужання і не дали Арсенії покинути цей світ. Художниця поволі одужує, набирається сили, бережеється вірусів і готується знову продовжити свою творчість, аби принести радість людям.

У далекі і близькі світи мандрує Арсенія Кісичук зі своїми виставками та завше повертає до рідного Космача, до тієї бабусиної хатини, де народилася і зростала, до криниці материнської любові. Милується гордими космачанами, які вдягають її череси, і космачанками, які заохотки носять її шкіряні сумки, прямують у них до церкви, і душа мисткині радіє. Бере вона в руки дві свічечки і квапиться разом з чоловіком на цвинтар, аби поклонитися вкотре матусі і бабці Семенисі Пожоджук, котра вберегла її, виплекала. Вберегла для роду свого, вберегла для Гуцульщини, вберегла для України. А космачські газди і газдині гречко вітаються з нею, бо вона для цього села розцвіла несподівано, як цвіт папороті, аби подивувати своєю творчістю світ. ■

ДО ДАТИ

Дякував за те, що били в тюрмах і на волі, а не величали раби

Йосипа Сліпого чотири рази засуджувала радянська влада і лише через 18 років заслать звільнила, на клопотання Папи Римського та американського президента

Ярослава РІЗНИКОВА, лауреатка літературних премій імені Івана Франка та Григорія Сковороди, член НСЖУ

Сімнадцятого лютого виповнюється 130 років від дня народження Патріарха Української греко-католицької церкви, кардинала Йосифа Сліпого — великої людини, яка була не лише свідком подій майже цілого XX сторіччя, а й співтворцем цих подій.

Йосип Сліпий, що народився у селі Заздрість на Тернопільщині, ввійшов в історію як людина, що не зреклася віри і завжди залишалася вірною своїм принципам. Його життєве кредо — вислів Сенеки *Per aspera ad astra* («Крізь терни до зірок»), що стало центральним у гербі Патріарха, стало й магстральним на його тернистій дорозі. Він йому не зрадив жодного разу.

Постать Йосипа Сліпого мала б стати джерелом натхнення, еталоном прямого життя, невідомого патріотизму і служіння своєму народові. Усі етапи свого тривалого життя — академічного, табірнього, еміграційного — він максимально використав для єднання українців в один національний організм, підготовки високоосвіченої української еліти, яка б могла будувати у майбутньому незалежну європейську Україну. А доля цієї людини може стати сюжетом для справді захопливого серіалу.

Після закінчення з відзнакою тернопільської гімназії у 1912 році Йосип Сліпий вступив до Львівської греко-католицької духовної семінарії та університету. Митрополит Андрей Шептицький, який потім висвятив Йосифа в ієреї й пошле на навчання в Інсбрукський університет, далі — у Рим, а в 1939 році рекомендуватиме надання Папою Пієм Х Йосифу Сліпому титулу архієпископа і коадьютора, тобто законного спадкоємця глави церкви.

Із 1926 року Йосип Сліпий — організатор та незмінний голова Богословського наукового товариства, ректор Львівської духовної семінарії; з 14 квітня 1929 року — ректор Львівської Богословської академії. Із 1930 року — дійсний і почесний член Наукового товариства імені Шевченка (тодішньої Української академії наук). Із 1 листопада 1944 року після смерті митрополита Андрея Шептицького — Митрополит Галицький та Архієпископ Львівський.

Він пройшов зі своєю Церквою всі гоніння радянської влади та не відступив від своєї віри. У грудні 1944-го брат митрополита Климента Шептицького передає на ім'я Сталіна та Раднарком листи з проханням не перешкоджати діяльності храмів, монастирів, духовних закладів. Прийнявши від делегації 100 тисяч карбованців у фонд Червоного Хреста, керівництво дало згоду на діяльність УГКЦ. Однак уже в березні 1945

Йосип Сліпий народився у селі Заздрість на Тернопільщині.
Архівне фото.

року уніатську церкву назвали «агентом Ватикану», а через рік УГКЦ була проголошена поза законом, усі парафії були передані Російській православної церкви.

Разом з іншими українськими католицькими владиками 11 квітня 1945 року Йосип Сліпий був заарештований, а згодом засуджений до 8 років важких робіт. Відкидаючи постійні пропозиції переходу до православ'я, був засуджений у 1953, 1957, 1962 роках. Відбувши 18 років заслання у таборах Сибіру, Мордовії, зокрема в таборі Дубравлаг, він став своєрідним символом мучеництва всієї Української греко-католицької церкви. Він твердив: «Я дякую Всевишньому за те, що мене били в тюрмах і на волі! Дякую йому за те, що мене били, а не величали раби!».

«Може, нам було б легко любити Україну, якби вона була багатою, самостійною і могутньою, але сьогодні треба й варто любити Україну, щоб вона такою стала».

І лише на клопотання папи Римського Івана XXIII, президента Джона Кеннеді за участі американського журналіста Нормана Казенна, його було звільнено з ув'язнення. 9 лютого 1963 року він прибув до Риму й оселився у Ватикані.

Стан здоров'я митрополита був важкий — кілька разів йому ламали руки, ноги, він мав низку хронічних тяжких хвороб, обморожені кінцівки. Але вже 11 жовтня митрополит Йосип виступає на Вселенському соборі Католицької церкви у Ватикані й пропонує створити патріархат Української католицької церкви! Він розгортає системну діяльність — засновує духовну семінарію, розвиває українську парафію в Римі. Стає організатором і ректором Українського католицького університету імені Святого Климента в Римі і всіх його філій з серйозною інфраструк-

турою для навчання і культурно-наукової праці молоді у Вашингтоні, Філадельфії, Чикаго, Лондоні. Розпочинає будівництво собору Святої Софії у Римі. Відновлює давні проекти — «Богословія», журнал «Дзвони». Засновує музей і госпіціум при храмі Жировицької Матері Божої. Започатковує переклади літургійних книг українською. Він виступає організатором вільної української науки й саме на його кошти придбано приміщення для Українського вільного університету в Мюнхені (1976).

А ще він стає членом Тіберійської академії у Римі; почесним доктором багатьох університетів Америки і Канади; автором 18 томів наукових, науково-просвітницьких і богословських праць; фундатором і учасником багатьох наукових конференцій, семінарів з актуальних питань українського суспільного й церковного життя.

Увесь тривалий період еміграції (21 рік) Йосип Сліпий на волонтерських засадах виконував роль українського амбасадора та невтомного лобіста поневоленої України, піднімав дух патріотизму й віри в Україну. Саме тому Папа Іван Павло II сказав про нього: «Він простелив свободу сучасній Україні».

Роздумуючи про головну першопричину нашої поразки у державотворенні, Йосип Сліпий у своєму «Заповіті» твердив: «Брак почуття і розуміння єдності в основних питаннях життя Церкви і Народу — це наше нещастя, це наш спокувничий гріх!». А закликаючи докладати максимум зусиль для незалежності нашої держави, він говорив: «Може, нам було б легко любити Україну, якби вона була багатою, самостійною і могутньою, але сьогодні треба й варто любити Україну, щоб вона такою стала». Якими ж актуальними ці мудрі слова видаються й нині!

Дуже б хотілось, щоб ім'я цього велета — і в духовному, і у фізичному плані (а був він під два метри зросту) — стало впізнаваним і знайомим для більшості пересічних українців. А для цього потрібно, щоб науковці, культурологи, історики, журналісти й релігієзнавці згадували Йосипа Сліпого не лише в день його народження. ■

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Погляд у перспективу

У нинішньому сезоні єврокубкові випробування продовжує лише молодіжна команда київського «Динамо»

Григорій ХАТА

Нинішній сезон для вітчизняного футболу особливий. Уперше за багато років жодна з команд прем'єр-ліги не гратиме у весняній частині єврокубків, тож усі без винятку колективи УПЛ цілком та повністю зосереджені на підготовці до рестарту національного чемпіонату. При цьому наразі всі 16 колективів елітного дивізіону готуються до поновлення сезону в Туреччині. Туди, прагнучи напередодні березневого «плей-оф» кваліфікації на ЧС-2022 побачити в дії максимальну кількість збірників, вирушив і головний тренер збірної України Олександр Петраков.

«Час, коли клуби готуються на зборах, — це унікальна можливість поспілкуватися з головними тренерами всіх команд, поділитися з ними думками, побачити, як готуються кандидати до національної збірної. Тому, плануючи свою робочу поїздку, я одразу вирішив, що обов'язково завітаю до та-

Кілька гравців динамівської «молодіжки» (U19), серед яких і Антон Біль (№89), продуктивно працюють на турецькому зборі першої команди «біло-синіх».

Фото пресслужби ФК «Динамо».

бору кожного нашого клубу або принаймні відвідаю контрольну гру за його участю. І обов'язково поспілкуюся з кожним головним тренером», — розповів про план свого турецького вояжу очільник «синьо-жовтих».

На думку Петракова, підготовка до відповідальних березневих матчів (першим у кален-

дарі — 24 березня — стоїть гостючий поєдинок проти збірної Шотландії) уже розпочалася. Тож, за його словами, кожен збірник має про це пам'ятати, готуватися й налаштувати себе відповідним чином.

Водночас що б там казав наставник збірної України, але за кілька тижнів до рестарту сезо-

ну думки гравців синьо-жовтої команди, котрі репрезентують українську першість, більшою мірою зосереджені на турнірних проблемах своїх клубів.

«Перед поновленням чемпіонату мотивація у нас одна: нам потрібно наздоганяти і випереджати «Шахтар». Місце в турнірній таблиці, на якому ми

зараз перебуваємо, — зовсім не те, де ми хочемо бути», — наголосив капітан «Динамо» та півзахисник української збірної Сергій Сидорчук.

До слова, на зборі в Туреччині поряд з гравцями основного складу «синьо-жовтих» активно працюють і кілька представників динамівської «молодіжки» віком до 19 років, які своєю грою на груповому етапі Юнацької Ліги чемпіонів-2021/2022 неабияк вразили очільника першої команди «Динамо» Мірчу Луческу.

Під час групового раунду молода команда Ігоря Костюка завдала сенсаційних поразок «Барселоні» та «Баварії» й у підсумку пробилася до стикового «плей-оф», де днями в серії післяматчевих 11-метрових ударів здолала «Депортиво». Пройти потужного суперника «біло-синім» не вважали ні 20 тисяч іспанських уболівальників на місцевому стадіоні «Ріасор», ні серйозні кадрові проблеми, через які були відсутні одразу п'ятеро виконавців «основи».

«Незважаючи на складнощі, хлопці — молодці, проявили характер і пройшли далі», — каже Сидорчук, наголошуючи, що за поединком «молодіжки» по телевізору активно вболівали їхні старші колеги. Тепер, на стадії 1/8 фіналу ЛЧ, динамівських юнаків чекає домашня зустріч з лісабонським «Спортингом».

«Ми розраховуємо на цікавий поєдинок і те, що стадіон «Динамо» імені Валерія Лобановського буде повністю готовий до проведення зустрічі. Особисто я вірю в те, що, пройшовши такий складний шлях, наша команда не зупиниться на досягнутому», — заявив президент «Динамо» Ігор Суркіс. ■

■ ФУТБОЛЬНА МОЗАІКА

Польський вояж

Після провалу в «Шахтарі» Коноплянка спробує повернутись у великий футбол у Польщі

Олексій ПАВЛИШ

До старту «плей-оф» Ліги чемпіонів європейські клуби готувались у матчах національних ліг. А от чинний володар головного клубного трофею Старого світу — «Челсі» — минулого тижня грав не в Англії, а в Еміратах, де вперше в своїй історії здобув титул клубного чемпіона світу, здолавши «Палмейрас». Таким чином, за рік роботи в Лондоні наставник «аристократів» Томас Тухель виграв із командою три головні міжнародні турніри: окрім ЛЧ і клубного ЧС, «сині» перемогли і в Суперкубку УЄФА.

Поки ж «Челсі» здобував до своєї колекції ще один трофей, його конкуренти за місце в зоні ЛЧ намагалися або збільшити відрив («Ман. Сіті» і «Ліверпуль»), або скоротити його («Вест Хем», «МЮ», «Арсенал» і «Тоттенхем»), утім упоратись зі своїми завданнями вдалось не всім.

Перед принциповою дуеллю в ЛЧ проти «Реала» все добре в АПЛ у чинного чемпіона та головного претендента на ще одне «золото» — «Манчестер Сіті». «Городяни» «на класі» обіграли «Бrentфорд» та «Норвіч», зберігши відрив від «Ліверпуля» в дев'ять балів. Хоча деякі експерти уже вручають «Сіті» чемпіонський трофей, наставник команди з Манчестера Пеп Гвардіола запевняє, що ще нічого не вирішено, а різниця у дев'ять очок за 14 турів до фінішу — ніщо.

Водночас Пеп похвалив українсько-го захисника «городян» Олександра Зін-

ченка, який відбігав повний поєдинок проти «Норвіча» та отримав високі оцінки. «Нам потрібні всі гравці складу, адже ми не можемо грати у всіх турнірах лише з 11 футболістами. Всі наші гравці нам важливі — цього сезону всі вони нам допомагають. Наприклад, коли Зінченко не грає, бо Канселу в хорошій формі, — він знає та приймає це. Те саме стосується і Фернандіньо з Родрі. Вони грають не у кожній грі, але роблять це чудово. Зінченко проти «Норвіча» був винятковим», — високо оцінив виступ Сашка Гвардіола.

Завдяки проблемам «МЮ» (дві поспіль нічиї, а Роналду не забуває уже шість матчів поспіль) і «Тоттенхем» («шпори» взагалі програли три поединки поспіль) залишається у топ-4 «Вест Хем» Андрія Ярмоленка. Щоправда, екскапітан «Динамо» останнім часом ігрових хвилин в АПЛ не отримує, залишаючись у запасі. Натомість Ярмола виїшов у старті на матч «Вест Хема» U-23 та навіть відзначився голом, але покинув поле достроково через червону картку за відмашку.

Так само не грав у чемпіонаті і захисник «Евертона» Віталій Миколенко, який пропустив переможний матч із «Лідсом» через ковідні обмеження.

По-різному склався тиждень і в українських леґіонерів у Серії А. «Аталанта» з Русланом Маліновським у складі спочатку вилетіла з Кубка, пропустивши на останній секунді матчу від «Фіорентини», а потім розписала мирову з «Ювентусом». Українець знову відзначився у

Євген Коноплянка спробує перезапустити кар'єру в «середняку» чемпіонату Польщі. Фото з сайту «Краківі».

воротах туринців дальнім ударом (загалом це його четвертий гол у шести матчах проти «старої синьйори» та шостий гол у сезоні Серії А), але «Юве» таки вдалось відігратися.

А от Владислав Супряга після відверто провального дебюту за «Сампдорію» на гру з «Міланом» (0:1) залишився у запасі. При цьому тренер «Сампи» Марко Джампаоло визнав, що Влад іще не набрав оптимальної форми.

«У нас є молодий Супряга для підсилення атаки, але він ще не освоївся і поки не в формі», — сказав італієць. До речі, у нашого нападника з'явився ще один конкурент за місце у старті — 35-річний Себастьян Джовінко, який повернувся до Італії після семи років виступів у МЛС та Саудівській Аравії.

Знаковим виїшов уїк-енд для Романа Яремчука з «Бенфіки» та Мар'яна Шведа з бельгійського «Мехелена». Роман віддав «асист», відзначившись за «орлів»

результативною дією уперше з 30 грудня, а вихованець «Карпат» Швед після двох голевих передач відзначився забитим м'ячем.

Нарешті завершилась епопея з трансфером Євгена Коноплянки. Провідний у минулому гравець збірної та переможець ЛЄ у складі «Севільї» останній рік майже не грав за «Шахтар» через травми та конкуренцію, тому безоплатно перейшов до польської «Краківі» (контракт на пів року з можливістю продовження). Як переконують ЗМІ, «гірники» погодились безплатно відпустити Євгена за умови того, що він не підсилить жоден інший клуб УПЛ. Женья ж після того, як зірвався варіант із австрійським «ЛАСКом», обрав Польщу, де йому гарантують постійну ігрову практику.

Коноплянка ставить перед собою завдання реанімувати кар'єру та знову отримати виклик до збірної і допомогти їй вийти на чемпіонат світу. ■

«На Олімпіаду я приїхала максимально готовою і впевненою у своїх силах. Але, на жаль, я змушена пропустити свій старт, оскільки була інфікована COVID-19 в олімпійському селищі. Всередині у мене порожнеча, розчарованість і злість на себе, що стільки часу, сил і нервів я витратила, щоб виступати на Олімпійських іграх».

ОЛІМПІАДА

Море хвилювання та надії

Вітчизняні фрістайлісти виявилися найкраще підготовленими до боротьби за медалі в олімпійському Пекіні

Григорій ХАТА

Практично два тижні українським уболівальникам довелося чекати від українських спортсменів першого по-справжньому реального шансу на виграш олімпійської нагороди на пекінських іграх. Вихід до фінальної стадії змагань з лижної акробатики одразу двох вітчизняних фрістайлістів нарешті наблизив українську збірну до здобуття першої медалі на зимовій Олімпіаді-2022.

Посильні випробування

Чинний олімпійський чемпіон Олександр Абраменко, як і належить досвідченому майстру, холоднокрівно пройшов відбір і з п'ятим результатом (стрибок «вартістю» 120 балів) пробився до заключної стадії медальних баталій. При цьому його молодший колега по збірній, 23-річний дебютант Олімпійських ігор Олександр Окіпнюк, створив у кваліфікації мінісенсацію. Отримавши після першої фази відбору право на додаткові стрибки, представник Закарпаття неймовірним чином покращив свій результат і одним стрибком, за який він отримав 125 балів, перескочив у кваліфікаційному протоколі з 22-го на третє місце.

«Перед другим стрибком головний тренер Енвер Аблаєв сказав, що треба ризикувати та йти ва-банк. Тому й вирішили робити стрибок дуже високої складності. Радий, що вдалося вийти до фіналу», — зазначив Окіпнюк. Зрештою, вийшло так, що попереду в Окіпнюка опинилося лише двоє титулованих китайських фрістайлістів — дворазовий чемпіон світу Ци Гуанцзю (127,88) та володар «срібла» в командній першості на нинішніх іграх — Цзя Цзуньян (125,67).

Відзначимо, що командні змагання лижних акробатів на ОІ-2022 мали прем'єрний статус. Участь у них, володіючи при цьому високими шансами на медальний успіх, мала взяти й українська команда. Проте одразу троє з п'яти вітчизняних фрістайлістів напередодні змагань здали позитивні тести на коронавірус, через що українському колективу не дозволили вийти на старт командних баталій. До слова, їхнім переможцем несподівано стала збірна США, котра в напруженій боротьбі обійшла головних фаворитів акробатичного турніру — команду Китаю.

Можна припустити, що господарський статус не тільки сприяє медальним успіхам китайських олімпійців на домашніх іграх. Вочевидь, місцевим спортсменам доводиться долати й додаткові перепони, які створює їм потужний тягар відповідальності за результат.

Утім хвилювання розриває й українських атлетів, від яких найбільше чекають олімпійської нагороди. «Це вже п'ята Олімпіада для мене. Чесно кажучи, думав, що буде легше, однак дуже хвилювався напередодні кваліфікації. Важко тут виступати. Дуже холодно. Мінус двадцять градусів. І, звісно, ситуація з COVID-19 втрутилася в перебіг подій», — зазначив Олександр Абраменко, пообіцявши докласти всіх сил у боротьбі за медаль.

А от лідеру жіночої збірної України з фрістайлу — Анастасії Новосад — узагалі не вдалося виступити в Пекіні. Усе зламав горезвісний вірус. «На Олімпіаду я приїхала максимально готовою і впевненою у своїх силах. Але, на жаль, я змушена пропустити свій старт, оскільки була інфікована COVID-19 в олімпійському селищі. За правилами Китаю, я не маю права виходити з ізоляції доки впродовж доби не дам два негативні тести поспіль. Всередині у мене порожнеча, розчарованість і злість на себе, що стільки часу, сил і нервів я витратила, щоб виступати на Олімпійських іграх. Але я знаю одне — життя нам дає стільки випробувань, скільки ми

можемо витримати, щоб, у підсумку, стати сильнішими», — розповіла Новосад.

Водночас олімпійський шлях у Пекіні іншої вітчизняної фрістайлістки — Ольги Полюк — завершився в кваліфікації. Досвідчена спортсменка, для якої це вже була четверта за ліком Олімпіада, зізналася, що, не відчувачи плеча своєї колеги по збірній, виступила трохи нижче своїх можливостей.

«Чесно кажучи, морально дуже тяжко на цих іграх. На жаль, через позитивний тест на коронавірус на старт не змогла вийти Анастасія Новосад. Авжеж, мені було б легше виступати, якби відчувала поруч співвітчизницю. Це здорова конкуренція, яка йде лише на користь. Однак усе склалося не так, як хотілося, хоча до Пекіна ми прибули добре готовими й здатними боротися за високі місця», — зауважила Полюк.

Ризикові гонки

Водночас поточна готовність до Олімпіади-2022 української біатлонної команди — зовсім не така, щоб прицільно боротися за призові місця. Приміром, після завершення спринту в жінок наставник української жіночої збірної Урош Велепец восьме місце Юлії Джими назвав суперрезультатом, наголосивши, що так швидко його підопічна раніше взагалі не бігала. Щоправда, в гонці переслідування 31-річна біатлоністка була вже не такою спритною і покращити свій результат уже не змогла, завершивши перегони на 13-й позиції.

Хай там як, а головним стартом для жіночої збірної все ж залишалася естафета і (після того, як чоловіча збірна завершила командні перегони на скромному дев'ятому місці) від Ірини Петренко, Джими, Олени Білосюк та Анастасії Меркушиною наставники та уболівальники чекали медалі.

Утім і тут медальних сподівань дівчат не виправдали, фінішувавши в естафеті на сьомому місці.

«Це найгірший результат нашої естафети в цьому сезоні», — бідкався після гонки словацький наставник української чоловічої команди Юрай Санітра. На етапах Кубка світу «синьо-жовті» кілька разів доволі близько наближалися до п'єдесталу. Були сподівання, що в Пекіні Богдан Цимбал, Артем Прима, Антон Дудченко та Дмитро Підручний спільними зусиллями зможуть зачепитися за медалі. Однак, заробивши в гонці аж чотири кола штрафу, вище дев'ятого місця українські біатлоністи фінішувати не змогли.

«Психологічно було важко боротися. Намагався ризикувати, щоб хоч щось відіграти: на «лежці» вийшло спрацювати швидко, а на стійці ризик був не надто вдалий, і, як результат, повний завал...» — капітан «синьо-жовтих» Дмитро Підручний пояснив, чому заробив два штрафні кола на четвертому етапі перегонів. За його словами, команді не вдалося показати свій максимум — ні на стрільбищі, ні на трасі. «Треба розібратися в помилках», — резюмував Підручний.

Так само після Олімпіади попрацювати над помилками доведеться й фігуристці Анастасії Шаботовій. Через падіння в короткій програмі їй не вдалося піднятися в проміжному протоколі вище 30-го місця й отримати право на довільний прокат. «Під

На дебютній для себе Олімпіаді фігуристці Анастасії Шаботовій не вдалося впоратися з нервами.

Фрістайліст Олександр Абраменко легко подолав кваліфікаційний відбір у лижних акробатів.

Вітчизняні біатлоністи не змогли показати свій максимум в естафетних перегонах.
Фото пресслужби НОК України.

час тренувань усі прокати були чисті. Все було добре. Підготовка була стабільною, без падінь. Однак щось у виході на офіційну програму пішло не так», — сказала неабияк засмучена дебютантка Ігор.

До слова, лідером жіночих перегонів у фігурному катанні після першої частини змагань була 15-річна росіянка Каміла Валієва. Та сама, допінг-проба котрої після командного турніру дала позитивний результат. З огляду на ту історію представники МОК і ВАДА наполягали, аби організатори не допустили спортсменку до індивідуальних баталій, однак через Спортивний арбітражний суд у Лозанні

росіяни змогли довести протилежне (головним аргументом на користь 15-річної фігуристки наразі є той факт, що вона як спортсменка, котрій не виповнилося 16 років, згідно з антидопінговим кодексом, є «захисною особою», у відношенні котрої існують особливі стандарти доказу провини, дотриматися котрих в умовах часових обмежень дуже важко).

Тож представники Міжнародного олімпійського комітету заявили, що результати Валієвої на ОІ-2022 будуть вважатися попередніми, а у випадку, коли вона потрапить на п'єдестал, медальну церемонію нагородження проводити не будуть. ■

ПОГУЛЯЛИ

Кривава вечірка

Джастін Бібер з дружиною втік із власного афтепати

Дара ГАВАРРА

Популярний американський співак Джастін Бібер вирішив організувати бучну вечірку після свого концерту, що відбувся в рамках двотижневих заходів, приурочених Суперкубку. Співак провів 30-хвилинний сет, після чого всі перемістилися в голлівудський клуб The Nice Guy, щоб продовжити приймний вечір. Серед запрошених були зірки Леонардо Ді Капріо, Тобі Магуайр, Хлоя Кардаш'ян та її сестра Кендалл Дженнер, Дрейк та багато інших. Однак веселощі десь о третій ночі були зіпсовані стріляниною, яка відбулася поблизу клубу. Як згодом стало відомо, перестрілку (щонайменше десять пострілів) влаштували репери Kodak Black, Lil Baby та Gunna. Невдовзі соцмережі вразив знімок закривавленого чоловіка (фото зроблене зі спини) з місця події. Як згодом повідомила поліція Лос-Анджелеса, все почалося з бійки між чоловіками, потім почалася стрілянина, в результаті чого трьох було поране-

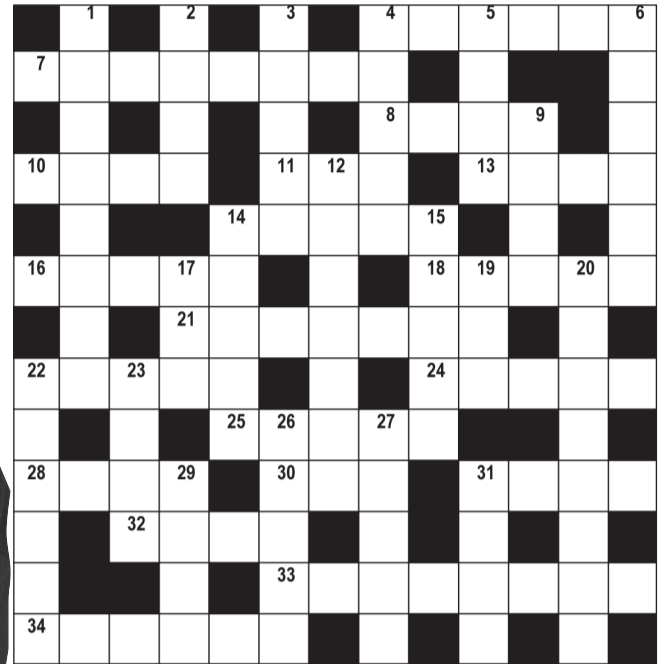
но — жертвами стали 19-, 24- та 60-річний чоловіки. Наразі відомо, що всім стрільцям вдалося втекти з місця пригоди.

Звісно, після такого рейваку вечірка була остаточно зіпсована, тож Біберу не залишилося нічого іншого, як полишити клуб разом із дружиною — Хейлі Болдуїн. Папараці зафіксували цей момент — вигляд в обох був безрадісний і пригнічений.

До слова, нещодавно стало відомо, що Бібер вирішив торгувати «травичкою» у співпраці з компанією Palms, що й не дивно, адже він — громадянин Канади, де цей товар дозволений для легальної реалізації. ■

Джастін Бібер.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №7

По горизонталі:

4. Залюквання погрозою викрити або розголосити факти, відомості, які можуть скомпрометувати, зганьбити кого-небудь. 7. Ім'я лідерки білоруської опозиції, яку після виборів у 2020 році виволодили з Білорусі. 8. Річка на Донбасі. 10. Начинка для торта чи тістечок. 11. Роман Юрія Мушкетика про Івана Сірка. 13. «Цап ..., цап ..., коза насипає, а маленьке козенятко на скрипочці грає» (дитяча пісенька). 14. Титул вищого дворянства у середньовічній Іспанії. 16. Один із засновників Реформації, який першим переклав Біблію німецькою мовою. 18. Давній дерев'яний духовий музичний інструмент, поширений у народів Закавказзя та Середньої Азії. 21. Вищі янгольські сутності, другі після серафимів за наближеністю до Бога. 22. Поширений в епоху бароко французький бальний танець. 24. Третя літера грецького алфавіту. 25. Місто, яке стало символом геноциду черкесів росіянами. 28. Канадсько-американський винахідник та мільярдер, який мріє про колонізацію Марса. 30. Прізвисько героїні одного роману Шарлотти Бронте про долю сироти та її любов до багатого дворянина. 31. Тотемна тварина, яку українці вносять на Маланку. 32. Найбільша річка Апеннінського півострова. 33. Український письменник, автор книги історичних повістей «Неопалима купина». 34. Веранда без вікон і з більш відкритим простором.

По вертикалі:

1. Музичний вступ до опери. 2. «Омікрон» як різновид коронавірусу. 3. Риб'яча ікра, солена зі спеціями. 4. Знахар-чаклун на Алтаї чи в народів Сибіру та Півночі. 5. Християнський святий, покровитель навчання. 6. Друге за величиною місто Швейцарії. 9. Передмістя Парижа, яке славиться своїми порцеляновими виробами. 12. Японський воїн-лицар. 14. Ім'я шведської екоактивістки, чий виступ в ООН програв на весь світ. 15. Відомий львівський арт-центр, заснований Маркіяном Іващишиним. 17. Німфа, закохана в Нарциса, яка перетворилася на відлуння. 19. Ім'я голлівудської актриси, зірки фільму «Убити Білла». 20. Давньогрецька крилата богиня помсти. 22. Ситуація в шахах, коли один з гравців жертвує фігуру для того, щоб отримати більш вигідну позицію. 23. Картярська гра. 26. Байкальський тилень. 27. Цар Трої, батько Паріса. 29. Народний депутат від ОПЗЖ, який вітав Путіна з днем народження. 31. Бойовий вигук. ■

ПОРАДИ АСТРОЛОГА

з 21 до 27 лютого

Овен (21.03–20.04). Ви природжений дипломат. Вам нічого не варто підкорити людей своєю товариськістю та енергійністю.

Дні: спр. — 25; неспр. — 26.

Телець (21.04–21.05). Ви домагатиметеся успіху за будь-яку ціну, помічник у цьому — вроджена чарівність. Багато хто хотів би мати вас серед своїх друзів.

Дні: спр. — 21; неспр. — 22.

Близнюки (22.05–21.06). У роботі ви завзяті, завжди готові до труднощів. Вам запропонують керівну посаду, яка дасть можливість зробити кар'єру.

Дні: спр. — 22; неспр. — 24.

Рак (22.06–23.07). На роботі ви незмінний лідер. Ваша думка безапеляційна, тому саме вам доручать спільну справу. Вихідні ви проведете в сімейному колі.

Дні: спр. — 25; неспр. — 26.

Лев (24.07–23.08). Сім'я потребуватиме посиленої уваги, особливо діти. Тому доведеться відкласти всі справи на потім й вирішувати сімейні проблеми.

Дні: спр. — 23; неспр. — 24.

Діва (24.08–23.09). Попереду аудиторська перевірка. Будьте обережні з фінансовими документами, заздалегідь перевірте рахунок у банку.

Дні: спр. — 26; неспр. — 27.

Терези (24.09–23.10). Замість того, щоб їти второваною дорогою, ви шукаєте нові, більш перспективні та цікаві шляхи. На вас чекають приємні новини.

Дні: спр. — 25; неспр. — 26.

Скорпіон (24.10–22.11). Ваші ідеї такі цікаві, а слова щирі та гарячі, що можуть заразити оточуючих ентузіазмом. Друзі скористаються вашими порадами.

Дні: спр. — 22; неспр. — 24.

Стрілець (23.11–21.12). Ви нерідко є ідейним натхненником різних справ і заходів. Тож легко зможете організувати людей на новий проєкт.

Дні: спр. — 25; неспр. — 26.

Козеріг (22.12–20.01). Ваше життя можна порівняти з небезпечною пригодою. Попереду цікаве службове відрядження, яке змінить ваше життя.

Дні: спр. — 23; неспр. — 24.

Водолій (21.01–19.02). Ви звикли йти у своїх проєктах ва-банк, щоб у результаті отримати все або нічого. Сміливо можете брати банківський кредит.

Дні: спр. — 25; неспр. — 27.

Риби (20.02–20.03). Ваша самовпевненість може штовхнути на порушення закону. Будьте обережні у виборі друзів, не відкривайте відразу всі карти.

Дні: спр. — 21; неспр. — 23. ■

ПОГОДА

18–19 лютого за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, невеликий дощ. Вітер західний, північно-західний, 7-12 м/с. Температура вночі +2...+4, удень +5...+7. Післязавтра вночі 0...+2, удень +6...+8.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, невеликий дощ.

Славське: вночі 0...+2, удень +2...+4.

Яремче: вночі +2...+4, удень +5...+7.

Міжгір'я: вночі 0...+2, удень +4...+6.

Рахів: уночі 0...+2, удень +4...+6.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

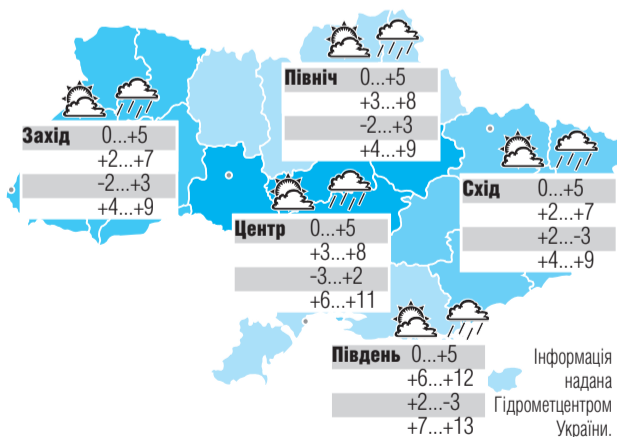
дощ

сніг

дощ, гроза

ПРИКОЛИ

Інтелігентна одеська сім'я. Вечір. Дружина третю годину грає на віолончелі. Чоловік, відриваючись від журналу: — Софочко, годі, купимо ми тобі ці італійські чоботи! *** — Тату, ти можеш розв'язати за мене завдання з математики? — Ні, синку, це буде неправильно.

— Ну ти хоча б спробуй! *** Два куми труть мишей: — Куме, правда, що цей порошок усіх мишей потруть? — Потруїти, може, й не потруїть, але такого здоров'я в них уже не буде. *** На сьогоднішню пенсію з морепродуктів можна купити тільки сіль.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенки були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проєкти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009007 «Відавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 37 Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить по четвергах Тираж 86734